

သမင်တွေ့မှု

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ(၂၁)ရက်နေ့တွင် ကျင်းမာရ်သည့်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသိတော်များနေ့ (International Day of Forests) အား ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

မာတိယာ

ပျော်ရွှေ့:

❖ မြောက်အမရိစာင်ဘေးမဲ့တော့ (ပါတ်ပုံ-အောင်ရဲင်း)

ခေါင်းကြီး:

❖ သစ်တော့သစ်ပို့ကျော်ရှင်၊ ထိန်းသိမ်းကြဖို့ ထာဝစ်

သတ်မှတ်ကဗျာ

❖ သစ်တော့သတ်များ တရာ့မှတ်သစ်နှင့် သစ်တော့ ထွက်ပစ္စည်းများဖော်ဆိုရပို့ခြင်းသတ်များ

သစ်စာလုပ်ငန်းကဗျာ

❖ သစ်တော့နှင့်ကောင်းများ ပန္တ်မှတ်တင်း မှတ်ပုံတင် ပေါ်၊ အကောင်အထည်ဖော်ရေးသွင်းပြုစဉ်င်း - ဦးအင်ဆင်ရှိပုံ၊ ဒုတိယနှင့်ကြော်ရေးမှု

❖ သစ်ရှုံးစိတ်တွေ ဘယ်လို့ကြော်မလဲ - သစ်တော့သေသနနှင့်

သဘာဝပို့ဆောင်ရေးကျော်မျိုးကဗျာ

❖ ဒီဇင်ဘာနှင့်ကျော်လက်ဒေါ်သွံဖြီးတိုးတက်ရေး - ဦးခိုင်သက်

❖ သဘာဝခရီးသွား ရွှေ့သွား ရွှေ့သွားသား - မင်းအေး

အားကျော်မျိုးကျော်စာရင်းကဗျာ

❖ ဘာသာတရားနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် - မောင်ကြော်

ဘဝတိယာကဗျာ

❖ အမှတ်တရ (၁) - ဂိုဏ်ပြီးဌား (မြောင်)

❖ ထန်းရည်ငပါ၊ တိုက်ပုံနှင့် ဝက်သတ်ခြင်း ဦးယာရီ - တင်ငြိုင်

❖ လွှမ်းခွာတ်သတ်ရခြင်း (၁၀) - ချမ်းမြှု (ဥ၂)

❖ ပြော မပြောချင် မနှစ်းခင် - ဦးလွှင်ဇော်

ဘဝပြန်ကဗျာ

❖ ကုလသမဂ္ဂ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ စွေး နွေးမူများနှင့် ငွေ့ကြေးလိုအပ်ချက်ဆိုင်ရာ အငြင်း ပွားမူများ - အပိုင်းအသိမ်းလန်းပြည်ရေးဦးစီးဌား

မျက်နှာပုံး

ရုပ်ကဗျာ

❖ နောင်(၃) (အခန်းဆက်ဝတ္ထာရည်) - တင်း

၂၆-၃၀

၁
၂-၅
၈-၁၀
၁၈-၁၉
၆-၇
၄၀-၄၂
၂၇-၃၉
၁၂-၁၃
၁၂-၁၃
၂၂-၂၄
၁၂-၁၃
၂၂-၂၄
၂၂-၂၄
၂၂-၂၄
၂၂-၂၄

ကဗျာ / ကဗျာနှင့်ကဗျာ

❖ ကာတွန်း - အော်ပြုကျော်

၄၂

❖ ခါနိုင်း (ကဗျာ) - ဂိုဏ်ပြီးဌား (မြောင်)

၄၃

အားပို့ပို့ကဗျာ

❖ An Old Forester Looks Back. Eleven-Integrated Water Resource Management - U Sein Thet

၄၄-၄၆

နှောက်ကဗျာ

❖ သရပိပင် - ဦးဟုတ်ယင်း

၄၉
နောက်ကျော်ပုံး

တတည်းမှုးချုပ်နှင့် ထုတ်ဝေသူ

ဦးလွှုံး
ဇူန်ကြားရေးမှုး၊ တို့ချုံးဝညာပေးရေးဌာန
ရုံးအမှတ်(၃၉)၊ သစ်တော်းစီးဌာန
သယ်ယူတန်းသာဝေပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြော်ဌာန
နေပြည်တော်
ထုတ်ဝေခွင့်အမှတ် - (၆၂-၀၀၄၀၀)

စာတည်း

ဦးမောင်မောင်အေး - ၃ -
လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှုး

တတည်းအဖွဲ့ဝင်များ

ဦးအောင်ကျော်ဦး လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှုး
အောင်မောင်မြင့် ဦးနီးအရာရှိ (English Editor)

ပုံနှိပ်သူ

ဦးရဲစွင်ငွေး(၆၂-၀၁၁၅)
ပေါ်ပြုလာမ်သားရုံးနှင့်နိုင်တိုက်
(၀-၁၀၃)၊ ပွဲရုံတန်း၊ မြို့မေရား၊ စွဲ့သီရိမြို့နယ်၊
နေပြည်တော်

တက်သုည်နှင့် - စံရုံးဖွေ့စွဲ
fdextension39@gmail.com

သစ်တောသစ်ပင်ကျေးဇူးရွှေ့င် ထိန်းသိမ်းကြရှိ၊ ထာဝစ္စာ

ယနေ့အချင်သည် ကမ္မားပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းပျက်စီးလာမှုနှင့်
အတူ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ကမ္မားနိုင်ငံအသီးတွင် ရာသီဥတုပြေား
လျှော့မှုနှင့် နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များ ရင်ဆိုင်ကြံးတွေ့နေရပါသည်။
မြတု၊ လေထု၊ ရေထုများသာစုံသမ်းလာခြင်း၊ ကမ္မားဒိုဇ်းလွှာပျက်စီး
ယိုယွင်းလာခြင်း၊ ဒိုဝင်းစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဟောစနစ်များယိုယွင်းပျက်စီး
လာခြင်း၊ သဲက္ခားဖြစ်ထွန်းလာခြင်း၊ ရေကြော်ခြင်း၊ မှန်တိုင်းများကျရောက်
ခြင်း၊ ဒီးတောင်များပေါက်ကွဲခြင်း၊ ငလျင်လှပ်ခြင်း၊ တောမီးများ ပကြာ
ခဏလောင်ကွဲခြင်း စသည် သဘာဝဘေးအနွေရာယ်များကို ရင်ဆိုင်
ကြံးတွေ့နေရပါသည်။

ကုမ္ပဏီအစိမ်းရင်ဆိုင်နေရသော ရာသိညွတ်ပြောင်းလဲခြင်းနှင့်
ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာပြဿနာများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရာတွင် သစ်တောာများ၏
အရေးပါသောအဆင့်ကဏ္ဍကို ပိုမို အသိအမှတ်ပြုလောကြီး သစ်တောာများမှ
အထောက်အပံ့ပြုနေသော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအနေဖြင့်မူများနှင့် တန်ဖိုး
များကို ရောညွတ်တည်တဲ့စေရန် ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်လာကြပါသည်။

ကမ္မာပေါ်တွင်ရှိသော လူဦးရေ ၁.၆ ဘီလိုယ်နှစ်သည် အစားအစာ၊ စိုလုံးစရာ၊ စွမ်းအင်၊ ဆေးဝါးများနှင့် ဝင်ငွေအတွက် သစ်တော့များ အပေါ် ထိုက်ရှုက်မြို့ချက်ရှိပြီး လူ ၃၃ သုန်းအတွက် အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးပေးနေသည်ဟု မှတ်တမ်းများအရ သိရှိရပါသည်။ ထိုသို့တန်ဖိုး ဖြတ်မရသော စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ကျွန်းမာရေးနှင့် ဂေဟောဇာနိရာ အကျိုးကျေးမှုများရှိနေသော်လည်း သစ်တော့များကို စနစ်တကျ စိမ် အပ်ချင်မှုမရှိခြင်း၊ အလွန်အကွဲ့ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းတို့ကြောင့် ကမ္မာ သစ်တော့များသည် နှစ်စဉ်ပြန်းတိုးလှက်ရှိသည်။

၂၀၁၀-၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှသစ်တောြပြန်းတီးမှု သည် နိုင်ငံရေးယောက် ၀.၉၆ % ရှိခဲ့ပြီး နှစ်စဉ်ပျမ်းမှု (ရာရွေ,၁၃၄၈၈။) ပြန်းတီးခဲ့ကြောင်း သန့်မှန်းသိရှိရပါသည်။ သစ်တောြပြန်းတီးခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းအရင်းများမှာ အလွန်အကြံ့သုတေသနတို့ခြင်း၊ အမြတ်များမှာ ဖြစ်ပြီး အဖြစ်ပြောင်းလဲရန် သစ်တောြကိုရှင်းလင်းပစ်ခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းတောင် ယာစိုက်ပျိုးခြင်း သစ်တောြအား အမြတ်များ စားကျက်မောြအဖြစ် ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဖောြာဖွံ့ဖြုံသတ္တုတ္ထုခြင်း၊ ထင်းလောင်စာနှင့်မြို့သွေးအတွက် သစ် တောြကိုရတ်ထွန်ခြင်း၊ အကြိုးစားလင်းနှင့်အခြားအဆောက်အအုံ ပို့မိုက်နှုန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း သစ်တောြများပျက်စီးစေသော တောြမီးလောင်ခြင်း၊ ဆည်း/တာတမ်းများ ဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့်မြှုပြုများတိုးချွဲလာခြင်းတို့ဖြစ် ပါသည်။

နိုင်ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂသစ်တော်မြတ်မှ နှစ်စဉ် မတ်လ(၂၁)ရက် ကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သစ်တော်များနောက်သတ်မှတ်ထားရှိုး နိုင်ငံ

တိုင်းတွင် သစ်တော့ထိန်းသိမ်းရေး အသိအမှင် များ တို့ပွားလာစေရန် ပညာပေး ပောကြာခြင်း၊ အခမ်းအနားများ ပြုလုပ်ကျင်းမြင်း၊ သစ်ပင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ရားမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း စသည် တို့ပြုလုပ်ပြီး သစ်တော့သစ်ပင်ကို ချမှတ်စာနိုင်းထားတတ်စေရန် လုံးဆောင်ပေးလျက် ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း နှစ်စဉ်အပြည့်
ပြည့်ဆိုင်ရာသစ်တောာများနောက် ကျင်းပလျက်
ရှိပြီး ပြည့်သူများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်
ခြင်းဖြင့် သစ်တောာများထောက်တည်တဲ့စေပြီး
စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကြီးပမ်း
ဆောင်ရွက်နိုင်ကြရန် တိုက်ဘွန်း ရေးသားလိုက်
ရပါသည်။

သမ်တော်ပါဒ (၆)ချက်

- (၁) ကော်မြို့ခြင်း
ရေ၊ ပြေ၊ တော်စိုက်တွန်၊ ထိပျို့စုန်း သဘော
ဝန်ကျင်ကို ကော်မြုပ်ဆည်။

(၂) ထာဝစ်တည်တဲ့ခေါ်ခြင်း
လက်ရှိပြည်သူတူတဲန်း၊ ရွှေငါးလာနာက်သားများပါ
သင်တော်များမှုပိုင်းသည် တိုက်ပိုက်နှင့်သွယ်ပိုက်သော
အကြိုများကို စဉ်ဆက်ပြည် ခံစားနိုင်ကြစေနိုင် သင်တော်
သယ်ယောက်အရင်အာမြှင့်များကို ထာဝစ် တည်တဲ့နေစေ
ရေးအဖွဲ့ကို ထိန်းမိမ်းရမည်။

(၃) အခြေခံစားဝင်နေဂုဏ်သုတေသနများ၊ ပြည်သူ့ပေးခြင်း
ပြည်သူတူတဲ့ လေငါး၊ နေအိမ်အဆောက်အအုံ၊
အားအစားနှင့် အပန်းပြေားနောက်အစိတ်သည် အငြော်
စားဝင်နေရေး လုပ်အဖွဲ့များကို ပြည်သူ့ပေးရမည်။

(၄) စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်ပြင်ဗားစေခြင်း
သင်တော်သယ်ယောက်များ ရရှိနိုင်သည် မြို့မြေးမြေး အကြိုး
အပြုံတို့အား လူမှုရေးနှင့် သဘောဝင်ဆောင်ရွက် ထိန်းမိမ်း
ရေးနှင့်ရာတိုး ဟန်ရို့ရေး အပြည့်အဝသုပ္ပန်းချိုင်းနှင့်
စီမံရောင်း။

(၅) ပြည်သူတဲ့ကူးပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေခြင်း
သင်တော်များပြုစုစိုးမိမ်းရေးနှင့် သင်တော်သယ်
ယတေသနအသုပ္ပန်ရေးနှင့်ရာလုပ်ငန်းတို့စွာ ပြည်သူတဲ့ကူး
ပူးပေါင်းပါဝင်လာကြစေရန် ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

(၆) ပြည်သူတွေးနှင့် နိုက်းစားကြေသည် အသိရှိသုနေစေခြင်း
နှင့်ဆောက်လိုက် လူမှုစီမံပေးရွှေ့ပြုစုစိုးတက်မှ ဖော်ဆောင်
ရာတွင် သင်တော်များ၏ အစိကေအဇ်းမှ ပါဝင်နှင့်
ကြောင်းကို ပြည်သူတဲ့အတွက် နိုက်းစားသည် အသိ ရှုံး
သန်နေစေရန် ညည်းရှုံးသော်သွားရမည်။

သတ်းကဏ္ဍ

သယံလာတန့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ (၁၅)ကြိမ်မြောက် မြန်မာ့ရီးရာထမနဲ့ထို့ပြင်ပွဲကျင်းပ

သယံလာတန့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန၏(၁၅)ကြိမ်မြောက် မြန်မာ့ရီးရာ ထမနဲ့ ထို့ပြင်ပွဲကို (၂၂-၂၂-၂၀၂၃) ရက်နေ့ မွန်းလွှာပိုင်းက နေပြည်တော်ရှိ သစ်တော်ဦးစီးဌာန ရုံးချုပ် ရုံးအမှတ် (၃၉) ဦးကျင်းပရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ရီ ဒုတိယဝန်ကြီးများ၊ အမြတ်မူးအတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးများချုပ်များ၊ ဦးဆောင် ညွှန်ကြားရေးများများ၊ ပါဘောက္ခချုပ်၊ ပြိုင်ပွဲဝင်အသင်းများနှင့် အရာထမ်းအမှုထမ်းများ စုညီစွာတက်ရောက်ကြပြီး ပျော်ရွှေ့စွာ ပါဝင်ဆင်နဲ့ကြသည်။

ရှုံးစွာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက အဖွင့်အမှာစကား

ပြောကြားပြီး ဦးစီးဌာန၊ လုပ်ငန်း၊ တက္ကသိလိုလိုမှ ပြိုင်ပွဲဝင်အသင်း (၁၁) သင်း၏ ပျော်ရွှေ့စွာယဉ်ပြိုင်မှုကို လှည့်လည်ကြည့်ရှုအားပေးသည်။

ထိုနောက် ပြိုင်ပွဲတွင် ပထမဆုရရှိသော ဘူမိပေးအနှင့် ဓာတ်သွေ့ရှာဖွေရေးဦးစီးဌာနအသင်းကို ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ရီကလည်းကောင်း၊ ဒုတိယဆုရရှိသော ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန အသင်းကို ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးထွန်းခုံကလည်းကောင်း၊ တတိယဆုရရှိသော အမှတ် (၁၃)သွေ့တွင်းလုပ်ငန်းအသင်းကို ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးမင်းသူက လည်းကောင်း ဆုများပေးအပ်ချိုးမြင့်ခဲ့ပြီး ကျိုးအသင်းများကို နှစ်သိမ့်ဆုများပေးအပ်ချိုးမြင့်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

* * * * *

(၁၆)နှစ်မြောက် ပြည်ထောင်စုနေ့အထိုးအမှတ် ဝန်ကြီးဌာနအဆင့်နှင့် တက္ကသိလိုအဆင့် ဆောင်းပါး ပန်းချို့ စာစိစာကုံးနှင့် ကဗျာပြိုင်ပွဲများတွင် ပါဝင်ယဉ်ပြိုင်ခဲ့ကြသည် ဆရာရှိသူများအား ဆချို့မြင်ခြင်း

၂၀၂၃ ခုနှစ် ၂၆ နှစ်မြောက် ပြည်ထောင်စုနေ့ကို ဂုဏ်ပြုကြိုးဆိုသောအားဖြင့် သယံလာတန့် သဘာဝပတ် ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးဌာနအဆင့်နှင့် တက္ကသိလိုအဆင့် ဆောင်းပါး ပန်းချို့ စာစိစာကုံးနှင့် ကဗျာပြိုင်ပွဲများတွင် ပါဝင်ယဉ်ပြိုင်ခဲ့သည့် ဝန်ထမ်းများနှင့် တက္ကသိလိုကဗျားသား၊ ကဗျားသူများ ဆုချိုးမြှင့်ခြင်း အဆင်းအနားကို (၂၂-၂၂-၂၀၂၃)ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် နေပြည်တော်၊ သစ်တော်ဦးစီးဌာနရုံးချုပ်၊ အင်ကြောင်းခန်းမည် ကျင်းပသည်။

ဦးစွာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ရီက ဝန်ကြီးဌာနမှုဝန်ထမ်းများ နှင့် ကျောင်းသားကျောင်းသူများ၏ အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်နှင့် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ဓာတ် များနှင့်ကြားလာစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဝန်ကြီးဌာနအဆင့်နှင့် တက္ကသိလိုအဆင့်။ စာစိစာကုံး၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါးနှင့် ကဗျာ

ပြိုင်ပွဲများကို ကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် အခွန့်ရှည် တည်တဲ့ဆိုင်ပြစေရန်အတွက် တစ်မျိုးသားလုံး စည်းလုံးညီညွှတ်ခြင်း၏ အခြေခံဖြစ်သော ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ဓာတ် ထာဝစည်ရှင်သနရေးသည် အမိက ကျောင်း၊ တိုင်းရှင်းသားတို့၏ စည်းလုံးညီညွှတ်မှုကို သက်သေစိုက်ထူးခဲ့သည့် အထိုးအမှတ်ဖြစ်သော ပြည်ထောင်စုနေ့ကြီးဌာနရုံးချုပ်၊ နှစ်မြောက်ကာလ သို့ရောက်ရှိလာပြီဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ရှုံးလုပ်ငန်းစဉ် ၅ ရပ် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ဦးတည်ချက် ၁၂

ရပ် တိုဖြင့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး တိုင်းရင်းသား ပြည်သူ့အားလုံးက ပင်လုံးစိတ်ဓာတ် အရင်းခံ၍ ချစ်ကြည် စည်းလုံးစွာ ပူးပေါင်းလက်တဲ့ ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်သွား ကြော်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုပြုပွဲတွင် ပါဝင်ယူ၍ပြုပွဲသော ဝန်ထမ်းများနှင့် ကျောင်းသား ကျောင်းသူများ၊ ဆုရရှိသူ အားလုံးကို ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ရက်ပြုပါ ကြောင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုအကျိုးသယ်ပိုးထမ်းရွက်နိုင်သော ဝန်ထမ်းကောင်းများနှင့် ကျောင်း သားကျောင်းသူကောင်းများ ဖြစ်လာစေရန် ဆုမွန်ကောင်း တော်းအပ်ပါကြောင်း

ဖြင့် ပြောကြားသည်။

ဆက်လက်၍ ဆုရရှိသည့် ဝန်ထမ်းများနှင့် ကျောင်းသား ကျောင်းသူများကို ပြည်ထောင်စုနှင့် ဒုတိယဝန်ကြီးများနှင့် တာဝန်ရှိသူများက ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်း လွှာနှင့် ဂုဏ်ပြုဆုင်များ ချို့မြင့်ပေးအပ်ခဲ့ပြီး ဆုရရှိသူ များကိုယ်စား တက္ကသိလ်အဆင့် ဆောင်းပါးပြုပွဲတွင် ပထမဆုရရှိသည့် သစ်တော့နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တက္ကသိလ် တာဝယ်နှစ် ကျောင်းသားဟန်ထောင်ထောင်ပေါ်လိန်းထက် က ကျေးဇူးတင်စကား ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးထွန်းအံ့သယ်နှင့် သယ်န်းကျွန်းမြို့နယ် သစ်တော့ပျိုးဥယျာဉ်ကြည်ရှုစစ်ဆေးခြင်း

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးထွန်းအံ့သယ် ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့၊ နံနက်ပိုင်းတွင် သယ်န်းကျွန်းမြို့နယ်ရှိသို့ သစ်တော့ပျိုးဥုံးဌာန၊ ပျိုးဥယျာဉ်သို့ ရောက်ရှိစစ်ဆေးခြင်းသည်။

သဘာဝဘေးအွန်ရှာယ်များကို အစိမ်းရောင်တံ့တိုင်းကြီးများသဖွယ်ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ ကာမွန်စုပ်ယူမှုအား ကောင်းခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားသာဝွှေဖြိုးရေးအတွက် အရေးကြီးသည့် ပေါ်စနစ်တစ်တစ်ခုဖြစ်ခြင်းတို့အတွက် စိုက်ပျိုးပြီးအပင်များကို ရှင်သနကြီးထွားအောင်ပြုစုစုပေါ်ထိန်းသိမ်းရေး အားလုံး ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းနှင့် အဆွဲဝါသယံဇာတများ ရေရှည်တည်တံ့ဇူးအတွက် ဒီဇိုင်ဘာကြိုးပြင်ကာကွယ်တော့များ တိုးချွဲစည်းတည်ထောင်ရေးနှင့် လမ်းပေါ်များကို အချင်းမိစိုက်ပျိုးနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ရန်မှာကြားသည်။

မွန်းလွှာပိုင်းတွင် ဒုတိယဝန်ကြီးသည် သနလျင်ရှိပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးပြိုးစီးဌာန ခရိုင်ရုံးကို ရောက်ရှိစစ်ဆေး၍ ခရိုင်အတွင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို စနစ်တော်ကျ ထိန်းသိမ်းတောင့်ရောက်နိုင်ရေးအတွက် ဆက်စပ်လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းစည်းကမ်းချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအကြော်ပေးစစ်ဆောင်ပတ်ဝန်းကျင်မှုများကို ရောက်ရှိတည်တံ့ရှုံး စဉ်ဆက်မပြတ်အကျိုးရှိစွာ အသုံးချိန်ရေးရည်များချက်ထား၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် လူစွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းခွင့်နှင့်ဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ဖြင့်တင်ရေးအစီအစဉ်များချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများဖြစ် သည့်အားလုပ်စွာ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြရန် မှာကြားပြီး ညာနေပိုင်းတွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ပြည်သူ့ရှင်ပြင်း၍ ၂၀၂၃ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုနေ့၊ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ငင်းကျင်းပြသမည့် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန ပြောန်းတည်ဆောက်နေမှုကို စစ်ဆေးခဲ့ပါသည်။

ထိုနောက် ဒုတိယဝန်ကြီးသည် ဒလမြို့နယ်ရှိသို့ သမ္မတကမ်းခြေ ဒီဇိုင်ဘာစိုက်ခင်းများ အောင်မြင်ရှင်သန နေ့မှာနှင့် ၂၀၂၃ ခုနှစ် မှိုးရာသီတွင် လမ်းပေါ် ၁၀ ကော်စိုက်ပျိုးရန် လျှောထားမှုအတွက် ပြောနေရာ ရှင်းလင်းထားမှုကို လုညွှာလည်ကြည်ရှုစစ်ဆေးပြီး ဒီဇိုင်ဘာကြားပါသည်။

ထိုနောက် ဒုတိယဝန်ကြီးသည် ဒလမြို့နယ်ရှိသို့ သမ္မတကမ်းခြေ ဒီဇိုင်ဘာစိုက်ခင်းများ အောင်မြင်ရှင်သန နေ့မှာနှင့် ၂၀၂၃ ခုနှစ် မှိုးရာသီတွင် လမ်းပေါ် ၁၀ ကော်စိုက်ပျိုးရန် လျှောထားမှုအတွက် ပြောနေရာ ရှင်းလင်းထားမှုကို လုညွှာလည်ကြည်ရှုစစ်ဆေးပြီး ဒီဇိုင်ဘာကြားပါသည်။

Asian Forest Cooperation Organization-AFoCO မှ စီမံကိန်းကိုယ်စားလှယ်များက သစ်တော်းစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အား လာရောက်တွေ့ဆုံးနေးခြင်း

သစ်တော်းစီးဌာနနှင့် အာရုံဒေသ သစ်တော်းပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့ (Asian Forest Co-operation Organization-AFoCO)တို့သည် ASEAN-ROK Cooperation Fund (AKCF) ဖြင့် “သစ်တော်းကြံးခံနိုင်မှုနှင့် ဒေသခံများ၏လူမှုစီးပွားမြင်မားခြင်း ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်ဖြင့်တင်ခြင်း (Capacity building on enhancing resilience to forest fire and local livelihood and market linkages in CLMV countries)ဆိုင်ရာ ဒေသအဆင့်ပံ့ကိန်း” ကို ၂၀၂၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၅ ခုနှစ်အထိ ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ စီမံကိန်းတာဝန်ရှိသူများဖြစ်သည့် Dr. Choi Sunho (AFoCO Secretariat)၊ Dr. Youn Hojoong (Regional Project Manager)နှင့် ကိုယ်စားလှယ်များသည် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများစတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သစ်တော်းစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးငြေားအောင်အား (၂၀၁၁-၂၀၂၃)ရက်နေ့ နေ့လယ်ပိုင်းတွင် နေပြည်တော်ရှိ သစ်တော်းစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရုံး၊ အစည်းအဝေးခန်းများ လာရောက်တွေ့ဆုံးပဲ့ပါသည်။

ရှုံးဦးစွာ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် သစ်တော်းစီးဌာနက တော်းလောင်ကျေမှုမှုသည် ကမ္ဘာသစ်တော်ကော် စနစ်များကို ဖြမ်းပြောက်လျက်ရှိသည့် ပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ တော်းလောင်ကျေမှုကြောင့် အဖိုးတန် သစ်တော်များ၊ သဘာဝသယ်ဇာတ်များ၊ စိုက်ပျိုးစုံများကို များနှင့် လူသားတို့၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်များကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးလျက်ရှိပါကြောင်း၊ တော်းအား ထိန်းချုပ်ကာ ကျယ်နိုင်ရန်ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်တော်ကြည့်လေ့လာရေးစနစ်များနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုများစနစ်တကျ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါကြောင်း၊ သစ်တော်းစီးဌာနအနေဖြင့် AFoCO အဖွဲ့နှင့်ပူးပေါင်း၍ စီမံကိန်းများအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ပိုမို၍ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ စီမံကိန်းစတင်အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ရန်အတွက် Memorandum of Understanding (MoU)

ရေးတိုးရေးဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ နှစ်အားလုံးကို လုပ်ငန်းစီမံချက်များနှင့် ရန်ပုံငွေလျှောထားချက်များကို ကြိုးတင်ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်များကို ဆွေးနွေးလိပ်ပါကြောင်း၊ AFoCO မှ စီမံကိန်းကိုယ်စားလှယ်များကို ဝင်းမြောက်စွာကြိုးဆိုပါကြောင်း၊ ဆွေးနွေးပြောကြားပါသည်။

ဆက်လက်၍ စီမံကိန်း၏ Regional Project Manager, Dr. Youn Hojoong မှ ယခုစီမံကိန်းသည် ဒေသအတွင်းရှိ မဲခေါင်နိုင်ငံများဖြစ်သည့် ကဏ္ဍအီးယား၊ လာအိုးမြန်မာနှင့် ပိုက်နမ်နိုင်ငံတို့တွင် AKCF ၏ ရန်ပုံငွေဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ယခုလာရောက်သည့် ခရီးစဉ်သည် စီမံကိန်းအတွက် ပထမဆုံးအကြိုးဖြစ်ပါကြောင်း၊ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းစဉ်များအနေဖြင့် Remote Sensing Data များအသုံးပြု၍ တော်းအခြေအနေများ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၊ တော်းစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးနှင့် ထိန်းချုပ်ရေးစင်တာ (Forest Fire Monitoring Centre) တည်ထောင်ခြင်း၊ တော်းလောင်ကျေမှုများသောနေရာများတွင် သစ်တော်များပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းများနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ဖြင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာသင်တန်းများ ပို့ခြေခြင်းတို့ကို အမိကထားဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ သစ်တော်းစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် တာဝန်ရှိသူများအား တွေ့ဆုံးရှင်းလင်းတင်ပြခွင့်ရာသည့်အတွက် ကျေးဇူးတင်လိပ်ပါကြောင်းပြောကြားပြီး စီမံကိန်းအတွက် ရှုံးဆက် ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းများအကြောင်းကို ပါဝါဖိုင့်ဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြပါသည်။

ထိုနောက် AFoCO Secretariat မှ Dr. Choi Sunho မှ သစ်တော်းစီးဌာနနှင့် AFoCO တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်မှုအခြေအနေများ၊ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးပို့နိုင်မည်အခြေအနေများနှင့် ယခုဆောင်ရွက်မည့် စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ MoU လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်မည့်အခြေအနေများကို ရှင်းလင်းဆွေးနွေးပါသည်။

တွေ့ဆုံးဆွေးနွေးတွင် သစ်တော်းစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (စီမံခန့်ခွဲရေး) တို့မှုပိုးဆောင်၍ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် တက်ရောက်သူများမှ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အပြန်အလှန်ညီးနှင့် ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

နှပ်ည်တော်၊ တိုင်းဒေသကြံး / ပြည့်နယ်များမှ ဖော်သီးရမီခြင်း

သယ်ဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တော်ဦးစီးဌာနသည် တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်တော့ထွက်ပစ္စည်းများ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ဖမ်းဆီးရေးအား ပြည်သူဗုံးပေါင်းပါဝင်မှုပြင့် လူထုအခြေပြုစောင့်ကြည့်၍၊ သတင်းပို့စ်နစ် (Community Monitoring and Reporting System- CMRS) အပါအဝင်နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ (၆-၂-၂၀၂၃) ရက်မှ (၁၂-၂-၂၀၂၃) ရက်နေ့အထိ နေပြည်တော်၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး သစ်တော်ဦးစီးဌာနများမှ ပေးပို့လာသောစာရင်းများအာရ တရားမဝင် ကျွန်း (င့်.င့်ရဲ၏) တန်၊ သစ်မာ (၂၆.ၤ၉၆၆)တန်၊ အခြား(၄၆.၄၃၇၄)တန်၊ စုစုပေါင်း (၁၄၅.ၤ၁၂၆)တန်၊ ယာဉ်/ယန်ရား (၅)စီး၊ တရားခံ(၁၀)ဦး၊ ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ပါကြောင်း၊ ဖမ်းဆီးရမိမှုများအနက် အများဆုံးဖမ်းဆီးရမိမှုမှာ ၁၁-၂-၂၀၂၃ ရက်နေ့တွင် ပဲဥုးတိုင်းဒေသကြီး၊ သာယာဝတီခိုင်၊ လက်ပံတန်းမြို့နယ်၊ ကျွဲမကိုင်းဘိနယ်၊ တောင်အမရိကြီးဦးလိုင်း၊ အကွက်အမှတ် (၈၂)၊ ဘန်းဘွားကုန်းဘိနယ်၊ မြောက်အမရိကြီးဦးလိုင်း၊ အကွက်အမှတ်(၉၄၉၉၆)တို့မှ တရားမဝင်ကျွန်း/ပုံညွှေးကတိုး၊ သစ်လုံး/ခွဲသား/လုံးပတ်(၃)ပေါ်အောက် သစ်(၉၇)လုံး/ချောင်း(၂၂.၃၃၃၆)တန်၊ ရီးရှိုးဆော(၁)လက်တို့အား ပိုင်ရှင်မဲ့ ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ပါသည်။

ပြည်နယ်နင်၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ သစ်တော်ဦးဌာနများ၏ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်
ပြိုလ ပု ငွေ့နာဝိရိလအထိ တရားပောင်သစ် ဖမ်းဆီးရပို့
ပြည်ထောင်စုတရားချုပ်

စဉ်	အမျိုးအမည်	ရေတွက်ပုံ	အရေအတွက်	မှတ်ချက်
၁	ကျွန်း	တန်	၄,၆၄၄	
၂	သစ်မာ	တန်	၁,၂၃၃	
၃	အခြား	တန်	၂,၉၉၄	
စုစုပေါင်း			၈,၈၇၁	

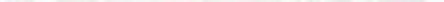
၄	မီးသွေး	တန်	၄,၆၂၀
---	---------	-----	-------

၅	ကား	စီး	၄၅၄
၆	မြေတူးစက် / မြေကော်စက် / ကရိန်း	စီး	၄
၇	ထော်လာရုံ / ဒိန်းပေါင်း / ထွန်စက်	စီး	၁၉
၈	ဆိုင်ကယ် / ဆိုင်တွဲယာဉ်	စီး	၁၂၄
၉	စက်လျှေ / ပုံထောင် / ရေယာဉ်	စီး	၆၇
စုစုပေါင်း		၆၆၈	စဉ်(၅)မှ(၉) ယာဉ် / ယန္တရား

၁၀ သစ်စက် / အင်ဂျင်

ဒီဇေဂျာနှင့် ကျေးပောက်ခြေသုတေသန

ဦးစိန်သက်-ညွှန်ကြားရေးမှု။ (ဇြမ်း)

ဒီရေတာ (Mangrove Forest) သည် ကုန်းပြေနှင့်ပင်လယ်ကြားတွင် ကြားခံအဖြစ်တည်ရှိနေသည် အပူပိုင်း ဒေသဒီဇိုင်းရေအတက်အကျရှိသောနေရာများတွင် ပေါက်ရောက်သောအပင်တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီရေတာ ဆိုသည်မှာ ပင်လယ်ဒီဇိုင်အထွက်ကြောင့် ပင်လယ်ရေခြန်သက်ရောက်သည့် ရေချို့ရေငန်စပ်နေရာများတွင် ပေါက်ရောက်လေ့ရှိသောအပင်အစုအဝေးလည်းဖြစ်ပါသည်။ နေရာဒေသကိုလိုက်၍ပေါက်ရောက်သော အပင်အစုအဝေးကို နာမည်အားဖြေ၍ လမ်တော့၊ မြှို့တော့၊ ကန်စိတော့၊ မမမတော့၊ သင်ပေါင်းတော့၊ ဓန်တော့(planted) ဟူ၍ ခေါ်လှုံးရှိကြပါသည်။

ဒီရေတော် (Mangrove Forest) သည် ပါးနှင့် အမြားရေနေသတ္တဝါများဖြစ်သည့် ပုစွန် ကဏ္ဍား စသည် ထို့၏ သားပေါက်နေရာ၊ နိုလှုံးရာနေရာအဖြစ် အထောက် အကူပေးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဒီရေတော် ဂေဟစန်အစိတ်အပိုင်းအချို့သည် ယင်းသတ္တဝါတို့၏ နေထိုင်ကျက်စားရာနေရာဖြစ်သည်။ ပုစွန်အပါအဝင် ပါးများကို အမြားအားဖြင့် ဒီရေတော်များမှ အခြေခံ၍ ဖော်ဆီးရရှိသည့်အတွက် ပါးပုစွန်ထုတ်လုပ်မှုအတွက် ဒီရေတော် သည် မရှိမဖြစ်အရေးပါလျေပေသည်။ ထိုအပြင် ပါးပုစွန် ကဏ္ဍားစသည့်သတ္တဝါတို့အတွက် အစာအရင်းအမြစ် ထောက်ပံ့ရာနေရာကြီးလည်းဖြစ်သည့်အပြင် ဒီရေတော် သည် ပါးပုစွန် ကဏ္ဍားသားလောင်းများအတွက် ပျိုးဆက်ပြန်ပွားရေးကို များစွာအထောက်အကူပြုပါသည်။

ဒီရေတော်များကို အပူးပိုင်းနှင့်သမိုင်းအေသာများရှိ
ကင်းလိုးတန်းရောက်ယာများတွင် တွေ့ရှိခဲ့ပါ ဒီရေတော်များ

တွင် အန္တရာဝါဒသ၏ ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာတည်ဖြင့်စေမှု အတွက် အရေးပါသည်သစ်တောက်စနစ်များ ပါဝင်ပါ သည်။ မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်းအရှည်သည် ကိုလိုပါတာ (၂၀၀၀)ခန့်ရှည်လျားပြီး ဒီဇရေတော့များကို ရောဝတီ မြစ်ဝ ကျွန်းပေါ်ဒေသ၊ ရိုးတန်းနှင့် တန်သံရိုက်များ၊ ရိုးတန်းဒေသများတစ်လျှောက် အမြာက်အများတွေရှုရ ပါသည်။ World Mangrove Atlas (၂၀၁၀) အရ မြန်မာ့ ဒီဇရေတော့များသည် ကမ္ဘာဒီဇရေတော့စုစုပေါင်း၏ (၃.၃%) ဖြစ်ပြီး၊ ဒီဇရေတော့ရေ့ယာဟက်တာပေါင်း ၅၀၂၉၁ (၁,၂၄၂,၁၉၀) ကေ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိ၍ အာရာဇာသ တွင် တတိယအများဆုံးနှင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် သတ္တမမြာက် အများဆုံး ဒီဇရေတော့ပေါက်ရောက်သောနိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၈ ခုနှစ် နာဂတ်မှန်တိုင်းတိုက်
ခတ်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် ဒီရေတော်များသည် ပိုမို
အာရုံစိုက်ခြင်း ခံလာရပါသည်။ ဒီရေတော်များ၏အကာ

အကွယ်ရမှုကြောင့် အသေအပျောက်အပျက်အစီး လျှော့
နည်းခဲ့ကြပါသည်။ သဘာဝဘေးဒဏ်လျှော့ချရေးတွင် အ
ရေးပါသောကလွှာမှပါဝင်နေကြောင်းကို နားလည်ခဲ့ကြပါ
သည်။ ကမ်းရိုးတန်းနေပြည်သူများအနေဖြင့် ဒီရေတော့
များမှ အစားအစား၊ ဆေးဝါးများနှင့် နေထိုင်ရေးအတွက်
လိုအပ်သည့် သစ်၊ တိုင်၊ ထင်းနှင့် မီးသွေး ထုတ်ယူသံး
စွဲကြသည်မှာလည်း ရှုံးအစဉ်အဆက်ကပင်ဖြစ်ပါသည်။
ဒီရေတော့များသည် သား၊ ငါး၊ ပုဂ္ဂန်တို့၏ ပါက်ဖွား
ကြီးပြင်းရာနေရာများလည်း ဖြစ်ကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီရေတောအများဆုံးပေါက်
ရောက်သော ရရှိနိုင်ပြည်နယ်၊ ရော်ဝတီနှင့် တန်သာရိတိုင်း
ဒေသကြီး ၃ ခု ရှိပြီး၊ မြန်ပြည်နယ်နှင့်ရန်ကုန်တိုင်းတွင်
ဒီရေတောအနည်းငယ်ရှိပါသည်၊ ဒီရေတောများမှ ထင်း၊
မိုးသွေးအလွန်အကျိုးထဲတိယူခြင်း၊ စပါးစိုက်ရန် ခုတ်တွင်
ရှင်းလင်းခြင်း၊ ပါးပွဲနှင့်မွေးမှုရန် ကန်များတူးဖော်ခြင်း၊
လူနေကျေးရွာများတည်ထောင်ခြင်းတို့ကြောင့် ဒီရေတော
များ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် လျော့နည်းလာပါသည်။ မြန်မာ
နိုင်ငံသည် ဒီရေတောအများဆုံးပိုင်ဆိုင်သော ကမ္ဘာ ၁၂
နိုင်ငံတွင် ပါဝင်နေသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒီရေတောများကို
အစိုးရွှေ့နှုန်းများ ပုဂ္ဂလိက၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်
ကျေးလက်ပြည်သူများက စိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်းကာကွယ်
လျက်ရှိပြီး ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဒီရေတော့များသည် ကမ်းရှိုးတန်းဒေသများတွင်
မြို့တင်းနေထိုင်ကြသော ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ အခြေခံ
စားဝတ်နေရေးလိုအပ်ချက်များဖြစ်သည် အစားအစား၊
လောင်စာ၊ ဆေးဝါးနှင့်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများအား
အပိုကတောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိပါသည်။ ထိုပြင် ကမ်းရှိုးတန်း
နှင့်မြှစ်ဝှမ်းဒေသများတွင် မြေပြီးတိုက်စားခြင်းနှင့် လိုင်း
ဒဏ်လေဒဏ်စသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကြောင့်
ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများကို လျှော့ပါးစေနိုင်ခြင်းစသည် လူသား
တို့၏စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အသက်အိုးအိမ်လုံခြုံ တည်
တဲ့စေရေးတို့အတွက်ပါ အရေးပါသည် သဘာဝအရို့ အ
တားများလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကမ်းရှိုးတန်းဒေသနေ ကျေး
လက်ပြည်သူလူထု၏ လူမှုစီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုဖွံ့ဖြိုး
တိုးတက်ရေးနှင့် ဒီရေတော့သယံဇာတများအား ရေရှည်
အသုံးပြုနိုင်ရေးတို့အတွက် ဒီရေတော့များကို စနစ်တကျ
ပိုမိုအပ်ချက်လုပ်ကိုင်ရန် အလုပ်အရေးကြီးပါသည်။

ମୁଣ୍ଡଭୁତିରେତୋତେବୁଝାଟୁଣ୍ଡ କିରେତୋତୁ
ଖୀଃତିର ଜଳ ଖୀଃପେନ୍ଦରେନ୍ଦଲୁଗ୍ରଧ୍ୱିପ୍ରିଃ ଦିଃଖୀଃତିର ରେ
ଖୀଃ ବୁଦ୍ଧକୁଖୀଃତିର ବ୍ରଦ୍ଧ ଖୀଃ ଗନ୍ଧକୁଖୀଃତିର ଦ ଖୀଃ
ଏରା ଦିଃ ଗନ୍ଧକୁଖୀଃତିର ଦ ଖୀଃତ୍ରିକେତ୍ରିନ୍ଦଗୁର୍ବତ୍ତାଃଵନ୍ଦ୍ୟ॥

ထိပ်င နှီတိက်တိရော့နှီးထိတ ၆ မျိုး ငက်မျိုးထိတ ၃၀ ကျော်ခန့်နှင့် ရေချို့ရေငန်မိကျောင်းတစ်မျိုး တွေ့ရ သောကြောင့် ထိဝါးဆုံးမျိုးကဲ အတော်အတန်ပေါ်ကြယ်ဝ သော ဂေဟစန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ဒီရေတော များသည် သတ်၊ ထင်း၊ ပီးသွေး၊ အလွန်အကျိုးထုတ်လုပ်မှု ဒီရေတော့များ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍ ပုဂ္ဂန်ကန်၊ ငါးကန်၊ စိုက်ပျိုးမြေနှင့် မြို့ပြလူနေဒေသအဖြစ် ချွဲထွင်ခြင်းတို့ကြောင့် ပျက်စီးပြန်းတီးလျက်ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် ရေရှာဝိ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ဒီရေတော့များပျက်စီးမှုမှာ သိသာ ထင်ရှားလုပ်သည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် နာဂစ်မှန်တိုင်းတိုက်ခတ် စဉ်အတားအဆီးမြဲဝင်ရောက်လာသော ဒီရေလှိုင်းများကြောင့် အသက်အိုးအိမ်စည်းထိများစွာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ထိုကြောင့် ဒီရေတော့များအားစိုက်ပျိုးပြစုခြင်း၊ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို အမျိုးသားရေးတာဝန် တစ် ပို့အဖြစ် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

သစ်တော်စိုက်ငါးပျော်ပန္တ်တမ်း ပုံစံတင်ရေး (Staking Register)

အကောင်အထည်ဖော်ရေးသွေးသွင်းပြုခြင်း

သစ်တော်ဦးစီးဌာနမှ တည်ထောင်စိက်ပျိုးလျက်
ရှိသည့် သစ်တော်ဗိုက်ခင်းများ လျှေထားရောယာ ပြည့်စီ
ခင်း ရဲ/မရဲ မြေပြင် GPS ဖြင့် ရွှေ့ငွေ့များ တိုင်းတာမှတ်
သား၏ Google Earth, Global Mapper , ArcGis
စသည်တိဖြင့် တွက်ချက်ခေါ်မှန်းနိုင်သော်လည်း စိုက်ခင်း
ရောယာအတွင်း လျှေထားချက်နှင့်အညီ စိုက်ပင် အရေအ
တွက် ပြည့်စီစွာ စိုက်ပျိုးထားခင်း ရဲ/မရဲကို စနစ်တကျ
ကြုံးဆင်းစစ်ဆေးမှသာ သိရှိနိုင်ပါမည်။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းရိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန စိုက်
ခင်းများတွင် ကျင်းသိမ်းမှတ်တမ်း၊ မြေပူများဖြင့် စနစ်
တကျဆောင်ရွက်လျက်ရှိသကဲ့သို့ သစ်တော်ဦးစီးဌာန
စိုက်ခင်းများအနေဖြင့်လည်း သစ်တော်စိုက်ခင်းများ ပန္တက်
ရှိက်မှတ်ပြီးခိုင် ပန္တက်စာရင်းကောက်ယူ၍ ပန္တက်မှတ်တမ်း
မှတ်ပုံတင်ယေး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် နည်းလမ်း
ပြစ်တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တော့ထိုက်ခင်းများ ပန္တက်စာရင်းကောက်ယူ၍
ပန္တက်မှတ်တမ်း မှတ်ပုံတင်ထော်အောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်
အောက်ဖော်ပြပါအကျိုးများ ရရှိစေနိုင်ပါသည်-

(က)လက်အောက်ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ရီးသားစွာဖြင့်
လုပ်ငန်းလျာထားချက် ပြည့်ပိအောင် ဆောင်ရွက်မှု
ရီ/မရီ သိရှိနိုင်ခြင်း

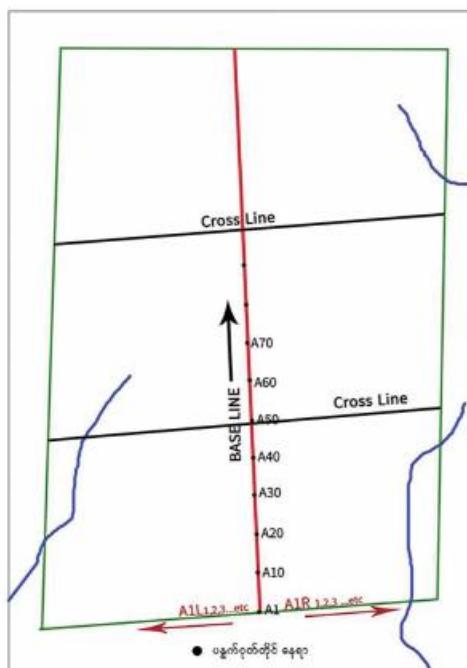
(ခ)ပဋက္ကလိုင်းအလိုက် စိုက်ပင်အရေအတွက် တိကျဖွာ
မှတ်တမ်းရေးသွင်းထားခြင်းဖြင့် စိုက်ခင်း စီမံအုပ်
ချုပ်မှု ကောင်းမွန်လွယ်ကူစေပြီး စိုက်ခင်းပထမနှစ်မှ
တတိယနှစ်အထိ စိုက်ခင်းအတွင်း နေရာအလိုက်
လိုအပ်သည့်စိုက်ခင်းတည်ထောက်ပြုစုစုနှင့်သိမ်းခြင်း
လုပ်ငန်းစဉ်များ အဆင်ပြေခြေမွေ့စွာဆောင်ရွက်
နိုင်ခြင်း၊

(က)အထက်အဆင့်ဆင့်မှ လာရောက်ကြီးကပ်စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် စိုက်ခင်းပန္တ်မှတ်တမ်း မှတ်ပုံတင် ယေားကိုကည်းရှု၍ မြေပြင်တွင် စိုက်ခင်းအခြေအနေ ပို ပို ပို ပို ပို ပို ပို

(က) အချိန်တုအတွင်း ထပေါကစွာ စစ်ဆေးနိုင်ခြင်း
 (ပု) ဘိန်ယ်နှင့် မြို့နယ်တာဝန်ခံများ အလုပ်တာဝန်
 အလွှာအပြောင်းများတွင် စိက်ခင်းများနှင့်စစ်လျဉ်း၍
 တိကျလွယ်ကုစွာ စစ်ဆေး၍ လက်ခံစေနိုင်ခြင်း

သစ်တော့စိုက်ခင်းများအလိုက် ပန္တိမှတ်တမ်း
မှတ်ပုံတင်ယေားပြုစုနိုင်ရေးအတွက် ဖြေပြင်တွင် အမှတ်
အသားပန္တိရုံးတိုင်များ ပြုလုပ်စိုက်ထူခြင်းအား အောက်
ဖော်ပြပါ နည်းလမ်း (၂)မျိုးဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်—
(က)နည်းလမ်း(၁)၊ ဖြေပြန်နှင့် ဖြေပြင်ညီနေရာရှိ စိုက်
ခင်းများ

(၁) စိက်ခင်းအား အကွက်ငယ်များ မဖွဲ့စည်းဘဲ စိက်ခင်းတစ်ခလုံးခြောက် ပင်မ Base Line ပေါ်တွင် ဖူနှင့် ထစ် ထစ်ထားသည့် ပန္တက်ငါတ်တိုင်များကို 1, 10, 20, 30, 40 စသည်ဖြင့် (၁၀) ပင်ခြားကျရောက်သည့် ပန္တက်နေရာများ၏ (၁)တိုင်သတ်မှတ်စိက်ထူး၍ Cross Line များကို လိုင်းအမှတ်သတ်မှတ်ပြီး Cross Line များအလိုက် Base Line ပန္တက်နေရာမှ ဘယ်/ညာ (Left / Right) ရှိ ပန္တက်/အပင်များကို ရေတွက်စာရင်းရေးသွေးချင်းချင်း ဖော်ပါသည်။

မြေပြန်၊ မြေပြန်လိုင်ရရှိ စိတ်ခိုင်းများ Main Baseline
တစ်ခုတည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်မြင်း

(၂)ပန္ဒကိုင်တိုင်များအား အရည် ၆ ပေ ထိုင်ဝလုံးပတ် (၆-၈)လက္ခ ရှိသည့် အနည်းဆုံး (၃)နှစ် ခံမည့် နိုင်မာသည့် ဝါးကျစ် သို့မဟုတ် သစ်မာ/ကျွန်း မျောတိုင်များဖြင့်အသုံးပြုပြီး တိုင်ထိပ်မှ ၆ လက်မအကွား မှန်ထစ်ပြုလုပ်၍ မှန်ထစ်တွင် သက်ဆိုင်ရာ စိုက်ကွက်သက်တန်း လိုင်းအမှတ် များ ရေးထိုးစိုက်ထူးခြင်းဖြစ်သည်။

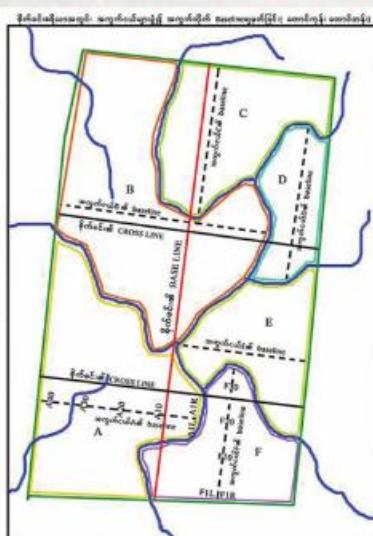
(၁)နည်းလမ်း(၂)၊ တောင်ကုန်းတောင်တန်းနေရာရှိ စိုက်ခင်းများ

(၁) စိုက်ခင်းအတွင်း ခင်ကြော ရေးရောဘန်း လမ်း စသည့် ထင်ရှားသည့်နယ်နိမိတ်များဖြင့် အကွက် ထုံး (plot)များဖွဲ့၍ အကွက်ထုံးအလိုက် Base Line သတ်မှတ်၍ မှန်ထစ်ထစ်ထားသည့် ပန္ဒကိုင်တိုင်များအား Base Line တစ်လျှောက် 1, 10, 20, 30, 40 စသည်ဖြင့် (၁၀)ပင်ခြား ကျော်သည့် ပန္ဒကိုနေရာများ၌ (၁)တိုင် စိုက်ထူး၍ Cross Line များကို လိုင်းအမှတ် သတ်မှတ် လျက် Cross Line များအလိုက် Base Line ပန္ဒကို နေရာမှ ခြေထွက်စာရင်းရေးသွင်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။

တောင်ကုန်းတောင်တန်းနေရာရှိ စိုက်ခင်းများတွင် ကုန်းအပိုက်အကွက်ထုံးများ (Plot) ခွဲခြင်းနှင့် အကွက်ထုံးအလိုက် Base Line များ သတ်မှတ်လွှားသွင်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပန္ဒကိုင်တိုင်များကို ရောဂါးသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ပြီး

Base Line များ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ပြီး

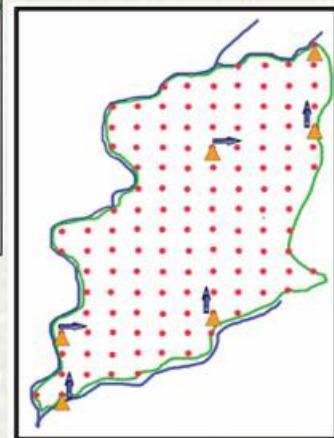
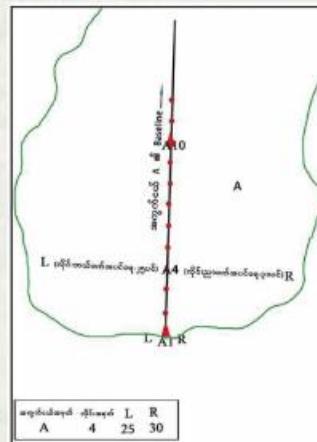

ရာအကွက်ထုံးသက်တန်း လိုင်းအမှတ်များ ရေးထိုးစိုက်ထူးခြင်းဖြစ်သည်။

(၃)တောင်ကုန်းတောင်တန်းနေရာရှိ စိုက်ခင်းများတွင် ကုန်းအလိုက် အကွက်ထုံးများ(Plot)ခွဲခြင်းနှင့် အကွက်ထုံးအမှတ် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင်- စိုက်ခင်းရေးယာအတွင်း ချောင်း/ မြောင်/ လှည့်းလမ်း/ လူသွားလမ်း စသည့် ထင်ရှားသည့် အမှတ်အသားများဖြင့် နယ်နိမိတ်အဖြစ်ခွဲခြားပြီး ကုန်းအလိုက် အကွက်ထုံး (Plot)များ သတ်မှတ်၍ အကွက်ထုံးအမှတ်အား အင်လိပ်အကွား A, B, C Z, Aa, Ab, Ac, Az, Ba, Bb, Bc Bz..... စသည်ဖြင့် ပေးသွားရန်ဖြစ်ပါသည်။

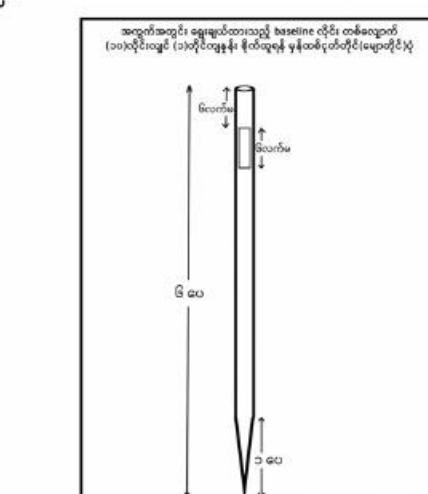
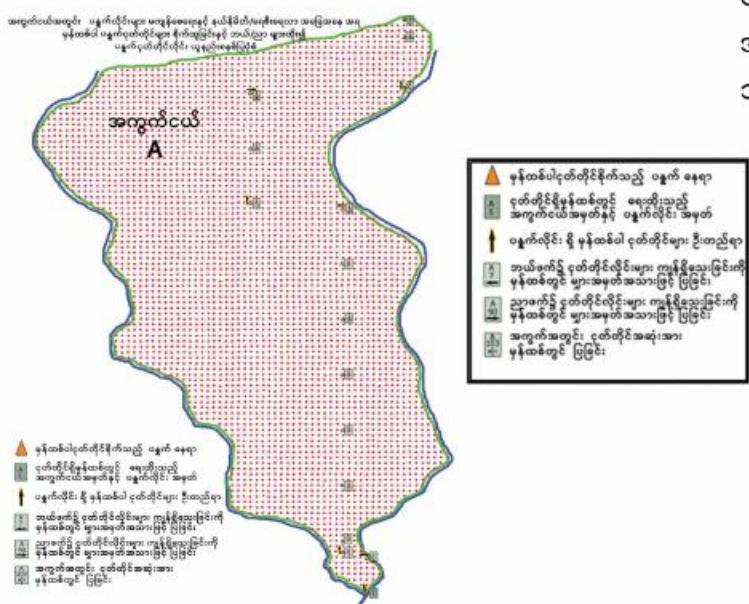
- ခင်တန်း/ ကြောတန်းထိပ် ချောင်း/မြောင် များ ဦးတည်ဆုံးသည့် ကြောတန်းနေရာများတွင် အကွက်ထုံးရွှေ့ရာ၌ ထင်ရှားသည့် သစ်ငတ်/ကျောက်တုံးများကို မှန်ထစ်/အမှတ်အသား ပြု၍လည်းကောင်း ထင်ရှားသည့် အမှတ်အသား မရှိပါက လုံးပတ်ကြီးမားသည့် မျောတိုင်ကို နှစ် ဖက်မှန်ထစ်ပြုလုပ်စိုက်ထူးလည်းကောင်း အကွက်ထုံးချင်း နယ်နိမိတ် ခွဲခြားသတ်မှတ်လျက် မှန်ထစ်တွင် အကွက်အမှတ်ကို ရေရှည်ခံမည့် မှင်/သဘော ဆေးအနီရောင်ဖြင့် ထင်ရှားစွာ ရေးထိုးစိုက်ထူးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၄) အကွက်ထုံး၏ Baseline တစ်လျှောက် မှန်ထစ် ငတ်တိုင်များ စိုက်ထူးခြင်းနှင့် မြေပြင် နယ်နိမိတ် အခြေအနေအရ ပန္ဒကိုလိုင်း ဦးတည်ရမည့်ပုံး

(၂) ပန္ဒကိုင်တိုင်များကို အရည် ပေး ထိုင်ဝလုံးပတ် (၆-၈)လက္ခ ရှိသည့် အနည်းဆုံး (၃)နှစ် ခံမည့် နိုင်မာသည့် ဝါးကျစ် သို့မဟုတ် သစ်မာ/ကျွန်း မျောတိုင် များဖြင့်အသုံးပြုပြီး တိုင်ထိပ်မှ လေက် အကွား မှန်ထစ်ပြုလုပ်၍ မှန်ထစ်တွင် သက်ဆိုင်

- လိုင်းအမှတ် (၁)အတိုးဆုံးနေရာတွင် စိုက်ထူးမည့် တိုင်အနေဖြင့် ထိပ်မှန်ထစ်ကောက်(၂)ဖက် ပြု လုပ်ရန်ဖြစ်ပြီး အကွက်ဖက်မျက်နှာမှုသည့် မှန် ထစ်တွင် အကွက်အမှတ်အား အနီးရောင်၊ အခြား တစ်ဖက်ရှိ မှန်ထစ်တွင် အကွက်အမှတ်နှင့် လိုင်း အမှတ်ကို အနက်ရောင်သတ်မှတ်၍ ရေရှည်ခံ မည့် မှင်/သဘောဆေးဖြင့် ထင်ရှားစွာ ရေးမှတ် ရန်ဖြစ်ပါသည်။
 - အကွက်တွင် စိုက်ထူးသည့် ကျွန်ုတ်များကို ထိပ် မှန်ထစ် (၁)ဖက်သာပြုလုပ်၍ အကွက်အမှတ်နှင့် ကျေရောက်သည့်လိုင်းအမှတ်ကို ရေရှည်ခံမည့် မှင်/သဘောဆေးအနက်ရောင်ဖြင့် ထင်ရှားစွာ ရေးမှတ်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။
 - မှန်ထစ်ငါတ်တိုင်များကို ပုံမှန်အားဖြင့် အကွက် ငယ်၏ baseline တစ်လျောက် (၁၀)ပင်လျှင် (၁) တိုင် စိုက်ထူးပဲကိုအကွာအဝေးစိတ်သည့် စိုက် ငင်းတွင်(၂၀)ပင်လျှင် (၁)တိုင် ပဲကိုလိုင်း အမှတ် အလိုက် ဘယ်/ညာ ရှိ ပဲကို/ပင်ရေအား ပုံတွင် ပြထားသည့်အတိုင်း စာရင်း ကောက်ယူရေးသွင်း သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။
 - (၄) အကွက်ငယ်အတွင်း baseline ပဲကိုလိုင်း၏ ဘယ်/ညာရှိ crossline များ အလိုက် ပဲကိုအပင် အရေ အတွက် စာရင်းကောက်ယူရာတွင် အပင်မကျွန်ုရှိရေး အကွက်ငယ်၏ (Baseline) ပဲကိုလိုင်း၌ မှန်ထစ်ငါတ်တိုင် စတင်စိုက်ထူးမည့် အကွက်ငယ်၏ အစွမ်းအဖျားနေရာ၊ အဆုံးသတ်နေရာနှင့် နယ်နိမိတ်/ရေခါးရေလာ အကွေး အကောက်အခြေအနေနှင့်အပြိုင် မှန်ထစ်ငါတ်တိုင်များ အား အောက်ပါပုံစံအတိုင်း ဦးတည်သွားရန်ဖြစ်ပါသည်။
 - အကွက်ငယ်အတွင်း (baseline)ယူ၍ မှန်ထစ် ငါတ်တိုင်များ စိုက်ထူးပြီး baseline ရှိ ပဲကိုလိုင်း အမှတ်အလိုက် ဘယ်/ညာ ပဲကိုရေတွက်စာရင်း ကောက်ယူရာတွင် ပဲကိုမကျွန်ုရှိရေး အကွက် ငယ်၏ အစွမ်းထောင့်စွာနှင့်နေရာမ စတင်၍ ထောင့် စွာနှင့်နေရာတွင် အဆုံးသတ်ရမည်ဖြစ်ပြီး မှန်ထစ် ငါတ်တိုင်များ စိုက်ထူးမည့် (baseline) များကို အကွက်နယ်နိမိတ် ခေါင်း/မြောင်/လမ်းတို့၏ အကွေးအကောက်အခြေအနေအပေါ် မူတည်၍ အကွေးအကောက်လားရာအတိုင်း အပြိုင်ယူရ ပါမည်။
 - အကွက်/အကွက်ငယ်များအတွင်း ရွှေးချယ်ထားသည့် baseline (ပဲကိုလိုင်း) တစ်လျောက် ပဲကိုငါတ်တိုင်များအား အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ပြုလုပ်စိုက်ထူးရန် ဖြစ်ပါသည်။
 - (၅)အကွက်/အကွက်ငယ်အတွင်း ရွှေးချယ်ထားသည့် baseline တစ်လျောက် စိုက်ထူးမည့်ပဲကိုငါတ်တိုင် များအနေဖြင့် အနည်းဆုံး (၃)နှစ်ခန့် ကြောရှည်ခံ မည့် ကျွန်ုး (၅)သစ်မာ များတိုင် အရှည် (၆)ပေ ထိပ်ဝလ္းပတ် (၇/၈)လက်မခန္ဓာအား ထိပ်ဖက် (၆) လက်မအကွာအောက်တွင် မှန်ထစ် (၆)လက်မထစ်၍ တိုင်၏ တစ်ဖက်တွင် ရွှေးချယ်ထားပြီး သပေခန့်အထိ ပြောအဝင်ထားပြီး ရှိက်ဆောင့်၍ စိုက်ထူးရန်ဖြစ်ပါသည်။
 - (၆)ထိသို့ ရှိက်စိုက်ရာတွင် မှန်ထစ်ကို လိုင်း၏ လားရာ နှင့် ဆန့်ကျင်ဖက် (ငါတ်တိုင်စိုက်သွားရန် မျက်နှာ ချင်းဆိုင်) အနေအထားပြင့် စိုက်ထူးရန်နှင့် မှန်ထစ် ငါတ်တိုင်ကို ရွှေးချယ်ထားသည့် baseline ပဲကို

မြေပြန်/မြေပြင်ညီနေရာရှိ စိုက်ခင်းများနှင့် တောင်ကုန်းတောင်တန်းများရှိ စိုက်ခင်းများအတွင်း ပန္တိက်လိုင်း အလိုက် ကောက်ယူရရှိသည့် ပန္တိက်(အပင်) အရေအတွက် ကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ပန္တိက်မှတ်တမ်း မှတ်ပုံတင် ယေားတွင် မှတ်တမ်းရေးသွင်းသွားရန်ဖြစ်ပါသည်။
ပန္တိက်မှတ်တမ်း မှတ်ပုံတင် ယေားပုံးနှင့် ရေးသွင်းနည်း

သစ်တော်ဦးစီးဌာန စိုက်ခင်းများ ပန္တိက်ရှိ မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်း

စဉ်	အကွက် ပေါ် အမှတ်	သစ်တော်ဦးစီးဌာန မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်း				သစ်တော်ဦးစီးဌာန မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်း				သစ်တော်ဦးစီးဌာန မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်း			
		Line No. on (baseline)	L (left)	R (right)	Total	Line No. on (baseline)	L (left)	R (right)	Total	Line No. on (baseline)	L (left)	R (right)	Total
၁	A	1	14	17	32								
	J	2	15	19	35								
	၃	3	15	20	36								
	၄	4	14	20	35								
	၅	5	13	25	39								
	၆			Etc.									
	၇												
	၈												
	၉												
	၁၀												
	၁၁												
	၁၂												
	၁၃												
	၁၄												
	၁၅												
	၁၆												
	၁၇												
	၁၈												
	၁၉												
	၂၀												
	၂၁												
	၂၂												
	၂၃												
	၂၄												
	၂၅												
	၂၆												
	၂၇												
	၂၈												
	၂၉												
	၂၁၀												

သစ်တော်ဦးစီးဌာန ပန္တိက်မှတ်တမ်း မှတ်ပုံတင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် -

အားသာချက်များ:

- (က) ပန္တိက်အကွာအဝေးမှန်၊ ပင်ပြည့်ရော်ယာဖြင့် စိုက်ခင်းလျောာထားချက် ရော်ယာအတွင်း စိုက်ပင်အရေ အတွက် ပြည့်/မပြည့် သိရှိနိုင်ခြင်း
- (ခ) ကုန်းကြောအကွက်ငယ်များ ခွဲခြား၍ ပန္တိက် မှတ်တမ်းယေားဖြင့် အကွက်ငယ်အလိုက် စိုက်ခင်းတာဝန်ကျေဝန်ထမ်းတစ်ဦးချင်းစီအား တာဝန် ခွဲဝေဆောင်ရွက်နိုင်သဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်ကျကောင်းမှန်ဖော်ခြင်း
- (ဂ) စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းစဉ်များဆောင်ရွက်ရာတွင် ပန္တိက်မှတ်တမ်းယေားဖြင့် အချိန်နှင့်တစ်ဦးပြေးညီ စောင်စနစ်ကျေပြုခြင်း အထက်အထူးအတွက် တိကျရှင်းလင်းစွာ အစစ်အဆေးခံတင်ပြန်ပြည့် သိရှိနေနိုင်ပြီး ပိုးမကုန်မီ လိုအပ်သလို စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါမည်
- (ဃ) မြို့နယ်အတွင်း ပင်ကျပ်နှစ်သည့် စိုက်ခင်းများမှ ရောင်းတန်းမဝင်၊ ကိုင်းဖျားမှ မျေားတိုင်များ ဖြတ်တောက်ရယူခြင်း
- (ဃဃ) အထက်အကြီးအကဲအဆင့်ဆင့်မှ ကွင်းဆင်း စစ်ဆေးရာတွင် တိကျရှင်းလင်းစွာ အစစ်အဆေးခံတင်ပြန်ပြည့် အချိန်တို့အတွက် စိုက်ခင်းအနေ အထားအား သိရှိ လမ်းညွှန်မှုပေးနိုင်ခြင်း

အားနည်းချက်များနှင့် အားနည်းချက်အပေါ် ဖြော်ရှင်း နှင့်မည် နည်းလမ်းများ

- အားနည်းချက်များ

(က)လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် ရန်ပုံငွေ ခွင့်ပြုချက် မရှိခြင်း

(ခ) စိုက်ခင်း ပီးလိုပြီးချိန် ကွန်းခွေခြင်း/ ပန္တိက်ရှိက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များအား ပြောလမှု မေလအထိ

တစ်ဆက်တည်းဆောင်ရွက်ရပြီး စွန်လတွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း အပြီးဆောင်ရွက်ရသဖြင့် ပန္တိက်ရှိက်မှတ်ပြီးချိန် ပန္တိက်စာရင်းကောက်ယူ၍ ပန္တိက်ရှိက် မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းယေား ဆောင်ရွက်ရန် အချိန်လုံလောက်စွာမရှိခြင်း (စိုက်ခင်းဝန်ထမ်းများအတွက် အချိန်ကာလ မပေးနိုင်သဖြင့် ဝန်ထပ်ဝန်ပိုး ဖြစ်စေခြင်း)

(ဂ)ပန္တိက်ငုတ်တိုင်များအတွက် မျေားတိုင် စုစုဆောင်းရခြင်း

- အားနည်းချက်အပေါ် ဖြော်ရှင်း နှင့်မည် နည်းလမ်းများ

(က)စိုက်ခင်းသို့ ကွန်းခွေ/ပန္တိက်ရှိက်မှတ်ချိန် Voi-uniteer အကူးအဝန်ထမ်းများ ဖြည့်စွက် တာဝန်ချထားပြီး ဝန်ထမ်းအင်အားဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း

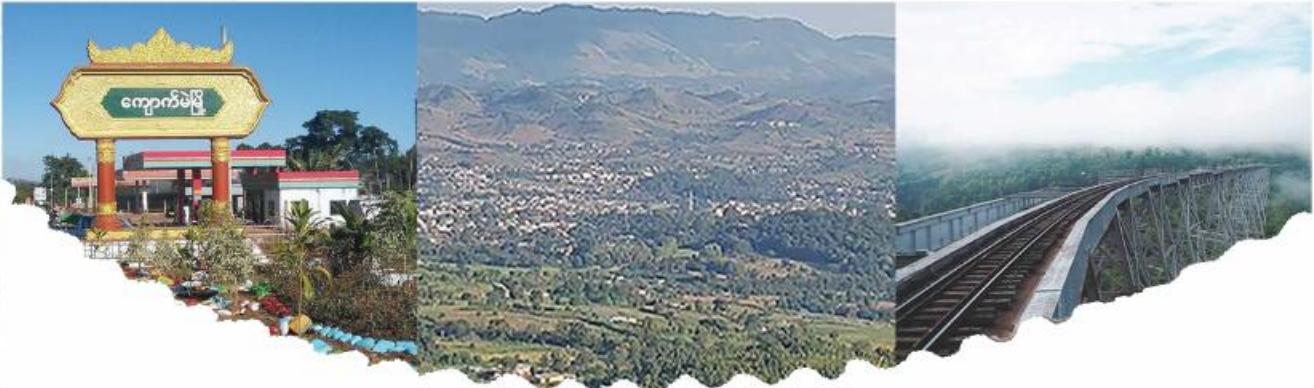
(ခ) အကွက်ငယ်အလိုက် ပန္တိက်ရှိက်မှတ်ပြီးချိန် မြေပြင်ပန္တိက်စာရင်းကောက်အဖွဲ့ဖြင့် သီးခြားတာဝန်ပေး၍ ပန္တိက်ရှိက်ကာလတွင် တစ်ပြိုင်နှစ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

(ခ) စိုက်ပျိုးပြီးချိန် ပထမအကြမ်ပေါင်းရှင်းခြင်း လုပ်ငန်းနှင့်အတူ ပြီးစီးအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း (သို့မဟုတ် ပိုးပိုးကာလအတွင်း လျာထား ပင်ပြည့်ပြည့် သိရှိနေနိုင်ပြီး ပိုးမကုန်မီ လိုအပ်သလို စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါမည်)

(ဂ) မြို့နယ်အတွင်း ပင်ကျပ်နှစ်သည့် စိုက်ခင်းများမှ ရောင်းတန်းမဝင်၊ ကိုင်းဖျားမှ မျေားတိုင်များ ဖြတ်တောက်ရယူခြင်း

++++++

အခြေခံပြည်တွင် အမြတ်ဆုံး အမြတ်ဆုံး အမြတ်ဆုံး [၇]

ကျောက်ချောင်းမြှောင်း

မြောက်ချောင်းမြှောင်း

၅ အို မြောက်ပိုင်းလမ်း
.... မူဆယ် နှစ်ခမ်းလမ်း....
၁။....၁။.... မြောက်
ပိုင်းလမ်း ၆

ပိုင်းဆိုင်မောင် ရဲ မြောက်
ပိုင်းလမ်းက ကြပ်းတမ်းသလောက်
နိုင်လွန်ကတ္တရာအပြည့်ခင်းထားတဲ့
မြောက်ပိုင်းလမ်းဟာ အတိတ်ကာလ
ကိုပင် သံသယဝင်ချင်စရာ....

မြေပြန်ကနေလာခဲ့တဲ့ မြေပြန်
သားမီသားစု...

ဂုဏ်တွင်းကြီးထဲ ဆင်းရတော့
မယဆိုတော့ ရင်ဖိုစိတ်လူပ်ရှားမီ
တယ်....

နောင်ချိုအထွက်က ဆိုင်မှာ
ခဏနားပြီး ဂုဏ်တွင်းကြီးကို ဆင်းခဲ့
ပြီ...

ဟိုဘက် သည်ဘက် လုမ်း
ကြည့်လျှင် မြင်နေရတဲ့တွင်းကြီးထဲ
ဆင်းသွားရတာ ပထမတော့ ရင်ခုန်
ချင်ပေါ့ တဖြည့်ဖြည့်းပျော်သလိုလို
ဖြစ်လာပါတယ်....

အတက်ကားကို အဆင်းကား
က ဦးစားပေးစောင့်ပေးတတ်တဲ့ စလေ့
ဟာ ရှုမ်းမြောက်ရဲ ချစ်စရာ ဂုဏ်ယူ
စရာဝလေ့တစ်ခု....

ကားကြီးတွေဟာ ခါးရှည်

တော့ အကျွော်အတက်တွေမှာ ဘယ်
ဘက်ကပန်းပြီး တက်ရတဲ့အတွက်
ကားလေးတွေက ညာဘာက်က ကျော်
တက်ရတာဟာလည်း ညာမောင်းစနစ်
အရ ဘယ်ဘက်ကသာ ကျော်တက်
ရှိုးထုံးစံကို ဆန့်ကျင်နေတာမို့ သူက
လည်း ရင်ဖိုစိတ်လှာတွေ့အကြံး အသစ်
အဆန်းတစ်ခု....

View Point ကိုလည်းရောက်
ရော ရင်သပ်ရှုမောဖွယ်ရာ ဂုဏ်တိပ်
တံတားကြီးကို ဘွားကနဲ့မြင်လိုက်ရ^၁
တာ ရင်ထဲကို အားအင်တွေ အလုံး
အရင်း ဝင်ရောက်လာသလိုပါပဲ...

ခန်းညားလှုပတဲ့ ဂုဏ်တိပ်
တံတားကြီးကိုမြင်ရတာ ဘဝမှာမြင်ဖူး
သမျှ အလုံးမြင်ကွင်းတစ်ခုပါပဲ...

ဂုဏ်တွင်းအခြေကို ရောက်
တော့ တသွေးသွေးနေတဲ့ ချောင်းငယ်
တစ်ခုနဲ့ သူကိုဖြတ်ကူးထားတဲ့ ချောင်း
ကူးတံတားငယ်တစ်စင်းဟာ ဂုဏ်တွင်း
ရဲ အတက်အဆင်း အချက်အချာ
ပါပဲ....

နောင်ချိုမှုသည် ကျောက်မဲ
ဆီသို့ စခဲ့ပြီး....

ဂုဏ်တွင်းက တက်တက်ခြင်း
ပထမဆုံးမြင်ရတဲ့ မြင်ကွင်းကတော့
နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော်သက်တမ်းရှိုး
ကျွန်းပင်ကြီးများ အစိအရိတွေလိုက်

ရခြင်းပါပဲ....

ကဗျာကျော် ဂုဏ်တိပ်တံတား
ကြီးနဲ့အပြင် မြန်မာ့ကျွန်းပင်ကြီးများရဲ့
အလုကို မြင်လိုက်ရတာ နေနှင့်လ ရွှေနဲ့
မြန်ယ် လိုက်ဖက်ညီလွန်းလှပါတယ်..

ဂုဏ်တွင်းက တက်တော့ ညာနောင်းပြီး ဒါပေမဲ့ နေရောင်းတော့ မပျောက်တတ်သေး တစ်မျှော်တစ်ခေါ်
ယာခင်းတွေနဲ့ ကုန်းပြင်ကျယ်ကြီး မြင်
လိုက်ရတော့ ရှုပ်းကုန်းပြင်မြင့်လို့ အ^၁
မည်မည့်ခေါ်ရခြင်း အမိပို့ယ်ကို အခုံ
မှ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသွားပါတော့
တယ်....

၂၀၁၅ ဧပြီ ၂၀၁၅ ဧပြီ
မြောင်ရှုပျိုးစည်နေရာများ...

ဟောရှုမ်းဌာန်း ကျောက်မဲ
မြောက် AD ဘဝနဲ့ ခြေချွဲ့

၆ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၅ ဧပြီ
၂၀၁၅ ဧပြီ

+++++

၈ နာရီ

ကျောက်မဲ ဦးစီး ကိုလွှာင်ကိုဉ်း
(ယခု - ဖလမ်း AD) က ပစ္စည်း
တွေနေရာချုပ်နဲ့ ညာစားဖို့ စောင့်နေ^၁
တယ်... တစ်ထပ် နံကပ်တိုက်အိမ်
လေးဟာ ထင်းရှုံးတောာသေးမှာ ငါတ်
တုတ်လေး ဘုရားခန်းတွဲလျက် တည်

ဆောက်ထားတာမှို ဘုရားစင် သီးခြားထားမှို မလိုတော့ တဲ့အတွက် မူလတည်ဆောက်ခဲ့သူ နောင်တော်ကို ကျေးဇူးလည်းတင် ချီးကျိုးလည်း ချီးကျိုးပါပါတယ်...

အိမ်ရဲ့ ရွှေတံခါးကို ပိတ်ထားပြီး၊ နောက်ဖေး ပေါက်က အဝင်အထွက်လုပ်တာဘဝင်မကျလှသော်လည်း အကြောင်းရင်း မသိရသေးသဖြင့် ရွှေတံခါးကို ပိတ်မြှုပ်နည်းသာ ပိတ်ထားလိုက်သည်။

နောက်တော့မှ သိရတာက လုံခြုံရေးအရ အိမ် ရွှေတံခါး အပြောတမ်း ပိတ်ထားရတာတဲ့ ပိတ်တာမှ ဝင်းတံခါးရော အိမ်တံခါးပါကို ပိတ်ထားကြတာ။

AD အိမ်ရွှေမှာ မြို့ပတ်လမ်းနှင့် ရေထွက်တော့ ခေါင်းရင်းမှာက ထင်းရှုံးတော့ ရပ်ကွက် လူနေအိမ် ဝန်ထမ်းနေအိမ်တွေလည်း အနီးအနားမှာ မရှိ။

အိမ်ရွှေလမ်းကို သူစိမ်းတွေဖြတ်သန်းသွားလာ လေ့ရှိတာလည်းတစ်ကြောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ လူနေအိမ် တွေ ဝေးတာလည်းတစ်ကြောင်းကြောင့် အိမ်ရွှေတံခါးကိုပို့တော် နောက်ဖေးတံခါးကိုသာ အသုံးပြုကြကြောင်း သိရပါတယ်။

ကျွန်ုတ်နေစဉ်တစ်လျှောက်လုံး အိမ်ရွှေတံခါး အပြုံ့ဖွဲ့ထားပြီး အိမ်ရွှေကပဲ အဝင်အထွက်လုပ်ကာ အစဉ် အလာကို ပြောင်းလဲခဲ့ပါတယ်။

အိမ်ရွှေတံခါးဆိုတာ အိမ်တစ်အိမ်ရဲ့မားလာတံခါးလို့ ဖတ်ဖုန်းမှတ်ဖုန်းပါတယ်။

ရောက်ပြီး ခဏအကြာမှာပဲ 'ဆရာ လိုတာရှိလျှင် ပြောပါ ကျွန်ုတ် စိစဉ်ပေးပို့မယ်'လို့ ကိုငွေထွေန်း BC (ယခု- SO ပုံချိုင်း) က ခရီးစီးကြိုပြုတာကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောလိုက်ပါတယ်။

အပြောဆိုသလောက် စေတနာကောင်းပြီး အလုပ် နှုပ်ပတ်သက်လျှင် စည်းစံနှစ်ကျွန်လှတာကို အတူတူ လက် တွဲလုပ်ကြတော့မှသိခဲ့ရတဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ယောက်ပါ။

ကိုသန်းထွန်းအောင်၊ ကိုနှစ်တွေး၊ ကိုအောင်ဖော်လင်း၊ ကိုလှမင်းဦးဦး၊ ကိုကျော်သူ၊ ကိုတင်အောင်ကျော်၊ ကိုဖော်မိုးမြင့်၊ ကိုလင်းထိန်း... ဒီ၊ မှတ်မီသမျှ ရေးချုပ်ကိုတဲ့နာမည်တွေအပြင် နာမည် မ မှတ်မီလို့ ကျွန်တဲ့သူတွေအားလုံး နွေးထွေးပျုံးရှိစွာ ကြို ဆိုကြပါတယ်။

မြို့ထဲက ရှမ်းဆိုင်လေးမှာ ညာစာစားရတာ အရ သာ အပြောင်းအလဲမြို့ပေလားမသိ တော်တော် အရသာ ရှိပါတယ်။ လိုက်ပါပို့ဆောင်တဲ့ ကိုသန်းနှစ်ဦး (ယခု- RO ဌီးမြို့) အဲဖွဲ့ဆို ရာသီဥတ္တက အေးအေးလေးနဲ့ ဆိုတော့ အရည်ရောအဖတ်ရော အပြည့်အစုံမှုပဲကာ သာ ယာချင်တိုင်း သာယာနေကြပါတော့တယ်။ စ နာရီလောက်

ကျတော့ စားဖိုပိတ်တော့မှာမှို ဘာဟင်းပွဲမှားဦးမလဲလို့ ဆိုင်ရှင်က လာမေးပါတယ်၊ ပြည့်စုံပါပြီလို့ ပြောလိုက်တော့ ဆရာတို့က ဒီမြို့က မဟုတ်ဘူးထင်တယ်၊ အရင်က မတွေ့ဖူးဘူးနော် တဲ့....

ဟုတ်ကဲ့.. အခုမှ ဒီမြို့ကိုပြောင်းလာတဲ့ သစ်တော့ AD ပါဆိုတော့၊ သို့...နောက်လည်း လာအားပေးပါ ညဲ စ နာရီကျော်လျှင်တော့ ဆိုင်ပိတ်တယ်၊ ဆရာတို့လည်း စ နာရီနောက်ပိုင်း ဘယ်ကိုမှုမထွက်တာ အကောင်းဆုံးပါပဲတဲ့။

ကျောက်မဲ့ရောက်စ ပထမဆုံး ညဲ မှတ်မှတ်ရရ စကားတစ်ခွန်း။

+ + + + +

သူရဲကောင်းဂေါ်

ကျောက်မဲ့ခရိုင်ရုံးမှာ သူရဲကောင်း ၃ ယောက် ရှိပါတယ်၊ သူရဲကောင်းလို့ ကင်ပွန်းတပ်ရတာက သုံးယောက်တည်းနဲ့ ရုံးအလုပ်တွေအားလုံး နိုင်အောင်လုပ်ကြတာကို ဂုဏ်ပြုချင်လိုပါ။

ကိုငွေထွေန်း (BC) ၊ မတိုး (ခ) ခင်ခင်စိန်း (BC) ဖြူနှင့်ထွေး (UD) ဒါ သုံးယောက်နဲ့ပဲ သစ်တော်လုပ်ငန်းအစုံရှိတဲ့ ကျောက်မဲ့ခရိုင်ရုံးကို ထိန်းထားတာပြောလျှင် ယုံကြမယ်တောင် မထင်။

(သိတာသိန်း (UD) က အစပိုင်းရှိပြီး (FRI) ပြောင်းသွား) အခြား၊ သီဟ၊ ညီရဲသူ၊ လပြည့် စတဲ့ နေားတွေလည်း ရှိကြပါတယ်။ သူတို့တွေခဗျာလည်း နေထွက်ကနေဝင် မနားတမ်း အလုပ်တွေ မျှထမ်းပေးကြတာ စည်းလုံးခြင်းသည် အင်အားဆိုတာကို အနိုင်မာတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

နောက်လ....အနည်းငယ်ကြာတော့မှာ ဒေါ်နှင့်နှင့်အေး (BC) (ယခု-ရုံးအုပ်ကြီး၊ ကယား) တစ်ယောက် ထပ်တိုးလာပြီး၊ BC ၃ ယောက် UD ၁ ယောက်၊ ကျောက်မဲ့ခရိုင်ရုံးမှာ သူရဲကောင်း ၄ ယောက် ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ (နောက်ပိုင်းမှာ ဝင်းမင်းထွေး (LD) ပူးတွဲ)

ထိုးလိုင်ရှင် ကျွန်စစ်သား ဦးဆောင်တဲ့ သူရဲကောင်း ၄ ဦးဟာ ရာမည်တိုင်းကို ကျိုးကျော်စေကား လာတဲ့ ရန်သူတွေကို စစ်သည် ၄ သိန်း ကဲ့သို့ ချော်နှင့် တိုက်နိုက်တာအောင်မြင်လေတော့ မတိစန္ဒာမင်းသိုးလေး ကိုတောင် လက်ဆောင်အဖြစ်ရရှိခဲ့ရှိုးသည် ဟူသတတ်။

ကျွန်တော် ထိုးလိုင်နှယ်ဖွားဦး တာဝန်ထမ်းဆောင် နေရတာကမောင်ဒေသ၊ ကျွန်တော့မှာလည်း သူရဲကောင်းလို့ ကိုယ့်ဘာသာ ဂုဏ်ပြုထားတဲ့ ရဲဘော်ရဲဘာက် ၄ ဦး

အင်အားနဲ့ အရောင်မှိန်နေတဲ့ ကျောက်တုံးမဲ့မဲ့ကြီးကို အရောင်ထွက်အောင် ကြီးစားစွမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။

နှစ်ကာလများစွာ အရောင်မှိန်နေခဲ့တဲ့ ကျောက်တုံးမဲ့မဲ့ကြီးဟာ ‘မင်းတို့လောက်တော့ ပျင်းတာပေါ့’ လို လျှောင်ပြောင်နေသယောင်။

ဝန်နဲ့အား မမျှတော့ ဝန်မပိအောင်ကို အတော်ကြီးစားရပါတယ်။

နဲ့ကိုယ် စွမ်းသလောက်တော့ ကိုယ် ကြီးစားခဲ့ပါတယ်။ နဲ့

+ + + + + + +

မူနဲ့အောင်

တစ်ခါက ကြားဖူးခဲ့တာ ရုံးနဲ့အိမ် တစ်ရိုင်းတည်း နေတဲ့ အရာရှိတစ်ယောက်ဟာ ရုံးကိုမသွားဘဲ အိမ်မှာ တင်ထိုင်ပြီး ရုံးအလုပ်တွေလုပ်၊ ရုံးဝန်ထမ်းတွေက အိမ်သွားလက်မှုတ်ထိုးရသတဲ့။

ဒါ ဖဖြစ်သင့်ဘူးလို့ .. ကျွန်တော့ စိတ်ထဲ ခံစားပိပါတယ်၊ ကျောက်မဲ့ခုံင်ရုံးနဲ့ AD အိမ်က ကပ်လျက်ပါ၊ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ပုံမှန် ရုံးတက်ပါတယ်။

ရုံးအလုပ် ရုံးမှာပဲ လုပ်ပါတယ်။

မန်က်စောင်း မျက်နှာသစ်နေတုံး ရုံးကူးလေး ရောက်လာပြီး ‘ဆရာ ထူးခြားဖြစ်စဉ်ကြေးနှင့်’ တဲ့ ‘အေး ခဏကြာ’ ဆိုတော့ ‘မှတ်ချက်ချေပေးလိုက်ပါလား’ ဆရာ’ တဲ့ (ကြေးနှင့်စားသာဆိုတာအရေးကြီးတယ် အမြန်လုပ်ရတယ် လိုက်ယိုက ပြောခဲ့ဖူးတာကို) ဒါနဲ့ စာကို ဖတ်ပြီး မှတ်ချက်ရေးပေးလိုက်ပါတယ်။

ခဏကြာတော့ အဲဒါစာကို အထက်ရုံးတင့်ဖူးလက်မှုတ်လာထိုးပြန်ပါရော... ကိုင်းရှုံးစေတော့ ထိုးပေါ့၊ သိပ်မကြာလိုက်ပါဘူး.. ဆရာပြည်နယ်ရုံးက လချုပ်တွေ ချက်ချင်းပေးပါတဲ့ ဆိုပြီး ရောက်လာပြန်ရော အေး..လုပ်ပေးမယ် ပြောလိုက်ကွာဆိုတာကို ဖက်စိနဲ့အရင်ပို့ပေးရမှာ လုပ်နေလို့ ဟုတ်ပြီး လုပ်ပေးမယ် ပါ မန်စာလေးတော့ စားပါရစော်း လို့ တောင်းပန်လိုက်ရတယ်။

ခဏပဲကြာပါတယ်.. ဆရာ လေလံစီမံချက်မပြည့် စုံလို့ အခုချက်ချင်း ပြင်ပြီးပို့ပါတဲ့ လုပ်လာပြန်ရော၊ ကိုင်းပါ အာခုံ ရုံးတက်ပြီး လုပ်ပေးပဲ့မယ်ကွာ ဆိုပြီး နာရီကြည့်တော့ ဝင်းခွာ။

အဲဒီအချိန်ကစပြီး ရုံးတက်လိုက်တာ၊ လချုပ် ငွေစာရင်း၊ ၂၄ နာရီ၊ နှစ်ချုပ် ရှုပ်ရှင်တွေခတ်ပြီး နေ့ လယ်စာစားဖို့ သားပေါက်စ လာခေါ်တာလည်း မသွားနိုင် (တကယ်တော့ အိမ်နဲ့ရုံးဟာ ခြေလှမ်း သုံးဆယ်ခန့် သာ ဝေးတာပါ)။

ညနေ ဤနာရီ ခွဲတော့ ခါးတွေညား၏၊ ကို ကြောတွေတက်၊ မျက်စိတွေလည်း ပြာလာတော့မှ ရုံးဆင်း အိမ်ပြန်၊ ကုလားထိုင်ပေါ် ပက်လက်လှန်ကာစပင်ရှိသေး..

ဆရာ ဆိုပြီး ရုံးကူးလေး ရောက်လာပြန်ပါရော.. (က) ၁၂၁၃၆၉ တွေ ခုချက်ချင်း ဖက်စိထိုးပေးရမှာတဲ့ ဆရာဆိုလို့ မပြင်မစမ်းပေါ်ပြီး လက်မှတ်ထိုးစာရင်းတွေက စစ်ပြီးပြီလားဆိုတော့ ရုံးအုပ်ကြီးသေချာ စစ်ပြီးပြီ သေချာပါတယ်ဆရာတဲ့ အင်း အဲလိုနဲ့ ရုံးချုပ်သွားပြီး အော်ထိုလည်း ထိုးခဲ့ရပြီးပြီ။

တစ်နေကုန် အသားကုန်ပြူးထားရတဲ့မျက်လုံးကို တစ်ခုကာ အနားပေး မူးစက်လိုက်သိုးမဟုတဲ့ ကြံ့ရှိရှိသေး ဆရာ ဆိုပြီး စာရွက်တစ်ရွက်နဲ့ တပည့်ကျော် ရောက်လာပြန်ပါရော....

ဟေ့ယောင် ဘာလော မင်း ဒီနေ့ ငါ့ကို နားခွင့်မပေးတော့ဘူးလားဆိုတော့ ဖမ်းဆီးကြေးနှင့် ဆရာ ခုံးရုံး အေး ထားခဲ့ကြာ ပါ ဖတ်ပြီး မင်းကို ခေါ်လိုက်မယ်ဆိုတော့ အပေါ်တင်ဖို့ တစ်ခါတည်း ရိုက်ခဲ့ပြီ ဆရာ လက်မှတ်ထိုးပေးလိုက်တော့ တဲ့။

ကိုင်း ဒီလက်မှတ်မှမထိုးလျှင် ဒီကောင်သွားမယ့် အခြေအနေမပြင်သည့်ဖို့ ချုပ်သွာ်သွာ်ကလေးထိုးတဲ့ပြီး ကာရာအိုကောင်စိုးဖွင့် စိတ်ကူးတွေရွက်လွှင့်မယ်အပြင် ဆရာလို့ခေါ်သံကြား....

စိတ်ခါတော့ သကောင့်သား နာဖို့ပြင်ဆိုပြီး လူည့်အကြည့် ရုံးခန်းထဲမှာ ဆရာ ဖုန်း ကျွန်ခဲ့လို့ လာပေးတာပါဆရာ တဲ့ အေးကြာ အေးကြာ ဆိုပြီး အောင့်သီးအောင့်သက်နဲ့ ဖုန်းလှမ်းယူ စိတ်ကူးတွေလည်း ဘယ်ရောက်ကုန်ပြီ မသိတော့။

ရုံး နဲ့ အိမ် နီးခြင်း ဒုက္ခာ။

+ + + + + + +

ဂုဏ်တွင်းနဲ့ကျွန်းပေါ်ကြီးများ

ရုံးပြည့်ပြောက်လိုင်း ဂုတ်တွင်းမှာ ယာဉ်ကြောပိတ်ဆိုမှုပြုသံနာ မကြောခဏဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိပါတယ်.. ဒီပြဿနာကို ဖြေရှင်းဖို့ အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းကတော့ လမ်းကြေားသစ်တစ်ခု ထုပ်မဲ့ရွေးချယ်ခြင်းပါ.. ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနကလည်းကောင်းသစ်တစ်ခု ရှာပြီး ယာဉ်ကြောပိတ်တဲ့ပြဿနာဖြေရှင်းမယ်လို့ ပြောတာကို ဖတ်ရပါတယ်။

အမိက ပိတ်လေ့ရှိတဲ့နေရာက ဒေသအခေါ် ၆ ထပ်ကြောလို့ခေါ်တဲ့နေရာပါ၊ အဲဒီနေရာကို ထပ်ချွဲလို့လည်း မရတော့ပါဘူး၊ ဒုံးကြောင့် နောက်ထပ်လမ်းကြေားသစ်

ရွှေးချယ်ခြင်းသည်သာ အကောင်းဆုံးလို ပြောတာပါ။

အဲဒါ ကို ဥက္ကတိကြီးရှင်များက ယာဉ်ကြောပိတ်တဲ့ ပြဿနာပြေလည်ဖို့ဆိုပြီး ၆ ထပ်ကွေ့အထက်က နှစ်ခါး၊ ကျွန်းပင်ကြီးတွေ ခုတ်လုပ်ပြီး လမ်းချွေမယ်လုပ်ပါတယ် ဒါကိုတော့ လက်ခံလိုမရပါ။

ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ လမ်းဘေးကျွန်းပင်ကြီးများ ခုတ်လုပ်က သစ်တော့ဥပဒေအရ အရေးယူဆောင်ရွက်ပါမယ်လို သစ်တောက တင်းတင်းမာမာပြောတော့ အဲဒီတုန်းက တာဝန်ရှိသူတွေ မကျေနှင့်ကြပါဘူး။

မှတ်မှတ်ရရ ကျွန်းတော့ဗုံးပို့ ဖောက် ရပ်တဲ့သူ၊ ကျွန်းတော့ကို အားပေးတဲ့သူဆိုလို ကျောက်မဲခရိုင် အုပ်ချုပ်ရေးများပဲရှိပါတယ်၊ ဦးလျှိုး ကိုယ့်ရုပ်တည်ချက်နှင့်ကို ဥပဒေနဲ့အညီသာ ဆောင်ရွက်ပါလို အားပေးပါတယ်။

အဲဒီနေရာတွေက လမ်းကျယ်ပြီး ယာဉ်ကြောလည်း ပိတ်လေ့မရှိပါဘူး၊ ဒါဟာ မရောင်ရာ ဆီလူးတာ၊ အနာတြေား ဆေးတြေား၊ ခုတ်ရာတြေား ရုရှာတြေားပါပဲ၊ ရောက်ဖူးသူများ သတိထားမိကြမှာပါ။

ဂုတ်တွင်း အတက်အဆင်းနဲ့ အဲဒီ ကျွန်းပင်ကြီးတွေဟာ အလွန်ကို ပန်ရလုပ်တာပါ။ အမြင့်ကြောက်တတ်သူတွေအတွက် ကျွန်းပင်ကြီးများရှိနေခြင်းဟာ စိတ်ခွန်အား ဖြစ်စေတယ်လို ဦးဇော်စီး (ယခု -ADI စီမံကိန်း) က ပြောပါတယ်။

နောက်ပြီး နှစ် ၁၀၀ ကျိုး သက်တမ်းရှိပြီဖြစ်တဲ့ ဒီအပင်ကြီးတွေဟာ တကယ့် ရေးဟောင်း အမွှအနှစ်တွေပါ။ အဲဒီ အမွှအနှစ်တွေကို ဖျက်ဆီးခွင့်ပြုလိုက်မယ်ဆိုလျှင်.... ဂုတ်တွင်းဟာ အရိုးပေါ်အရေတင် နာတာရှုံး ဂိုလာနာတစ်ယောက်လို ဖြစ်သွားမှာပါပဲ။

သဘာဝအလုကို မြတ်နီးတန်ဖိုးထားတတ်ကြပါစေလို ဆုတောင်းရင်းနဲ့သာ။

(ယခုတော့ဘယ်လိုအခြေအနေရှိသည် မသိတော့ပါ)

+++++

ဓမ္မတွေ့မော်ပေါက်ယာဉ်မှုး

လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးများ ဆိုတော့ Mazda Jeep တစ်စီး စီးခွင့်ပါတယ်။ ရုံးမှာ TE 21 ယာဉ်ဟောင်းကိုသိန်းထွန်း ရှိတော့ ဟန်ကျသွားတယ်။

ကိုသိန်းထွန်းက ယမကာလေး ဖို့ပဲတတ်တယ်။ သို့သော် ယာဉ်ဟောင်းနှင့်ချိန် လုံးဝမသောက်ပါ။ သောက်လျှင်လည်း တစ်ခါတစ်ခါ ၂ရက် ၃ရက်ကြာ သောက်တတ်တယ်။ ထမင်းလည်း မစား ဝန်းထဲလျှောက်သွားပြီး မရပ်မနားသောက်တတ်တယ်။

ယာဉ်ဟောင်းတာ အလွန်ကရှာဖို့ရှိတယ်။ ဟောင်း

ရင်းက အသံတစ်ခုကြားလျှင် ကားရပ်ပြီး ချက်ချင်းဆင်းကြည့်တတ်တယ်။ အင်ဂျင်သံ မှန်/မမှန် အဖြူ သတိထားတယ်။ မနက်လင်းတာနဲ့ ကားကိုပြောင်နေအောင်ဆေးကြောပြီးပြီး

ဒါလည်း တစ်ရက်မဟုတ် နောက်ပြုမြတ်ဆုံးတယ်။ ပရော်ဖက်ရှင်နယ် ယာဉ်ဟောင်းစစ်စစ်ပဲ ဆိုရမယ်ထင်ပါ။

သူနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အမှတ်တရများစွာရှိပါတယ်။ အဲဒီ အမှတ်ရစရာတွေထဲကမှ မှတ်မှတ်ရရ ပြစ်ရပ်အချို့ တင်ပြရလျှင်....

တစ်ရက်သား ဆရာတာပည့် J ယောက် နောင်ချို့က ပြန်လာတာ မိုးချုပ်နေတော့ ကားကို ခပ်သွက်သွက်မောင်းလာကြတယ်။

အမှတ်သိန်းဆိုလျှင် ဒီလမ်းတွေက သတိထားနိုင်ပါမှတန်ကာကျောတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဂုတ်တွင်းကျောပြီး ကျောက်မဲရောက်ကာနီးနေတာကို ကားစက်အရှို့ လုံးဝ မလျှော့ဘဲ အသားကျွန်းမာရ်မောင်းနေတော့ အကြောင်းတစ်ခုခုရှိမှာပဲဆိုပြီး ဘာမှမမေးဘဲ နေလိုက်တယ်။

တကယ်တော့ သူကသာ လီဗာကို တဆုံးနှင်းနေတာပါ။ Mazda Jeep ရဲ့ အင်ဂျင်ပါဝါ က ကုန်နေပါပြီး အိမ်ရောက်တော့မှ စိတ်ခုံးခုံးချို့ပြီး လီဗာကို လွှတ်ချင့်ကို တယ်ထင်ပါရဲ့။

ကားက ဒုံး ကနဲ့ ထိုးရပ်သွားပါတော့တယ်။ ကိုသိန်းထွန်းကြီး ဘာဖြစ်တာလဲဆိုတော့ ပြုးပြုးကြီးနဲ့ ရင်ကွဲတောင်ကို ဖြတ်တော့ ကြောက်လို လီဗာ တဆုံးနှင်းပြီးမောင်းတာ ဆရာ၊ ကျွန်းတော့ကို တစ်ခါ ခေါ်သွားခံရဖူးတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကြောက်လိုက်တာ မပြောပါနဲ့ အခုထပ်ပြီးတွေ့လျှင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲလို တွေးပြီး အသားကျွန်းမာရ်မောင်းတာ ဆရာတဲ့ အခြားနေရာတွေမှာ သိပ်ပြီး မကြောက်တတ်တဲ့သူ၊ ကြောန်ကန်ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အရပ်သား၊ အညာသား က ကျောက်မဲနားက ရင်ကွဲတောင်ရောက်လျှင်တော့ အလိုလို ကြောက်လာတယ်ဆိုပဲ။

နောက်ထပ်အဖြစ်အပျက်ကတော့ တကယ် အမှတ်ရစရာပါ။

တရားမဝင်သစ်ဖမ်းဆီးရေး သက်တမ်းတော်ကြောင်းထဲ့မို့မိတ်-မဘိမ်းပေါက် သွားမယ်ဆိုတော့ မနက်အောက်ကြီး ကားစက်နှင့်၊ ကားသန့်ရှင်းရေးလုပ်၊ ကျွန်းတော် သွားမယ်ဆိုတော့ ကိုသိန်းထွန်းကြီး ကားအဆင်သင့်ဖြစ်နေပြီး ဒီနေ့မှ ထူးထူးခြားခြား သူ့အမျိုးသမီးက ကားထွေကိုသည် အထိ ပိုကြည့်နှုတ်ဆက်နေတယ်။ ကိုသိန်းထွန်းက လည်းလက်ပြနှုတ်ဆက်လိုပဲ။

ဒီနေ့ သူတို့ ကြည်နဲးနေကြတယ်။
တောထဲမှာ ၅ ရက်ကြာ စစ်ကြောင်းထိုးပြီး
ကျောက်မဲကို ပြန်ရောက်တော့လည်း သူ့အမျိုးသမီးက လာ
ကြတယ် ရှင်တော်တော် ကုသိလ်ရွားပြုလို ကိုသိန်းထွန်း
ကြီးကိုပြောပြီး ဆရာကိုလည်း ကျေးဇူးတင်တယ်လို့ ပြော
သွားတယ်။

ဘာကို ဘာ့ကြောင့် ဆိုတာတော့ မသိ။

ဒီလိုနဲ့...နောက်တော်တော်ကြာမှ သိလိုက်ရတာ
က ကျွန်တော် စစ်ကြောင်းသွားမည်နော်ဟာ ကိုသိန်းထွန်း
သားလေး သာမဏေ ပြုမည်နော်ဆိုပဲ။

ကျွန်တော်သိလျှင် သူ့ကို မလိုက်ဖို့ ပြောမှုနဲ့လို့လို့
ကျွန်တော်ကို အသိမပေးဘဲ လိုက်ခဲ့တာတဲ့ အခြားသူ
မောင်းမည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်အတွက် စိတ်မချလို့တဲ့။

သူ့အမျိုးသမီးကလည်း ကိုသိန်းထွန်း ကျောက်မှာ
ကျွန်ခဲ့လျှင် ကုသိလ်ရမှာထက် သကြံနွှေးတွင်း အရက်မှာ
နေလျှင် အကုသိလ်ပိမှားမည်နဲ့လို့ အလျှောက်ထားခဲ့စေပြီး
ကျွန်တော်နဲ့အတူ လိုက်သွားဖို့ တိုက်တွန်းခဲ့သတဲ့။

လိုက်လည်းလိုက်သည့် အေးမောင်နဲ့ပါပဲ။ ကျွန်တော်
မှာ ရင်ထ ဝမ်းသာဝမ်းနည်းနဲ့ ဘာပြောလို့ ပြောရမှုနဲ့ပင်
မသိတော့။ ဆရာကို အဲလို့ သံယောဇ်ကြီးရှာတဲ့ တေပည့်။

ပိုးတို့နောကတော့ သူမရှုတော့ဘူးလို့ သတင်းရဲ
၂၀၂၀ ခုနှစ်က စုန်တာဝန်ခံအဖြစ် စိုက်ခင်းစစ်ရင်း
ရောက်တော့ တို့ခါတွေ့ခဲ့ခြင်းဟာ နောက်ဆုံးတွေခြင်း
ဆိုတာ အခုမှုသိရတယ်။

ကုသိလ်ရှာကြံယူခဲ့သည့် အေးမောင်နဲ့ပေမဲ့ ကုသိလ်
တွေ အချည်းနှီး မဖြစ်တန်ရာ။

ကောင်းရာဘုံးသာဝမ်းနှိမ်းပို့စေ ကိုသိန်းထွန်းရော့။

+++++

စစ်ကြောင်း:

ကျောက်မဲချိုင်အောက်မှာ အဆင့်(က) ၅ မြို့နယ်
နဲ့ အဆင့်(ခ) ၁ မြို့နယ်ပါဝင်ပါတယ်။ အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်း
ပုံအရ မိုးမိတ် ခရိုင်သီးခြားဖြစ်တော့ ၂ ခရိုင်တွဲပြီး အုပ်
ချုပ်ရတဲ့ သဘောပါ။

မိုးမိတ်၊ မဘိမ်း ဆိုတာ ကျောက်မဲ နဲ့ တော်တော်
အလုပ်းဝေးပါတယ်။ လျှို့ဝှေး မကောင်းပါဘူး။ သစ်စိုးမှာ
ထူးပြောတယ်။ အဖွဲ့အစည်းများနဲ့လည်း ယုဂ်နွယ်နေ
တယ်။ ပြောရလျှင် တော်တော် ထိန်းသိမ်းရခက်တဲ့ အခြေ
အနေ တရားမဝင်သစ် အလုံးအရင်း မကြာခကာ ဖမ်းဆီးရ
မိတ်တဲ့ဒေသ။

ကျွန်တော် ကျောက်မဲချိုင်မှာ။ မဖြစ်ခင်က မိုးမိတ်၊
မဘိမ်း မှာ တိုင်း ၃ တိုင်းစစ်ကြောင်း ဆိုပြီး မန္တာလေး

စစ်ကိုင်း ရမ်း ပူးပေါင်း စစ်ကြောင်းနဲ့ တရားမဝင်သစ်
ဖမ်းဆီးရေး ဆောင်ရွက်ပါတယ်။

တရားမဝင်သစ် အရေအတွက်များစွာ ဖမ်းဆီးရမိ
ပါတယ်။ စစ်ကြောင်းကိုလည်း နွဲ မိုး ဆောင်း မပြတ်
ထိုးပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဘိုးဘိုးအောင်တန်စိုးနဲ့ တရားမဝင်
သစ်စိုးမှုတွေကတော့ တိုးနေတာပါပဲ။

ကျွန်တော် စပြီး တာဝန်ယူတဲ့အချိန် ဦးစီးရုံးချုပ်
ခေါ်ယူဆွေးနွေးပြီး မင်းခရိုင်ကို မင်းဘာသာ တာဝန်ယူ
ထိန်းသိမ်းနိုင်မလားလို့ ဦးအေးမြင့်မောင် (ဒုတိယဝန်ကြီး)
ကမေးတော့ ကျွန်တော်ဘာသာ ထိန်းသိမ်းပါ့မယ်လို့ ရဲရဲ
ပုံပုံ တာဝန်ယူခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် က ခရိုင်တာဝန်ခံပဲ။

အလိုအလျောက် ကျွန်တော်မှာ တာဝန်ရှိပြီးသား
ပဲ၊ ကိုယ့်နယ်ကို သူများတွေ လာကူးနေရတယ်ဆိုတာ
ရှုကိုဖို့ကောင်းပါတယ်။

ကောင်းမွဲ ဆိုးမွဲ ကိုယ့်ဟာကို ဆက်ခံ ဒီတော့
ကိုယ်ညံ့လျှင် ကိုယ်ခံ ဆိုပြီး ရဲရဲကြီး တာဝန်ခံခဲ့တာပါ။

တာဝန်ခံခဲ့တဲ့အတိုင်းလည်း ကျွန်တော်တို့တွေ
ကြီးစားဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါတယ်။

သီပေါ်ပြီးစီး ဦးစီးပိုး (ယခု -ကော့ကရိတ် AD)
နောင်ချို့ ဦးစီး ဦးတင်မျိုးအောင် (ယခု -ရေရဝ AD)
ကျောက်မဲ့ဦးစီး ဦးလွင်ကိုဦး (ယခု - ဖလ်ပဲ့ AD)
နွဲတူဦးစီး ဦးငြိမ်းချမ်း (ယခု- ၃ ဦးစီး) တို့ ငဲ ယောက်
ကို စစ်ကြောင်းတာဝန်ခံအဖြစ် ၁၀ ရက်တစ်ကြိမ် တာဝန်
ပေးအပ်ပြီး ခရိုင်အတွင်းရှိ ဝန်ထမ်းများ စုစုံဆောင်ရွက်
စေခဲ့ပါတယ်။

ဒါမိရှင် မဘိမ်းဦးစီး ဦးကော်ဆန်းပိုး (ယခု -
တိရွှေ့နှုန်းယျာဉ် AD)၊ ပိုးမိတ်ဦးစီး ဦးအုန်းလွင် (ယခု -
ပုသိမ် AD)တို့ကို စစ်ကြောင်းနှင့်ပူးပေါင်းပေပြီး အမြဲ
တမ်းစိုးပိုးရေးစစ်ကြောင်းအသွေး စည်းလုံးညီညာတွေ ပူး
ပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတဲ့အတွက် တရားမဝင် သစ်စိုးထုတ်
တာကို အတိုင်းအတာတစ်ရပ်အထိ ရပ်တန်းနှင့်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒါအပြင်.... ပိုးမိတ်-မဘိမ်းအေသာ့ တိုင်း
၃ တိုင်း က ဝန်ထမ်းတွေ သွားရောက်ပြီး တရားမဝင်
သစ်ဖမ်းဆီးရေး အလုပ်းကျတာဝန်ထမ်းဆောင်ကြရတဲ့
ဒုက္ခတွေ အဲဒီကတည်းက အစပြတ်ခဲ့ပါတယ်။

မဘိမ်းဦးစီး ဦးကော်ဆန်းပိုးအား ရှုပ်းပြည့်နယ်
အစိုးရအဖွဲ့က တရားမဝင်သစ်ဖမ်းဆီးရေး စွမ်းစွမ်းတမ်း
ဆောင်ရွက်မှု ထူးခွာနဲ့ ဒီအမြိုင်းခဲ့တာ သက်သော သာကော်
ပြုချင်ပါရဲ့။

၆ ထိပ်ဆုံးထိ မရောက်ခဲ့ရတောင် အလယ် အ^၁
လတ်တော့ မကပါတယ်။ ၆

အချိန်တန်လျှင်

၆ အချိန်တန်လျှင်လေ မြေပြန်ကို ပြန်ရမဲ့ ခရီး
သွားလျှော့သည်မို့ ၆

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဧပြီလ (၂၀) ရက်မှာ ကျောက်မဲ
ခရီး ၁၉၄၀ AD အဖြစ် စတင်တာဝန်ထမ်းဆောင်တယ်။

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၉) ရက်နေ့ AFoCO
RETC (မော်ဘီ) ‘အာဆီယံ-ကိုရိုးယား သစ်တောက္လာ
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဒေသအဆင့် လေ့ကျင့်ပညာပေးရေး
သင်တန်းကျောင်း’ သို့ ပြောင်းရွှေ့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ဖို့
အမိန့်ရပါတယ်။

ကျောက်တုံးမဲမဲကြီး အရောင်တင်တုန်း တင်ဆဲ
လ လ ကျော် ၁၀ လ ဝန်းကျင်မှာ ကျောက်မဲ အရောင်
တင်တာဝန်က လွတ်မြောက်ခွင့် ရခဲ့ပါတယ်။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်ဘာသာကို ကျေနှစ်ပါ
တယ်။ သူရဲကောင်း င့် ဖော်နဲ့ ရုံးလုပ်ငန်းတွေ ပြီးမြောက်
အောင် ကြိုးစားရန်းခဲ့တယ်။

လုံခြုံရေးအကန့်အသင်တွေကြားက တရားမဝင်
သစ်ခိုးထုတ်မှုတွေ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားကာကွယ်ခဲ့တယ်။
တတ်သမျှ စွမ်းသမျှ.... ကိုယ့်သမိုင်းလှအောင် ကြိုးစား
စွမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။

တစ်ခုပါပဲ။

လူမှားနေရာမှား ဖြစ်မှာပဲ စိုးရွှေ့မိတာပါ။

ကျွန်တော့အတွက်ကတော့....မြန်မာပြည်ရဲ့ မြို့
တော် ရန်ကုန်ပြုပြီးမှာ နေခွင့်ရတာဟာ မဟာ အခွင့်
အရေးကြိုးတစ်ခုလို့ ကိုယ့်ဟာကို ကျေနှစ်နေမိပါတယ်။

ဝန်ထမ်းဆုံးတာ ကိုယ့်ကို ယုံကြည်လို့ ပေးအပ်တဲ့
တာဝန်ကျေမှုမယ်။ မူလတာဝန်တွေအပြင် လိုအပ်လို့ ပေး
အပ်လာတဲ့ အခြားတာဝန်တွေကိုလည်း ကျေအောင် ထမ်း
ဆောင်နိုင်ရမယ်။

အဲဒါ ကိုယ့်ဟာကို ခံယူထားတဲ့ ကိုယ့်ခံယူချက်
ပါပဲ။

၇ မူဆယ်လမ်း က ပြန်ခဲ့တဲ့အခါ
တောင်ပေါ်လမ်း အကွဲအကောက်နဲ့သာ ၇

၁၂ ပွဲရေးသည်

ကလေးသာဝ က ၁၂ ပွဲရေးသည်တွေ ကြည့်ပြီး

အရမ်းသဘောကျတာ လွတ်လပ်ပေါ်ပါးပြီး ပျော်နေလိုက်
ကြပုံများ ရောက်တဲ့နေရာ ဖို့အနောက်မိုးဖို့လေး ဖို့ပြီး ချက်
ပြုတ်စားသောက် ဖိုးကာာတဲ့လေးထိုးပြီး မိသားစုတွေ တိုး
ခွဲ့အိပ်ကြား

နေစရာလည်း မပူရ....

စားစရာလည်း မပူရ....

တတ်ပဲ အငြိမ်ပဲ ဆိုတာ မကြည့်ချင်မှ အဆုံး
တစ်နိုင်ငံလုံးက ဘုရားအစုံလျှော့များ ဘုရားပဲ တစ်ဖွဲ့ပြီးတော့
နောက်တစ်ပဲ နောက်တစ်နေရာရွှေ့သွားကြပြန် သူတို့
ကြည့်ရတာ ပျော်ဖို့ကောင်းလိုက်တာလို့ အားကျွဲ့မိတာ
အမှန်။

ဟော... အပြောင်းအရွှေ့ Order ထွက်ပြီဆိုက
တည်းက မိန်းမက ပစ္စည်းတွေ သိမ်းလာခဲ့တယ်... ခုခေတ်
သုံး ပလတ်စတစ်ပဲ့တွေ တရာတိဖြစ် ပီနံအိတ်တွေ အိမ်
ထဲမှာ ခြေချစရာတောင် ကောင်းကောင်း မရှိ။

သိမ်းတာမှ မီးဖို့နဲ့မီးဖို့ချောင်သုံးပစ္စည်းတွေပါ
သိမ်းပစ်လိုက်တော့ ညာစာအပြင်က ဝယ်စားရပါရောလား
ကုတင်တွေ ဖြုတ်သိမ်းလိုက်တော့ ကြမ်းပြင်ဖျော်ခင်း အိပ်ရ
ရော ပက်လက်ကုလားထိုင်တွေလည်း ခေါက်သိမ်းလိုက်
လေတော့ ကျေဆန့်စရာမရရှိတော့ဘဲ အိမ်ထဲမှာ လမ်း
လျှောက်နေရတော့တယ်။

ပစ္စည်းတွေသိမ်းပြီး မောတော့ မိသားစုတွေ စု
ထိုင်ပြီး စကားစမော်ပြုပြန်ဖြစ်က ဒီမြို့ကို ရောက်လာခဲ့ပဲ့
ဒီမြို့ရဲ့အမှတ်တရ စားဖွယ်အစုံစုံ... ဒီမြို့လေးရဲ့ လွမ်းမော
ဖွယ် အဖုံးပဲ တို့ပြန်ပြောင်း တ သ ရင်း....

မန်က်လင်းလျှင် ဒီ မြို့လေးကို နှုတ်ဆောက်ရတော့
မယ်လို့ သံယောဇ်ကြိုးတွေ ငြိတွယ်နေမိကြလေရဲ့။

တကယ်တော့လည်း ကျွန်တော်တို့ဘာဝတွေဟာ
၁၂ ပဲ ပျေးသည်တွေနဲ့ မခြား ပါပဲ။

တစ်ပဲပြီး နောက် တစ်ပဲ့...

တစ်နေရာပြီး နောက် တစ်နေရာ...

ဒီလိုနဲ့...

APK

လူတစ်ဦးစီက သူနဲ့လုံးသားကို
သူလိုက်နာရင်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အတွက်
ကိုယ့်လုပ်ပေါ်နိုင်တာလေးတွေကို
ရှာတွေပါလိမ့်မယ်။

John Denver

သစ်ပျိုးစီတာတွေဘာမ်ဆိုခြဲ့ကြေမာပေ ...

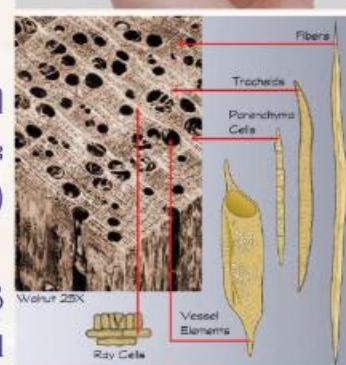
(၁) စစ်မှန်တဲ့သစ်မျိုး(Authenticated wood)

သစ်ပင်တစ်ပင်ကနေ သစ်သား၊ အခေါက်၊ အပွင့်၊ အရွက်၊ အသီးတို့ကို စုအောင်ယူရပါတယ်။ ပြင်ပရပ်သွင်လက္ခဏာများကိုလေ့လာပြီး အမျိုးအမည် ခွဲရပါတယ်။ တိကျသောမျိုးစိတ်ရွှေသိပုံနာမည်နှင့်အတူ ပန်းပုံစုပြတိကို (Herbarium)မှာ Herbarium ကုတ် နံပတ်ယူရပါတယ်။ မျိုးစိတ်မှန်ကန်သောအပင်၏ သစ် သားကို စံသတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ (၈" ၆" ၁") အရွယ်နှုန်းမှာပြင်ဆင်ပြီး ကုတ်နံပတ်များရှိကို၍ သစ် သားနှုန်းမှာပြတိကို (Xylarium) အတွင်း၍ မျိုး ရင်းအလိုက်ထားရှိပါတယ်။ သစ်နှုန်း၏ ကန့် လန်ဖြတ်ပိုင်း(Cross Section)၊ တန်းဂျင့်မျဉ်းအ လိုက် ဒေါင်လိုက်ဖြတ်ပိုင်း (Tangential Longitudinal Section)၊ အချင်းဝက်မျဉ်းအလိုက် ဒေါင် လိုက်ဖြတ်ပိုင်း (Radial Longitudinal Section) တို့ကိုဖြတ်၍ permanent slide များကို ပြု လုပ်ထားရပါတယ်။ သစ်မျိုးတစ်မျိုးစီတိုင်း၏ ပန်းပုံစု၊ သစ်သားနှုန်းနှင့်ဆလိုဒ်များ၏ ကုတ် နံပတ်သည် အမြဲချိတ်ဆက်လျက်ရှိပါတယ်။ ထိုကဲ့သို့ စုဆောင်းထားတဲ့ သစ်မျိုးတွေကို စစ်မှန်တဲ့သစ်မျိုး (Authenticated wood) လိုအပ်ပါတယ်။ ယခုအခါန်ထိ စစ်မှန်တဲ့ မြန်မာ သစ်မျိုးစီတ်ပေါင်း(ငှော)မျိုးကို ရေဆင်းသစ်တော သုတေသနဌာန၊ သစ်အရိုးပေါ်အတွက်နှစ်တွင် စု ဆောင်းထားရှိပြီးဖြစ်ပါတယ်။ အမည်မသိ သစ် မျိုးတွေစိုးသပ်တဲ့အခါမှာ စစ်မှန်တဲ့သစ်တွေကို စံထားပြီးလေ့လာရပါတယ်။

(၂)အမည်မသိ(Unknown) သစ်တွေအမျိုး အမည်ခွဲခြားခြင်း

အပွင့်၊ အသီး၊ အရွက်၊ အခေါက်တို့မှာ ဘဲ သစ်သားတစ်ခုတည်းကို အမျိုးအမည်ခွဲခြား ပေးရမည်ဆိုပါက အောက်ဖော်ပြပါ အချက်(၂) ချက်ဖြင့် ခွဲခြားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

မှ သစ်သားရဲ့ ပြင်ပရပ်သွင်လက္ခဏာတွေကို ကြည့်၍ ခွဲခြားခြင်း(The Gross Physical

သစ်တော့သေသနဌာန

Features of Wood)

အရောင်(colour)၊ အရောင် လက်မှု (Luster or sheen)၊ အနဲ့နှင့်အရသာ (Odour or smell & Taste)၊ သစ်ကြော နှင့်ယုက်သား(Grain and Texture)၊ အလေးချိန် (Weight)၊ မာကြာမှု (Hardness) တို့ဖြစ် ပါသည်။

မှ သစ်သားအတွင်းရှိဆဲလဲ များ တည်ဆောက်ပုံအနေအထားကို ကြည့်ခွဲခြားခြင်း

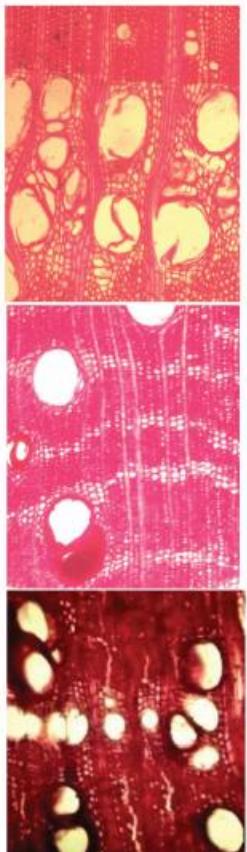
သစ်မျိုးများ၏ အကျင့်ကြည့်လက္ခဏာရုံမှာ ဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ သစ်သားမှာပါဝင်တဲ့အရာတွေက တော့ -

ရေကြာဆဲလ်(Vessels)၊ အစာ သိလျှင်ဆဲလ် (Parenchyma)၊ အမျဲ့ဆဲလ်(Fibers)၊ ရောင် ခြည်ဆဲလ် (Rays) တို့ဖြစ်ပါ တယ်။ ငါးဆဲလ်များသည် သစ် များ အမျိုးအစားခွဲခြားရာတွင် အဓိကအရေးပါသော ဆဲလ်များ ဖြစ်ပါသည်။

(၃)သဘာဝအတိုင်း မဟုတ်တော့ တဲ့သစ်တွေကို အမျိုးအမည်ခွဲ ခြားခြင်း(Abnormal wood identification)

သဘာဝအတိုင်းမဟုတ်တော့ တဲ့ ရေအောက်နှစ်မြှုပ်နေသောသစ်၊ ပြောအောက်နှစ်မြှုပ်နေသောသစ်တွေကို စမ်းသပ်မည်ဆိုပါက ငါးသစ်၏ ပြင်ပ ရုပ်သွင်လက္ခဏာများ (အရောင်၊ အရောင်လက်မှု၊ အနဲ့နှင့်အရသာ၊ သစ်ကြောနှင့်ယုက်သား၊ အလေးချိန်၊ မာ

ເກົ່າມ) ທີ່ວ່ນ ພົດປອກຕິເຕິດ:ມရູຕົກວຸບເປົງ ທີ່ເວີມື້:ຕູ້ນ ມບູກົດທີ່ກິດວາ ລາກູ້າວາ ມຽນເປີດວ່ນ ວົດວາ:ເວຕູ້ນ:ရູ ຂ່າຍມຽນ:ຕາຫຼີເຂົາກົບບັນດາເຫັນວ່າເປີດວ່າ ສູ່ມູວະກິດປີວ່ນ|| ແບ້າຣລູນ ປຸກົມບູກງົກົນ: (*Tectona grandis L.*) ເນື້ອວາ:ເວຕູ້ນ:ຮູເຂົ້າມຽນ ຕາຫຼີ ເຂົາກົບບັນດາວ່ນ ກົກົລັກົມເປີດວ່ນ: (Cross Section)ຕູ້ນ ຊບັດຕັດບັດດັບ:ຫຼື ບຸ້ເປົກ:ເຟວ່ນ ເຮັດວຽກ (vessel)ມຽນ:ວ່ນ Ring porous ເປີດວ່ນ|| ເຕາວິດູແລງວັດຂໍ້ມູນ (Parenchyma) ມຽນ:ວ່ນ ຕັດຂັກຕາຫຼີ: ເປົມມຽນ:ຊູກົມວ່ນ|| ບິຕົກ (Pterocarpus macrocarpus Kurz.) ເນື້ອວາ:ເວຕູ້ນ:ຮູເຂົ້າມຽນ ເຂົາກົບບັນດາວ່ນ ກົກົລັກົມເປີດວ່ນ: (Cross Section) ຕູ້ນ ຊບັດຕັດບັດດັບ:ກົບ ບຸ້ເປົກ:ເຟວ່ນ ເຮັດວຽກ (vessel) ມຽນ:ວ່ນ Semiring porous ເປີດວ່ນ ເຕາວິດູແລງວັດຂໍ້ມູນ (Parenchyma) ມຽນ:ວ່ນ Fabaceae ຜູ້:ຮັດ:ລົງ ລາກູ້າວາ ເປີດວາ aliform ບຸ້ເສົາວ່ນ|| ວົດົກ: (Hopea odorata Roxb.) ເນື້ອວາ:ເວຕູ້ນ:ຮູ ເຂົ້າມຽນ:ຕາຫຼີເຂົາກົບບັນດາວ່ນ ກົກົລັກົມເປີດວ່ນ: (Cross Section) ຕູ້ນ ຊບັດຕັດບັດດັບ:ກົບ ບຸ້ເປົກ:ເຟວ່ນ ເຮັດວຽກ (vessel)ມຽນ:ວ່ນ diffuse porous ເປີດວ່ນ ເຕາວິດູແລງວັດຂໍ້ມູນ (Parenchyma) ມຽນ:ວ່ນ banded ບຸ້ເສົາວ່ນ||

No.	Scientific Name	Cross section	Parenchyma
1.	<i>Tectona grandis L.</i>	Vessel ring porous	Initial and confluent
2.	<i>Pterocarpus macrocarpus Kurz.</i>	Vessel semi-ring porous	Aliform and banded
3.	<i>Hopea odorata Roxb.</i>	Vessel diffuse porous	Banded

ເມື່ອເກົ່າມື້:ເຕິດ:ກົບ: ພັນຍາ: ເພີ້ມ: ຢົມ: ອົມ: ດັບຕັດ: ວົດົກ: ວົດົກ: ວົດົກ: ວົດົກ:

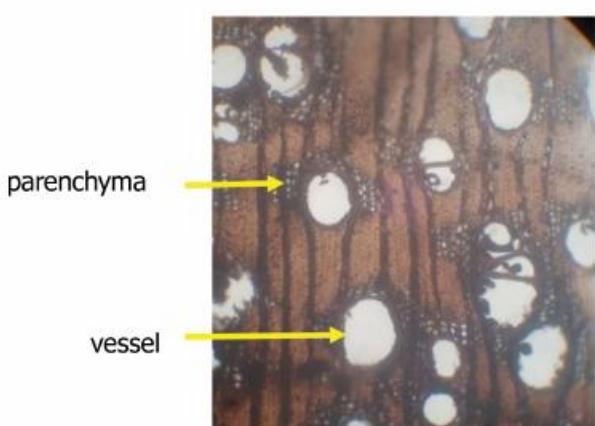
ວົດົກມູນວັດບຸ້

ກົກົລັກົມເປີດວ່ນ:ບຸ້
ເຮັດວຽກ:

ຕົກ:ງົດ:ມູນ:ເລີດ:ກ
ແບດມູນ:ເຂົ້າມຽນ:

+++++

ကျွန်တော် တော့အုပ်ကြီး
ရာထူးဖြင့် မလိုင်ဖြောနယ် စိမ်းစိတွင်
တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်ကဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၅ ခုနှစ် 'ကြက်ဆူစိုက်
ပျီးခြင်းသည် အမျိုးသားရေးတာဝန်
တစ်ရပ်'ဟူသော ကာလများဆီကဖြစ်
ပေသည်။

မလိုင်တွင် ကျွန်တော်နှင့်အတူ
တာဝန်ကျဝန်ထမ်းများ (၁၀)ဦး ကျော်
ရှိသော်လည်း ကျွန်တော်နှင့် 'လက်
ပွန်းတတိုး'၊ 'အေးအတူတူ ပူအမျှမျှ'
တာဝန်ထမ်းခဲ့ကြသော တော့ခေါင်း
မြင့်စီးမြင့်ကြော် တော့ကြပ် ဖော်လတ်
သက်တင်ဖော်များထိုက်တိုင့် ကျွန်တော်
အကြောင်းကို တင်ပြလိုပါသည်။

သူတို့အားလုံးမှာ စိမ်းစိုးသော်
ဝန်ထမ်းများဖြစ်ကြပါသည်။

တော့ခေါင်း ကိုမြှင့်စီးသည်
လုပ်သက်ရင့်၊ အလုပ်တာဝန်အလေး
ထားသလို အငယ်တော့ကြပ် တော့
ခေါင်းများ၏ အနှစ်အတာလည်းခံပါ
သည်။ ကုန်းတဲ့ပျီးစင်တွင် သူတို့
မိသားစုနေပါသည်။ တော့ကြပ် ဖော်
များထိုက်မှာ သာစည်းအတိဖြစ်ပါ
သည်။ အဝေးသင်တက်နေသူဖြစ်ပြီး၊
အရက်လေး ကြိုက်တတ်သလို ထန်း
ရည်လေးကိုတော့ လက်လွှတ်မခဲ့။ ဖြူ
စုတ်စုတ် ပိန်ရည်ရည်။ ကိုမြှင့်စီး အိမ်
သည် သူ၏ စားအိမ်သောက်အိမ်ဖြစ်
ပါသည်။

ဖော်လတ်က ကူးနွောသားဖြစ်
ပါသည်။ ဆယ်တန်းအောင်ပြီး ကျောင်း
ဆက်မတက်။ မြန်မာ့သိုင်းသင်တန်း
များတက်သည်။ 'ဆရာ ဖြစ်' အဆင့်
တတ်မြောက်ပါသည်။ ဌာနအလုပ်လုပ်
ရှင်း သိုင်းသင်တန်းများ ဖွင့်လေသည်။
အခုံသင်ကြားပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဖော်လတ်နှင့် ရွာတွေကိုသွား
လျှင် သိုင်းသမားများက ကျွန်တော်ကို
'ဆရာကြီး'ဟုခေါ်ပါသည်။ အကြောင်း
မှာ ဖော်လတ်က ကျော်ကို 'ဆရာ'
ခေါ်၍ ဖြစ်ပါသည်။

ထန်းရှုံးပြုပါ

တိုက်ပုံးနှင့်

ဝက်သံခြင်း ချင်ယရီ

ကူးနွောသည် မလိုင်မှ အနည်းငယ် 'လှမ်း'ပါသည်။ လှည်းလမ်းနှင့်
လယ်ကန်သင်းရှိုးများကို ဖြတ်သန်း၍သွားရသည်။ ဆိုင်ကယ်နှင့်ပင်လျင် တစ်
နာရီခွဲခန့်ကြာပါသည်။

သူကို မလိုင်ရုံးရှိုး ကျော်အိမ်တွင်နေစေ၍ ကျွန်တော်သား '၆' တန်း
ကျောင်းသား 'ဗောင်းရကို သိုင်းပညာသင်ပေးပေါ်ပါသည်။ ကူးနွောကို သွား/ပြန်
အဆင်ပြေစေရန် ဆိုင်ကယ်အစုတ်တစ်စီးပေးထားပါသည်။

သက်တင်၏အနီးမှာ ဆွေဆွေဝါး(ပျီးဥယျာဉ်) ဖြစ်ပါသည်။ သက်တင်၏
ဖော် ဦးထောကလေ့က ထန်းတက်/ ရုပ်နံရံ လိုင်စင်ဆောင်၍ ဝက်သားပေါ်
ရောင်းသူ ဖြစ်ပါသည်။ သက်တင်၏မိခင်ဒေါ်လှုစန်း (ထန်းလျက်ချက်) ရုပ်နံရံ
ကျွန်တော်တို့အတွက် အရက်ချက်ပေးပါသည်။

သူတို့မိသားစုမှာ ကုန်းတဲ့ပျီးစင်နှင့် မိုင်ဝက်ခန့်သာဝေးသော ငှုံးတို့ပို့
ထန်းတော်/ယာတဲ့တွင် နေထိုင်ကြပါသည်။ စိမ်းရုံးသည် မလိုင်ဖြော်အဝင်တွင်
တည်ရှိလျက် ပျီးဥယျာဉ်မှာမြို့သို့မင်္ဂလာ တစ်မိုင်ခွဲခန့်အလိုတွင် တည်ရှိပါသည်။
ကုန်းတဲ့ကျော် ကုန်းတဲ့ဆည်အနီးတွင် ဖြစ်ပါ၍ ကုန်းတဲ့ပျီးဥယျာဉ်ဟု အမည်
တွင်လေသည်။

ဆည်နှင့်နီးပါသဖြင့် ပျီးစင်အတွက် ရေမှာ 'အလျှော်ပါယ်' ဖြစ်လေ
သည်။ စိမ်းစိတွင် 'ရေ' ရားပါးခြင်းမှာလည်း ခုက္ခတ်များဖြစ်ပါသည်။ ငွေကို
ငွေလိုပေ့ခွဲတာသုံးရသည်နည်းတူ ရေကိုလည်း ငွေလိုပေ့ခွဲတာရပါသည်။ 'ရေ'
ဝယ်သုံးရခြင်းကြော်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့လို အောက်ပြည်အောက်သား
များအတွက် ရေကိုဝယ်ယူသုံးရတာလောက် အသည်းနာတာမရှိတော့ပါ။

စိုက်ခင်းတွင် ဆရာတပည့်တွေ ကျော်တူးကြပါသည်။ $3 \times 3 \times 1$, ချက်
ကျင်း $1 \times 1 \times 1$, စုစုပေါင်း ၁၀ ကုမ္ပဏီ : ၁ ကျော်လျှင် ၁၀၀/ ကျော် ရပါ
သည်။ တစ်နေ့လျင် အနည်းဆုံး ၁၀ ကျော်တူးရပါသည်။ အစိုင်းတော့
ဟုတ်သလိုလို၊ ၁၀ ရက်ကျော်လာတော့ အော်ကြည်ဖုပေါ်ကားသည် လက်
ဖဝါးတွေက အစိမ်းကွဲပြီး ယောင်ကားလာ၍ ကျော်မတူးနိုင်တော့ပေါ်။

သည်တော့မှ ကျော်တူးလုပ်သားများ၏ဘဝကို ပို့မို့ စာနာမိလေသည်။
သူရှိ၏ လက်ဖဝါးများမှာ ပေါက်ပြုခြင်းမရှိတော့ချော်။ သစ်သားကိုပွဲတို့ကိုသည်
'ကျော်လျှော်' ကဲ့သို့ မာကြာကြမ်းရလျက်ရှိပါသည်။

‘မိုးခေါင်ရေရှား ငွေတွင်းနက်လှသော’ ထိုအေသ အတွက် စိတ်ပကောင်းခြင်းများစွာဖြစ်ပါက။

တစ်နွောက် ဇန်နဝါရီ ‘အစမ်း’ ထံမှ ပိုက်ဆံ တစ်ထောင်တောင်း၏ ပုဂ္ဂန်ပါးပါ ဂုဏ်သွင်းလောက်ကို ပိုးဖော် ဆီပါးဆမ်း ပန်းကန်ပြားတွင်ထည့်ကာ၊ ကုန်းတဲ့ပျိုးစင် ဘက်ကို ဆိုင်ကယ်နှင့်ထွက်ခဲ့ပါသည်။ ပျိုးစင်နောက်ဘက် ဘောစကိုင်းရှုပ်တွင် ဆရာတပည့်တွေ နဖူးချင်းဆိုင် ဒုး ချင်းထိ စိုင်းဖွဲ့လိုက်ကြသည်။

ပေါင်း ၆ ယောက်ဟုထင်ပါသည်။

ဘိုးထော်၏ (ဦးထော်ကလေ့) ထန်းရည်ကလည်း ကောင်းလှချေသည်။

နေကျိုးသွားပြီဖြစ်၍ ပြာလဲလဲအရောင်သမ်းချေ ပြီ။ ‘ငုက်ခါးတောင်’ ဆိုတာမျိုးထင်ပါ။ နှစ်လုံးခဲ့ဆန္တ တစ်မြောက် ၂၀၀/ကျော်။ ‘ကိုယ်းပါတဲ့ ညွှန်ထပ်ထပ် ကော်ခွက် လေး’ နှင့် ခပ်ယူလိုက်သောအခါး ‘ဖိုး....ဖျစ်....ဖျစ်....’ သံတိုးတိုးလေးမြော်ပြီး အမြှုပ်သေးလေးများက ဖျတ်ခ နဲ့ ဖျတ်ခနဲ့ ..ပေါက်ကွဲသွားသည်မှာ ကြည့်၍ပင် ကောင်း သေး။ ပုဂ္ဂန်ဆိုတ်ခုန်သာမကပဲ ပါးရုံးတွေပါရွမ်းပစ်ချေပြီ။ တစ်ခွက်မော့လိုက်ပန်းကန်ထဲက ပုဂ္ဂန်ပါးပိုးဖော်ကို လက် ညီးနှင့်ဖွဲ့ယူ လျှောအလယ်မှာ ပိမိရရှာ့တိုက် ဆေး ပေါ့လိုပို့ ဖွားပို့ကို မိမိကျေလိုက်ပါဘီ။

ကျွန်းတော်က ‘ထန်းရည်ပါ လူမသိစေနဲ့ဆိုတာ ဒါမျိုးပဲဟေ့’ဟု ကြွေးကြေးချေသည်။

မလိုင်ထန်းရည်ကောင်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပုံပြင် လိုလို ဒုက္ခရာရိဆန်းနှင့် ရှိဖူးလေသည်။ မောင်အောင်လတ်တို့ ကူးနှုန်းအနီး ကန်ဆင့်ချွာထန်းတေားသည် ရှေးမြန်မာမင်း များလက်ထက်က တော်ကောက်ခြင်းခံရလေသည်။

ထန်းတက်သမားကို ဆုတော်လာဘုတ်တော်များ ပေးသနားလျှင် ထန်းတက်စေလေသည်။ ထိုထန်းတော့ ထန်းရည်ကို သာမဏ်ပြည်သူ့ပြည်သားများသောက်ခွင့်မရှိ။ ‘ဘုရင်နှင့်ဆွေတော်မျိုးတော် ပင်းညီးမင်းသားများသာ သောက်ခွင့်ရှိသည်’ ဟူလို့။

သုံးမြှုံးကျွန်းတော့ ကျွန်းတော်တို့ ‘ကောင်းသွား’ ကြပြီ။ နေလှုန်းထားသော နောက်ဆုံးမြှုံးပါးကို ရေစိအ ဝတ်လေးနှင့်ပတ်၍ ‘ချလာ’ သည်။

ကျွန်းတော် ခပ်ပါးပါး ခပ်၍ မေ့ချလိုက်ပြီး... ‘ကောင်းလိုက်တဲ့ထရည်ဟဲ’ ကြက်ကြတ်ကြော်လေးနဲ့များ ‘တွယ်’ လိုက်ရရင် ‘ရှယ်’ပေါ့ကွာ လို့ ရေခွဲတော့ ဘေးကတ်ယောက်ကပြောပါသည်။

‘ဆရာပဲ ခုနကဗ ထန်းရည်ပါးပိုလူမသိစေနဲ့ဆို အဲဒါ ကောင်းလွန်းလိုပဟုတ်လား’ တဲ့။

ကျွန်းတော်က ‘ဟ ကောင်ရ မွဲလွန်းတိတွဲန်းလို ထန်းရည်ကို ပါးပိုးဖြည့်မြတ်းရတာ လူသိရင်ရှုက်စရာ ကြီးကွဲ’ ဆိုတော့ စိုင်းရယ်ကြလေသည်။

တစ်ညွှန်တွင် ကျွန်းတော် ကုန်းတဲ့ပျိုးစင်ဘက်သို့ သွားရန် ဆိုင်ကယ်ဆွဲထုတ်စဉ် သားတော်မောင် ‘စိုရ’ က အဖော်.. သားလည်း ထန်းရည်သောက်ကြည့်ချင်တယ် ပြောရာ ကျွန်းတော်စိုးတဲ့ ‘အယုံလယ်’ အတူမြင်အတတ် သင်လေး၊ အတူနိုးမြန်လိုက်တာ ဒီကလေးကြီးပြားမြို့မယ်လို့ ခုပံ့ပေါ့ပေါ့ တွေးနေမဲ့။

နှုတ်ကတော့ပြောလိုက်ပါသည်။ ‘သားအမေဂို ပြော’လို့။

သူ့အမေက ‘လိုက်သွားလေသား သောက်ဖူး တယ် ရှိတာပေါ့’ တဲ့။

ကုန်းတဲ့ပျိုးစင်မှာ ဆိုင်ကယ်ထားပြီး ‘ဘိုးထော်’ ထန်းတဲ့ကို သားဖန်တီးယောက်လမ်းလျှောက်ခဲ့ပါသည်။

နေကလည်းစောင်းနေချေပြီး။

ထန်းပင်ရိပ်မှာ သားဖန်တီးယောက် ဘေးချင်းယူဉ် ထိုင်လျက် ဘောင်းဘီအိတ်တွင်းက ပဲလျှော်တစ်ဆိုင်ကို အလယ်တွင်းလိုက်သည်။

ဘိုးထော်က အချို့တစ်မြောက်။ အပြင်းတစ်မြောက်။ ချပေးရာ သားက မြော်းကြည့်ပြီး ‘သားလည်းအဖေသောက်တဲ့ အပြင်းပဲသောက်မယ်’ တဲ့။ သဘောလို့ပြောလိုက်ပါသည်။

နေသည် ထန်းပင်ထိုင်ဖူးမှ မြေပြင်ထက်သို့ တရွေ့ရွေ့ဆင်းနေသည်။ ထန်းတေားသည် အပင်ပေါက် အပင်းယ် အပင်လတ် အပင်ကြီးများဖြင့် နိမ့်မြင့်မည့် စိရော်ကို ညျေနေရိတောင်းနေရောင်အောက်တွင် လည်တံရှည် ဘဲင်းတော်အုပ်လှုပ်ရွှေချက် မြင်ရသလို ပသာဒြှုံးလုပ်လိုပါဘီ။

အညာအသော် နှိမ့်ရိုးလရာသီတွင် ကျွန်းတော် သည် မတ်ပောင်းများ နောက်ခံပိုးတော်များတွင် ထန်းတော့ များနှင့် ကြီးချည်လွန်းထား နားတစ်ချို့ကို ညျေနေ ဆည်း ဆာတွင် ထန်းတော်မြောက်။ သားတော်ယောက်နှင့် မိန်းမော နေမိသည်။ မောင်ခိုရကာကပြောသည်။

‘အဖေသား မူးပြီးလားမသိဘူးမျှ’ တဲ့။ ‘ဘာဖြစ် လိုလဲဟဲ’ ဆိုတော့။

‘သားအမြင်မှာ လယ်ကန်သင်းတွေက ထောင် နေတယ်၊ လယ်ကွင်းကြီးကလည်း ရွှေ့နေတယ်။ ဒါမဖြစ် နိုင်ဘူးလေ သားမူးပြီးထင်တယ် အဖေရာ’ တဲ့။ လက် တစ်ဖက်က မြေကြီးကို ထောက်ထားရင်းပြောနေတာ တကယ့်ဟာသဘဲ့။

‘ဟ ငါသား အဲဒါ မူးပြီးကွဲ’ လို့ပြောရင်း ပြန်ရန် ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ မြှုံးခိုးကို လက်နှစ်ဖက်နှင့် ‘မ’၍၍ မေ့ချ

လိုက်သည်။ ထောက်တစ်ချို့ လည်ချောင်း အတွင်းစီးဝင် သွားလျက် ပို့ဆုံး ထောက်များ၊ ရင်ဘတ်ပေါ် စီးကျသွား လေသည်။ (ခပ်ပေါ်ပေါ် Video ကားတွေထဲမှာ လူဆိုးက မင်းသမီးလက်ကို လိုက်ဆွဲကာနီးသောက်တဲ့ပုံမျိုး) သားကို ထမ်း၍ ကုန်းတဲ့ပျိုးစင်သို့ လမ်းလျှောက်ခဲ့လေသည်။
သားအဖန်စုံယောက် အိမ်ပြန်ရောက်တော့ မိုးစုံစုံချုပ်ချုပ်။

မောင်ဝိရုသည် ဘုရားစဉ်ရှေ့က သူ့အိပ်ရာကို မညီမညှာခင်း၍ အခြင်ထောင်ကိုချလိုက်သည်။ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်လျက် သူ့ခေါင်းအုံးပေါ်သို့ ဦးချလေသည်။ တစ်ကြိမ်... နှစ်ကြိမ်... သုံးကြိမ်ပြည့်သောအခါ ကျွေးကျွေး လေးလဲကျ အိပ်ပျော်သွားလေသည်။ အခြင်ထောင် အပြင် ဘက်ကနေ လင်မယားနှစ်ယောက် သားကိုကြည့်နေကြသည်။

ခုတော့ ကိုစိုးရတော်ကြီးရာထုးရတာတောင် ၂ နှစ်ပြည့်လေပြီ။

စိုက်ခင်းသစ်ပြီးတော့ စိုက်ခင်းဟောင်းများထိန်း သမီးရေး(Cow boy ;Fire man;Fire Fighter)လုပ်ပြန်သေး။

ထန်းပင်ကန်ကာကွယ်တော့စိုက်ခင်းဟောင်း သွားသောနှောက်ဖြစ်ပါသည်။

ကိုမြင့်ဦးကဆုံးကယ်တစ်စီး၊ ကျွောင်းတွေ့နှင့် ကိုဇ်လတ်က တစ်စီးဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ခင်းထဲ နွားတွေဝင်ပါက နွားကျောင်းသား များကို ခြောက်လျှို့ကြိမ်းမောင်းလုပ်ရပါသည်။

ဥပမာ - ‘မင်းတို့ကို ရဲစခန်းတိုင်မယ်’၊ ‘အချုပ်ထဲ ထည့်မယ်’၊ ‘အပြထဲထည့်ပစ်မယ်’၊ ‘တရားစွဲမယ်’၊ ‘ထောင်ချမယ်’၊ ‘လွှဲချမယ်’ စသဖြင့် အမျိုးမျိုးမြိမ်းခြောက်ရပါ သည်။ ဒါကို နွားကျောင်းသားများက မကျေနှစ်ချေ ‘တားကျက်မချုပ်’၊ ‘မီးမန္တုရဲ့’ ကြော်ပြားကို ရိုက်ဖြတ်ပြီး သံဆ္ဗားချွဲနှင့်ပြန်ရေးသည်။

‘တော်ခေါင်း ငါးသား’၊ ‘ငါးမယားသား’ တဲ့။

ကျွောင်းတွေတော်ကပြောတယ် ‘မောင်ဇ်လတ် မင်းက တော်ကြပ်၊ ငါကတော်အုပ်ကြီး ဆိုတော့ တို့နှစ်ယောက် ကိုဆဲတာ မဟုတ်ဘူးကွာ။ တော်ခေါင်းကိုမြင့်ဦးကို ဆဲတာဟာ’ ဆိုတော့ ဇ်လတ်က ‘ဟုတ်တယ်မျှ ဒါ ကိုမြင့်ဦးကို ရွှေးဆဲတာပဲ’ တဲ့။

ကိုမြင့်ဦး စိတ်တို့တာကို ကျွောင်းတွေ့နှစ်ယောက် တပါ..ဒါ ကိုတ်၍ရယ်ကြရသည်။

ငါးနေရာမှထွက်ခဲ့ရာ လမ်းခုလင်တွင် ဖွတ်တစ်ကောင်သည် ဘိုးတော်အတွင်း ‘ကုန်းခေါင် ကုန်း ခေါင်’ နှင့်သွားနေသည်ကို ကိုဇ်လတ်ကမြဲ့ပြီး ‘ဟိုမှာ ဖွတ်’လို့ ထအော်သောအခါ သုံးယောက်သား ဆိုင်ကယ်

တွေ ပစ်ထားပြီး ဂိုင်းလိုက်၊ လက်ရ ဖမ်းဆီး၊ သတ်ဖြတ်၊ ချက်ပြုတ်စားသောက်ပစ်လိုက်သည်။

ဖွတ်က ရုံးဖွတ်ဖြစ်ပါသည်။

ရုံးဖွတ်ဆိုသည်မှာ အရောင်က မွဲခြားကြောက်။ ရုံးပင်ကြီးများ၏ အခေါက်ပေါ်တွင်တက်နေသော အဖွေးမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ‘မွဲမွဲခြားကြောက်ပြုပါ’

ဟုတ်ကဲ့ ကျွောင်းတွေ့တို့ထိုပိုးစီး ဘုရားကိုမြဲကြောင်းသက်သေးပြုလိုက်ပါသည်။

မြတ်မီးတောင်မှ ပြန်လာသောတစ်နှေ့ခင်းတွင် ကုန်းတဲ့ပျိုးစင် ပျိုးလက်ကျွောင်းများစင်ဆေးစဉ် ကိုမြင့်ဦးက ‘ဆရာ ညနေလာခဲ့ဦး’ တဲ့။

ကိုမြင့်ဦးက ‘ဆရာတာည့် ဗလက ပိန်းမယူတော့ မယ်တဲ့ ဆရာ’ (သူက ဇော်မျိုးထိုက် ကို ပိန်လွန်းလို့ ‘ဗလ’ ဟူခေါ်ပါသည်။)

ကျွောင်းတွေ့က ‘မိန်းကလေးက ဘယ်သူလဲ’ ‘ယာကြီးရွာက မြင့်မြင့်၊ ဆရာ သူမကို သိပါတယ်’ ယာကြီးရွာသည် ကုန်းတဲ့ပျိုးစင်နှင့် နှစ်မိုင်ခန့်သာဝေးပြီး ခရိုင်ချင်းဆက်လပ်းမကြီးနှင့် နှစ်အာလုံခန့်သာဝေးပါသည်။ မိန်းကလေးက အသက် ၂၀ ခန့်အသားဖြူ။ သွယ်သွယ် ပါးပါးအခြားလေးဖြစ်ပါသည်။

ပျိုးစင်သို့ ဗမာရိုးရာမှန်လေးတွေရောင်းလေ့ရှိပါ၍ မရင်းနှီးပေမဲ့ သိန့်နေသည်။

ကိုမြင့်ဦးက ‘မိန်းကလေးဘက်က သဘောမတူဘူး ဆရာ’

‘မတူမယူနဲ့ပေါ့၊ သူရှိသမီး ဆယ်တန်းတောင် မအောင်သေးတာ ငါးတာည့်က ဘွဲ့ရတော့မှာ၊ တော်အုပ်ကြီးဖြစ်မှာကဲ့’ ဆိုတော့၊ သူက ‘ဗလ က နိုးယူမှာ တဲ့ဆရာ’

ကျွောင်းတွေ့က ‘မိန်းကလေး အသက်ပြည့်ပြီလား’ ‘ပြည့်ပြီဆရာ မှတ်ပုံတင်ကြည့်ပြီးပြီ’ တဲ့။

‘အေး ဒါဆိုလည်း သဘောပဲ’

‘ရတုန်းယူထားတော့အဖတ်တင်တာပေါ့။ နောက်လည်း အလျှော့သင့်သလို ယူသင့်ယူရမှာပေါ့ကွာ’ လို့။

‘သေချာလုပ်ကိုမြင့်ဦး ဒါမျိုးက အခန့်မသင့်ရင်တစ်ဆုပ်နှင့် နှစ်ကျွေးကွာ’ ဆိုတော့ သူက ‘ဘာလဲပျုံတစ်ဆုပ်နှစ်ကျွေးဆိုတာ’

ကျွောင်းတွေ့က ‘ပြဿနာကြီးကြီးမားမားဖြစ်ရင် ‘၃၇၆’ဟော၊ ထောင် ၅ နှစ်ဟာ’လို့ သတိပေးလိုက်တယ်။

(၂)ရော်ကြောတော့ ဗလ မိန်းမနိုးလေပြီ၊ ဒီကိုစွဲကျွောင်းတွေ့ထဲ တည့်တည့်မှု ဝင်လာတော့မှာ မြင်ယောင်နေမိ။

ကလေးနှစ်ယောက်ကို လက်ထပ်စာချုပ်နှင့် ထိန်းထားလိုက်သည်။ ကိုမြင့်ပြီးနှင့်အနီး မသိန်းငြေးက စွဲစောင့်ဆွဲးရေးတွေလုပ်ရာ၊ တစ်ပတ်ခန့်အကြောတွင် ပိန်းကလေးရှင်က လူကြီးစုံရာနှင့် ပြန်အပ်နှင့် ဖုန်းလေယာရှင်က လူကြီးစုံရာနှင့် ဖုန်းလေယာရှင် ဖုန်းလေယာရှင် တောင်းဆိုပါ၍ ဝင်းပန်းတသာ စီစဉ်၍ သွားကြပါသည်။

ကျွန်ုတ်တော်ဦးဆောင်လျက် စတစ်ကော်လာ၊ တိုက်ပုံ၊ အင်းမပုံဆိုးအသစ်စက်စက်၊ အနီးသည် ‘အစမ်း’ ကလည်း ဒါးကြီးပါတိတ်ဆိုလား ဝမ်းဆက်နဲ့ မောင်ပိုရ လည်းပါသေး၊ တော့ကြပ် သက်တင်ရဲ ယောက္ခမ အမေ အေး ကြီးက ကန်တော့ပွဲကြီးရွှေကိုလို... လူစုံတာကိုစုံ ကိုယ် ရောင်ကိုယ်ဝါတော်ပစ္စာ ချိတ်ကြရာဝယ်....

အမေအေး၊ မသိန်းငြေး သတို့သိုး သတို့သိုး အိမ်ပေါ်ရောက်လျင်ရောက်ခြင်း ပိန်းကလေး၏ ဦးလေး ဆိုသူက ပိန်းကလေးကို ရိုက်ပုတ်ဆွဲလွှဲပြီး အိမ်ခန်းထဲ ထည့်၍ တံ့ခါးပိတ်ရန် ကြိုးစားရင်း... ‘ရှုံးခြုံထဲက အားလုံး ထွက်သွား’ လို့ မောင်းထုတ်ပါတော့သည်။

အမေအေးက ကန်တော့ပွဲရွှေကို၍ ပြန်ဆင်းလာ ချိန်၊ မသိန်းငြေးက ‘နှင့်တို့ လက်ခံပါမယ်ဆိုလို လူကြီး ဆုံးရာနဲ့လာခဲ့တာ ဒီလိုလုပ်လို့မရဘူး’ ပြောသောအခါ ‘နှင့်က ဘာကောင်မလဲ’ ဆိုကာ တွေးစားရမ်းလား ကိုယ် ထိလက်ရောက်လုပ်ပါ၍.... ဗလနဲ့ သိန်းငြေးကို ပြန်ဆင်း ခဲ့ခိုင်းပြီး ခြုံထဲ မဝင်ရသေးသူတွေကိုပါ နောက်ပြန်လှည် နိုင်းလိုက်သည်။

အခြေအနေက ရှုပ်ထွေးသွားသည်။

ကျွန်ုတ်သည်လည်း ကိုယ့်လူထိတော့မခံချင် မျက်လုံးထဲ မီးဝင်းဝင်းတော်နေသည်။ ခြုံစည်းရှိုး ရားတိုင်ကိုချိုး၍ ဝင်ရှိက်ပစ်ချင်စိတ်ကို မနည်းထိန်းထားနေရ သည်။ ကိုယ့်မှာက အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးတွေပါသည်။ လုပ်လို့မရ၊ သို့သော် ဗလ၊ မြင့်ပြီးနှင့် ကျွန်ုတ်က ခြုံထဲက မထွက်ပါ။ ဆိုင်ကယ်ရှုနိုင်းကို စက်နှီးထားသည်။ ကျွန်ုတ်တို့မှာ ရှုက်စိတ်သာရှိသည်၊ ကြောက်စိတ်လုံးဝ မရှိ၊ ရိုက်ပုတ် သောင်းကျွန်ုတ်လည်း သူတို့ဘက်က တောင်းပန်တားမြစ်နေကြသည်။

ရတ်တရက် ပိန်းကလေးသည် ဆံပင် ဖွားဖြူး ခြော့လာနဲ့ အိမ်ပေါ်မှပြေးဆင်းလာပါသည်။ ‘ဗလ’ က ဆိုင်ကယ်အတက် သူမက ခါးကိုဖက်လိုက်သည်။ ကျွန်ုတ်တို့တော့နေတာ ‘ဒီဂွင်’။ ဗလ က လူအုပ်ကြား ကနေ အတင်းမောင်းထွက်၊ အရေးထဲ ခြုံမှုံး နောက် ဘီးက သဲကျံ့ခြုံဝင်နေရာ အတင်းတွေးထုတ်ပေးလိုက် သည်။ မြင့်ပြီးဆိုင်ကယ်အနားရောက်လာပြီး ‘ဆရာတက် မြန်မြန်တက်’ ဆိုကာ ခြုံထဲကမောင်းထွက်နိုင်ခဲ့သည်။

တစ်ကယ့် စတုန့်ပိုင်းလေးပါပဲ။

သူတို့အိမ်သည် ရွာအစွန်ကျပ်သဖြင့် ခြိတဲ့က ထွက်လျှင် ရွာအပြင်ရောက်ပြီးသား ဖြစ်ပေသည်။ လိုက် လာလျှင် ‘ပြန်တွယ်’နဲ့ ကျွန်ုတ်တော်တို့ နှစ်ယောက် နောက် ချိန်နေခဲ့သည်။

‘ရှင်ပဲ’ ဆိုတဲ့ကောင်ရဲ့ ‘ဇဲ’ ကို ပြုလိုက်ချင်သား၊ ပျိုးစ်ဝင်းထဲကို လူစုံပြန်ရောက်သောအခါ ခြိတဲ့ခါးကို စွဲထားကာ ထိခို့ဝါ လက်ပံပင်ကြီးအောက်တွင် စားပွဲချုပ် ထိုင်သောက်နေလိုက်သည်။ ဝင်လာလျှင် အပြတ်တွယ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုတ်တော် တိုက်ပုံနှင့်ပုံဆိုးအစား၊ ပျောက်ကြား ဘာောင်းသီးနှင့် တော့စီးဝတ်ထားလိုက်သည်။ ဘဝမှာ ဌာန အစည်းအဝေးကလွှဲ၍ တစ်ခါမျှတိုက်ပုံမဝတ်ခဲ့။ ဒီတစ်ခါ ပဲဝတ်သည်။ မှတ်မှတ်ရရ ပြေးရသည်။

တိုက်ပုံနှင့်ပြေးရခြင်းသည် ဘယ်လို့မှ ကြည့်မကောင်းနိုင်း။

ခုပြန်တွေး....ခုရယ်ချင်မိ။

ကိုမြင့်ပြီးက မူလာဆောင်ရန် ရက်ကောင်းရွေး ပါသည်။ မိတ်စာမရိုက်ဘဲ ယောက်ကျားလေးသာက်တစ်ခြမ်း တည်းသည့်ခံပွဲလိုက်သည်။

(သူရှိဘက်က ရိုင်းတာကို တုန်ပြန်တဲ့အနေနဲ့ သူတို့ကို လုံးဝမဖိတ်ခဲ့ပါ။)

ဇော်မျိုးထိုက်တို့ သမီးလေးတစ်ယောက်ရတော့ သူတို့မိဘများနှင့်အဆင်ပြေသွားကြပါသည်။

ခုခို ကလေးသုံးယောက်နှင့် မိသားစုပေါ်ချွဲနေကြပေပြီ။

သော်မေ့တော့မလို့မျို့၊ အဲဒီလို့ အမိကရှုန်း ဖြစ်နေချိန် ကူနိသား သိုင်းဆရာ မောင်ဇော်လတ် ဘယ် ရောက်နေလဲမသိရပါဘူးလျှို့။

၂၀၀၈ ခုနှစ်ကိုရောက်ခဲ့ရာဝယ်.... ဌာနဆိုင်ရာ များကို မဲရုံးတည်ဆောက်ရေး၊ လုံခြုံရေး၊ ရေတွက်ရေး၊ အတွက်တာဝန်ကိုပေးပြု ကျွန်ုတ်လက်ခံရပါသည်။

ကျွန်ုတ်သည် မလိုင်ဖြူးနယ်၏ အစွန်ဆုံးဖြစ်သော ‘စွေးည့်ဝင်းအုပ်စု’ စွေးည့်ဝင်းကျေးရာကို တာဝန် ကျပ်သည်။ အုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှုံးမှာ ဦးသန်းထိုက်၊ အသက်လေးဆယ်မပြည့်တတ်သေးပါ။ လူမှုရေးပြည့်ပါသည်။

ကျေးရွာသည် ရွာဦးဘုန်းတော်ကြီးကို အလွန် အင်မတန် ကြည့်ညီလေးစားကြပါသည်။ ဖုန်းများ မရှိသေး ငင်အချိန်တွင် ဘုန်းကြီးက IP Star ဖုန်းကို တည်ထောင်ထားပါသည်။ (အကြောင်းမှာ ထိုစုံအချိန်များကတည်းက ထိုဒေသက ပျို့ချယ်သူ ကျား/မ တို့သည် Thai နိုင်ငံတွင်

သွားရောက် ငွေရှာကာ မိဘများကို ရသည့်နည်းဖြင့် ဆက် သယ်၍ ထောက်ပံ့ကြရာ ဘုန်းတော်ကြီးများက ငင်းကို ဖြည့်ဆည်းပေးထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုတ် တတိယအကြိမ် ထိရှာကိုရောက်ရှိစဉ် ဖုန်း နိုင်ငံခြား call ခေါ်ဆိုမှ ဘုန်းကြီး၏ IP Star ကို ဝင်လာသည်။ ဘုန်းကြီးက လောနှင့်အော်သည်။ မောင်ညျှ ထိုးဒယားက မင်းခဲ့သား ဖုန်းလာနေသည်.. ဖုန်းလာပြော။ အကြိမ်ကြိမ်အော်သည်.. မောင်ညျှက ဖုန်းလာမကိုင်။ တစ် ယောက်က ဘုန်းကြီးကို လျှောက်သည်။ ဘုန်းဘုန်းဘုရား မောင်ညျှ၏ယာက ၈၀း လို့မကြားတာပါ ဘုရား။

အဲဒီမှာ ဘုန်းပေါက်ကွဲပြီ။

မိုက်ကနေ အကျယ်ကြီး အော်ပါတော့သည်။

‘ကြားနေတဲ့ ငါ--- သားတွေက မကြားဘူး ဆိတဲ့ ငါ--- သားကို သွားပြောကြပါလား’ လို့ လော်ကြီး နှင့်အော်ပါတော့သည်။

ခက်တာက အုပ်ချုပ်ရေးများအိမ်နှင့် ဘုန်းကြီး ကျောင်းက ရွာလယ်လမ်းသာခြားသည်။

အဲအချိန်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးများက ‘အားနာတယ ဆရာရယ်.. ဆရာဘာမှ မကြားဘူးဟုတ်လား’ တဲ့ ကျွန်ုတ်က ‘ခင်များ ဘာပြောတာလဲ ဒီမှာ မဲရုံစည်းမျဉ်းတွေ ဖတ်နေလို့ ဘာမှုမသိလိုက်ဘူး’ လို့ ပြောပြီး နှစ်ယောက် သား အော်ဟစ်ရယ်လိုက်ကြသည်။

ဒီလိုနဲ့ နောက်စိုက်ခင်း တစ်ရာသီပြီးလေသော ကိုမြင့်ဦးက ဆရာ တပည့် မောင်ဇော်လတ်က မိန်းမ တောင်းပေးဖို့ ပြောလာပြီ’ တဲ့။

ကျွန်ုတ်က ‘မင်းလုပ်ပြန်ပြီကွာ’ ဆိုတော့ သူက ‘ဒီတစ်ခါ မိန်းကလေးဘက်က သဘောတူပါတယ၊ အေးဆေးပါ။ နေ့ကောင်းရှက်သာရွေးပြီးပါပြီ။ ရွာခလောက ဝက်သားဘဲကျေးလေ့ရှိတာ ဆရာ’ တဲ့။

‘အေးပေါ့ ကျွေးလော ငါမှာလည်း ပိုက်ဆိုပါ သေးတယ’ ‘ဒါလည်း ဒါပေါ့၊ ဆရာနဲ့ ကျွန်ုတ်ကို အကူညီတောင်းတာက ဝက်သတ်လိုင်စ်ရှိသူနှင့် ညို့နိုင်း ပေးဖို့ပါ။’ ဝက်သားကို သူတို့ထဲကပဲ ဝယ်ရမှာ၊ ဈေးက ကိုယ်တိုင်ပေါ်တဲ့ဈေးထက် ၂၀ % နှီးပါး ကြီးတယ။

ဒီတော့ ကိုယ့်ဝက်ကိုသတ်ပြီး၊ ပိဿာချိန်နှင့် အခွန်ဆောင်မယ်၊ ဒါဆို ဝမ်းတွင်းသားကလိစာတွေပါရလို့ များများကျေးနိုင်တာပေါ့’ တဲ့။

‘ကိုယ့်ဝက် ကိုယ်သတ်စားတာပဲကွာ ဘာကြောင့် သူ့ကိုအခွန်ဆောင်ရမှာလဲ’ လို့ဆိုတော့ သူက ‘သားသတ် လိုင်စ်မျိုးတွင်လို့ မရဘူးဆရာ၊ လုပ်ရင် ဖမ်းပြီး အသား တွေသိမ်း၊ လူကိုတရားဖွဲ့တဲ့ ဖြစ်စဉ်တွေရှိခဲ့ဖူးတယ’

ကျွန်ုတ်က ‘အေးကွာ ဒါဆိုလည်း တို့နှစ်

ယောက် သွားဆွေးနွေးကြတာပေါ့’

မောင်ဇော်လတ်တွေ မိခင်အိုကြီးနှင့် အစိမ အပျိုးတစ်ယောက်သာရှိပါသည်။ ဘုံးသွားပိုင်တောင်ယာ လေးနှင့် သူ၏ လစာလေးနှင့်ရုပ်တည်နေကြခြင်းဖြစ်ပါ သည်။ နိုစ္စမဲ့စု ပိုက်ဆံလေးအပြင် ကျွန်ုတ်တို့ နှစ်ယောက် လည်း ‘ဝိုင်း’ ရပေမည်။။ မောင်ဇော်လတ်က အသာက်အ စားလောင်းကစားကင်း၌ ရှိုးသားဖြောင့်မတ်သူဖြစ်လေ သည်။

ကျွန်ုတ်တို့တပည့်လည်းဖြစ်လေတော့မနေသာ။

ဝက်သတ်လိုင်စ်ရှိုင်သူသည် ကိုဇော်လတ်တို့ ရွာနှင့် တစ်ရွာသာခြားပါသည်။ သွားရောက်တွေ့ဆုံးပြီး၊ ငင်းတို့ထဲက မဝယ်လိုကြောင်း ဈေးနှင့်ကြောင်း ဈေးနှင့်ကြောင်း ဝန်ထမ်းလစာလေးနှင့် မိန်းကလေးရှင်များ ကျောင်စေရန် အခက်ခဲများကြားကဆောင်ရွက်ရတာဖြစ် ထာကြောင့် မေတ္တာရပ်ခံတာဖြစ်ပါကြောင်းဆွေးနွေးရာ ထို သူများက လိုက်လျောခြင်းမရှိဘဲ ‘တင်းခံ’နေလေသည်။

ဒါနှင့် ကျွန်ုတ်တော်က... ‘ကောင်းပြီ ကျွန်ုတ်တို့က ခများတို့လိုင်စ်ခွဲကိုတ်ထားတာသိလို့ လေးစားမှုဖြင့် လာ ရောက်ဆွေးတာဖြစ်တယ၊ ရောင်းစားမှာလည်း မဟုတ် သလို မိရိုးဖလာကျွေးမွေးငည်းခြင်းသာဖြစ်တယ၊ ဒီတော့ မြို့နယ်ထွေအုပ်နဲ့ မြို့နယ်စည်ပင်ကို ဝန်ထမ်းအပြင်နဲ့ အခွန်က်းလွတ်ခွင့်တောင်းမယ်။ ကင်းလွတ်ခွင့်မရလျှင် လည်း စည်ပင်ခွန် ဒါရိုက်သွင်းမယ်၊ ခင်များတို့လည်း ‘ငတ်’ပေါ့၊ ကျုပ်လည်း စိမ်းစိုက် ဒုံးပါးပဲ’ လို့ ပြော လိုက်တယ။

ဒီတော့မှ သူတို့ဘက်က ဖြေလျှောပေးလာလို့ အဆင်ပြေခဲ့ပါသည်။ အဲဒီရွာကလည်း အလှုံမဂ်လာ တစ်ခုကို ဝက်သားပိသာချိန် ၁၃၀ /၁၄၀ လောက်မှ လောက်ငုပ်ပါသည်။ ဝက်သုံးကောင်ဝယ်လိုက်သည်၊ ပိသာချိန် ၁၄၀ အနည်းဆုံး ထွက်မည်။

ပြသနာက ပွဲကြီးနေ့မတိုင်မိန္ဒေတွေ့ဖြစ်နေသည်။ ဝက်သုံးကောင်ပေါ့လိုက်တာ တစ်ကယ်ပင် ခေါင်း၊ ခြေထောက်၊ ဝမ်းတွင်းသားမပါဘဲ ပိသာချိန် ၁၄၀ ထွက်ပါ သည်။ မိန်းကလေးဘက်က သူ့မိတ်ငည်းရန် ပိသာ ၃၀ ပေးရန် အတင်းအကြပ်တောင်းဆိုပါ၍ ပေးလိုက်ရချေ သည်။ မနက်ဖြန့်ပွဲကြီးနေ့မှာ မလောက်မင့်ဖြစ်တော့မှာ သေချာပေပြီ။

မောင်ဇော်လတ်က ဖုန်းဆက်ပြီး ‘ကိုမြင့်ဦးရေ ဆရာပြောပြီး’ပေါ့။ ကိုမြင့်ဦးကပြောသည် ‘မောင်ဇော် လတ် စိတ်ပူနေ့မှာပဲ’တဲ့။

ကျွန်ုတ်တော်က ‘စိတ်ပူနေ့မှာပဲဖြစ်သူ့လေကွာ၊ ဝက် တစ်ကောင်လောက်ရှာကွာ’ ပြောတော့။

မသိန်းငြေးက ထပင်းဒါးမွှေနေရင်း သစ်သား ယောင်းမလေးကိုင်လို့ စကားလာပြောတယ်။ ‘သစ်တောက တောခေါင်းပျိုးညွှန်မှာ ဝက်တစ်ကောင်ရှိတယ်၊ အစ်ကိုကြီးပြောရင်တော့ ရမှာပါ’ ကျွန်တော့ကို ခေါင်းရောင်းခိုင်းတယ်။ ကျွန်တော်နှင့် ကိုမြင်းပြီး ကုန်းတဲကနေ မထိုင်ကို သွားကြပါသည်။

မျိုးညွှန်တို့လင်မယားနှစ်ယောက်စလုံး ကျွန်တော့ ကိုလေးစားခင်ပင်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်ရောက်သွားတော့ မျိုးညွှန်က အိပ်ပျော်နေသည်။ သူ့အိုးလေးက ‘အစ်ကိုကြီးလာ ရောနေးကြမ်းရှိတယ်’ တဲ့။

ကျွန်တော်အချိန်မဖြော်းဘဲ အကြောင်းစုံပြောပြီး ‘အဲဒီတော့ ညီမလေးဝက် ငါ့ကိုရောင်းဟာ’ ပေါ့။

သူမက ‘ယူသွားပေါ့ အစ်ကိုကြီး ဒီလောက်အ ခက်အခဲဖြစ်နေတာကူညီရမှာပေါ့’ တဲ့။ မျိုးညွှန်ကို သေချာ ပြောပြခိုတော့ ‘ရတယ်အစ်ကိုကြီး’ တဲ့။

ဒီနေရာမှ အနည်းငယ် ‘လင်းပါရဘေး၊ တော့မှာ ဝက် ရောင်း/ဝယ် တဲ့အခါမှာ ပုံစံနှစ်မျိုးရှိပါသည်’၊ ပုတ်ပြတ်’ နှင့် ‘အသားထွက်ငွေချေး’ ပုတ်ပြတ်ကတော့ ဝယ် သူကတစ်သိန်းပေးခဲ့တယ်၊ ထိုသူဝါက်သားပြန်ရောင်းလျှင် ရှုံးသည်ဖြစ်စေ မြတ်သည်ဖြစ်စေ ရောင်းသူနှင့်မဆိုင်။ ‘အသားထွက်ငွေချေး’ ကျတော့၊ ဝက်သတ်/ဝက်ပေါ် ပေးသူသည် စိမ်းတွင်းသားနှင့်ခေါင်းခြေထောက်ကို ငွေမပေးဘဲ ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်၊ အသားပိသာဆျိန်အားလုံးကို ပေါက ဈေးဖြင့် ငွေလက်ငင်းချေရလေသည်။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ရှုံးပြုတ် မရှိပါ။

ဝက်ကို ကျနော့ရုံးရှေ့ (အပြင်ဘက်) တမာပင် အောက်တွင် ချဉ်ထားသည်။ ပြဿနာက ဝက်ကို လူမသိ သူမသိ (အမိကအားဖြင့် စည်ပင်မသိအောင်သတ် ရမည်။)

ထိုကိစ္စကို ဘိုးထော်နှင့် သူ့တပည့် ငတွန်းတို့၏ အကူအညီဖြင့် သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ အသားဖြစ်အောင် ခုတ်ထုတ်ခြင်းတို့ဆောင်ရွက်ပြီး ညတွင်းချင်း ကူနိုဓာကိုပို့ဆောင် ခြင်းတို့မှာ တစ်ကယ်မလှယ်ကျပါ။

ကျွန်တော်တင်ပြလိုသည်မှာ ပိသာဆျိန် လေးဆယ် ကျော် ဝက်တစ်ကောင်ကို လူမသိသူမသိ သတ်ဖြတ် ခုတ်ထုတ်ပြီး ကူနိုဓာကို ညာ နှစ်နာရီမှာ ခန္ဓာကိုယ်သွေးအ လိမ်းလိမ်း ပို့ဆောင်နိုင်ခဲ့တာ ခုပြန်တွေးရင် မယုံနိုင်အောင် ပါပဲ။

မင်္ဂလာဆောင်အောင်မြင်စွာ ပြီးပြောက်ခဲ့ပါသည်။ ငွေကြေးလည်းမရှုံးပါ။ မောင်ဖော်လတ်က ရိုးဖြောင့်သူဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်စိတ်ကြီးသည်။ မိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို လေးစားအားကျသူဖြစ်ပါသည်။

သူ၏ First Child က သားလေးဖြစ်လေတော့ သူကိုယ်တိုင် နာမည်ပေး ကင်ပွန်းတပ်သည်။ ‘သွေးသစ်အောင်ဆန်း’ ဟူ၏။

ကျွန်တော် တွေးနေမိသည်မှာ သူ၏ First Child သည် မိန်းကလေးဖြစ်ခဲ့လျှင် ဘာနာမည်ပေးမှာပါလိမ့်။

ပစ္စမဟုတ်သွေးသစ်အောင်ဆန်းပြုးပျော်

(က)အမျှင်ပါသည့် ပစ္စည်းများ

- (က) ဝါး
- (ဂ) ကြိမ်
- (ခ) အချုက်နှင့်ပင်စည်မှုရသည့် သစ်မျှင်-လျှော်
- (င) မြေကို သက်ကယ်၊ ကိုင်း၊ ကျိုး

(ခ)စားသောက်နှင့်သည့် ပစ္စည်းများ

- (ခ) အပင်မှ မျှစ်၊ မိုး၊ သစ်ဥသစ်ပါ
- (ဂ) တိရစ္ဆာန်မှ ပျော်ရည်၊ ငိုက်တိုက်

(ဂ)ဆေးဘက်ဝင်နှင့်အပင်ထွက် အလှကုန်ပစ္စည်းများ -ဘုမ္မရာဇာ၊ ဖာလာဇ္ဈ၊ သန်ပါး၊ ကရမက်

(ဃ)အပင်မှ ထုတ်ယူရရှိသည့် အဆိုး အစေး Extrac- tive products

- (ခ)အဆိုး အစေး- ရှားစေး၊ ကည်းဆိုး၊ ထင်းရှား၊ ဆိုး သစ်စေး၊ အင်တွဲ၊ ပွဲညှက်
- (ဂ)ဆိုးဆေးများ
-အခေါက်ပုပို့နှဲခေါက်၊ ထနောင်းခေါက်
- အပင်နှင့်အသီးမှပေါ်ပေါ်ပင်တည်သီးတည်ရည်
-အပြစ်မှုနီးပေးမြော်
-သစ်သားမှတိန်းညှက်

(င)စားသုံးရန်မဟုတ်သည့်တိရစ္ဆာန်ထွက်ပစ္စည်းများ -ချို့ပို့၊ လင်းနှီးချေး၊ ပျော်ပယောင်း

(ဂ) အခြားသစ်တော်ထွက်ပစ္စည်းများ

- သစ်ခွာ၊ သစ်ကြမ်းပိုး၊ အကျော်၊ သစ်မွေး၊ စလူ၊ စနီ

**ဦးစောင်း၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး(ပြို့း)
ရှာဖွေစောင်းတင်ပြသည်။**

(ဘန်းဘက်ဝတ္ထာဒု။)

နှောင်း

ယခင်လမှုအဆက်

နွဲဦးအစ တပေါင်းလဆန်းမှို့
နွော့အပူကသိသာလာသည်။ သစ်ကျင်း
တော့မှာ ရွက်ပါလေးတွေက ဟို တစ်စ
သည်တစ်စပြန့်ကျေရင်း နွဲဦးလရွှေးနှင့်
အတူပြေးလွှားနေကြ၏။ တွေ့မြင်သမျှ
အရာရာသည်လွှမ်းဖွယ်ကောင်းလှသည်။

‘မင်းကြီး စောရန်နိုင်ကော အ[။]
ဘယ်သို့ရှိနေပါစ်....မြှုတိသွေး ကုလား
ဖြူ၍တို့၏ နှုပ်စက်ခံနေရမည်မလွှုံး
နှုန်းကံကံတော်ကုန်သွားပြီလား....

မိဖုရားကြီး သီရိမာလာ နတ်
ရွာစံခါန်း ရှင်နောင်းအား နှစ်းစဉ်
ရတနာထုတ်ပေး၍ သေချာအမှာတော်
ရှိခဲ့သည်။ ‘ရှင်နောင်းပေး.... အကယ်
၍များ မောင်တော်မင်းကြီးရှိသေးလို့....
ဟောသည် ကုလားဖြူ၍တွေ့ကို တိုက်
ခိုက်ဖို့ လူသူလက်နက်အင်အား စု
ဆောင်းပြီး တိုက်ပွဲဝင်လွှုံး.... သည်
နှစ်းစဉ်ရတနာတွေ့ကို တော်လှန်ရေးအ[။]
တွက် သုံးပါလေ့....အကယ်၍များ
မောင်တော် ကံတော် ကုန်သွားလွှုံး....
နောင်ပွင့်မည့် အရိုမေတွေ့ယျေးမြတ်စွာ
ဘုရားရှင်အား ပည်မှန်းဖွားပြန်ရနာလို့ စေတီ
တည်ပြီး ထာဝရမောင်ရောက်ပါလေ့....

ကြားသိရသည့် သတင်းအရ
မင်းကြီးစောရန်နိုင်ကို မြှုတိသွေး ကုလား
ဖြူ၍တွေ့က ဆက်လက်မတော်လှန်နိုင်
ရန် အီနှီးယပ်လိုက်ပြီလို့သိရသည်။

‘ရှင်နောင်းတို့ ဘယ်လိုကြီး
ရပါ....မောင်မောင်’

ချစ်သူရှင်နောင်းရဲ့ အသံချို့ချိုး
ကြောင့် သစ်ကျင်းတော့အတွင်း နား
နေရာမှ ပိုလ်မင်း ကူးကြော့ဆွေ ထလှမ်း
လို့လျော်ရောက်လာ၏။ မလှမ်းမကမ်းမှ

တင်နီး

တပ်သားများဖြစ်သော ပြဇ္ဇာန် သီလဝ
တို့က ပိုလ်မင်းမည်သို့ အမိန့်ရှိသည်ကို
င့်လင့်နေလေသည်။

သည်အရေးမှာ.... မင်းကြီး
တစ်ပြည်တစ်ရွာ ပါသွားပြီဆိုတော့
လူသူလက်နက်ခဲယမ်းစုဆောင်းပြီးပြန်
တွန်းလှန်ဖို့ခက်ပ ရှင်နောင်းပေး....
အခုအတို့ ဆက်လွှားနေရင်.... နောက်
ကလိုက်လာတဲ့ ကုလားဖြူ၍တွေ့
မောင်မောင်တို့ကို ဖို့သွားမယ်ပ.... ဒါ
ကြောင့် လမ်းကြောင့်ပြောင်းပြီး....
ရှိုးမထဲမှာ လုံခြုံခိုလိုစရာ ရှာမှုသင့်
မယ်ထင်တယ်... မောင်မင်းတို့လည်း
အဘယ်အကြံရှိပ

‘သုံးမြတ် လျော်ကန်ကြောင်း
ပါ ပိုလ်မင်း.... ဟောသည်ကနေ အ[။]
နောက်တောင်စူးစူးခရိုးနှင့်ရင်.... ရှိုးမ
ထဲက လုံခြုံရာကို ရောက်မည် မလွှုံး
ကေန်ဖြစ်ကြောင်းပါ....

‘ကောင်းပြီလေ....ဟော သည်
လမ်းကြောင်းက ဖယ်ခွာလို့ ရှိုးမကို
ဝင်ကြဖို့ရယ်.... ရှင်နောင်းဆန္ဒက
ကော်.... မောင်မောင် စီမံရာ နာခံဖို့
အသင့်ပါ..ဖျား....

ကဲ....ဒါဆို နေမယ့်နောင်းခင်
ရောက်နိုင်သမျှ ရောက်အောင် ချိုကြ
းစိုး....

မောင်မောင် ရှိုးဆောင်မှုနှင့်
အနောက်တောင် ယွန်းယွန်းသို့
ရှင်နောင်းတို့ ချိုတ်လာကြသည်။

ရှိုးမအခြေ ချဉ်းကပ်ပြီး တော့
မြှုပ်စုံသည့် တစ်တော်ဝင်တစ်တောင်
ထွက်ရာမှာ မောင်မောင်လက်ရုံးကို
ပို့ဆိုရင်းသုံးရက်မြောက်ခရိုးမှာ တော့က

နက်သထက် နက်လာခဲ့သည်။

ကျွန်း ပျဉ်းကတိုး ထောက်
ကြုံး အင် ကည်း နော့ ဘာ့သစ်
မျိုးစုံလင်လှသည့်အပြင် တင်း ကြ
သောင်း မျှင် သနပ် ဝါးဖြူ ဝါးမျိုး
စုံသည့်တော့ ယမထာကြိုမ် ကြက်ဥ
ကြိုမ်နှင့် တော့ထန်း ရောင်း စန်း
အစာပေါက်ရောက်သည် သေလာမှာ
အချို့နေရာနေပြောက်ပင်မထိုးချေ။

‘ကြည့်စမ်းပါ.... မောင်မောင်
ဖျား.... ဟို့အဝေးက တော့တန်းကို
ချေရေးလေးရစ်ပတ်နေတဲ့ လွင်ပြင်
ဟာ.... မြေလည်း ညီညာပြန့်ပြီးပေ
တယ်.... လယ်တည် ယာတည်လည်း
လုပ်နိုင်ပြီး.... ရေ မိုးလည်း သာသည့်
ထင်ပ.... သည်စိမ်းလန်းတဲ့ တန်းကျင်ကို
ရှင်နောင်းဖြင့်.... နှုန်းသက်လို့ မဆုံးပါ
မောင်မောင် ဖျား....’

ရှင်နောင်းညွှန်ပြသည့် လွင်
ပြင်ကို ပိုလ်မင်း ကူးကြော့ဆွေလည်း နှစ်
သက်တော်မူး၏။ လွင်ပြင်ပတ်လည်း
ဝန်းရံထားသည့် တော်စဉ်တော်တန်း
ကုန်းညို့လျက် ရန်သူများရှာဖွေ
တွေ့နိုင်သည့် မျက်ကွာယ်နေရာကောင်း
ကောင်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

‘ကဲ.... ဒါဆိုလည်း အရောက်
ချိုတ်လို့ လေ့လာကြတာပဲ’ အား
လုံးလည်း သဘောကျုန်စာက်သပြင့်
အဆိုပါ လွင်ပြင်ကို ကွန်းခိုရာအဖြစ်
ရွေးချယ်လိုက်ကြသည်။

ပြဇ္ဇာန် သီလဝနောက်ပါ အ[။]
နည်းငယ်တို့လုပ်အားဖြင့် ရွာကယ်လေး
တည်လိုက်ကြသည်။ မြေနိမ့်ပိုင်းတွင်
မိုးရေသာက်လယ်မြေများ ဖော်ထုတ်
စိုက်ပျိုး၍ ဝပါးစိုက်ပြီး ကုန်းပြေား
အား ပြောင်အောင်ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်း
လျက် ပဲ ပြောင်း နှမ်းပါ နှင့် သရက်
ပို့နဲ့ မာလကာများ စိုက်ပျိုးကြသည်။
လိုအပ်သည့် ရိက္ခာမျိုးသီးနှံများကို
ဆယ်တိုင်အဝေးရှုံးရှုံးများသို့ စနည်း
နာရင်း ဝယ်ယူဖြည့်တင်းကြ၏။

မိဖုရားကြီး ပေးအပ်သောတာဝန်ကိုလည်း ကျေ
ပြိုန္တာထိုးဆောင်ကြသည်။ ရွှာအရှေ့ဘက် ခံပုဂ္ဂိုလ်များ
ကုန်းတွင် ကိုးတောင်ပြည့်စေတိတစ်ခုတည်ကာ မြေ
အောက်လိုက်ရှုများပြုလုပ်၍ နှစ်းစဉ်ရတနာများကို ဌာပနာ
ထားလိုက်သည်။

‘ရှင်တော်မြတ်ဘုရား...ယခုဗြာပနာရသော နှစ်း
စဉ်ရတနာများအား....ဘုရားတပည့်တော်တို့ ကိုယ်ကျိုး
အတွက် သုံးခွဲခြင်းမပြုပါဘုရား.... နောင်လာလတ္ထား ပွင့်
ထွန်းပေါ်ပေါက်ပည့်ဖြစ်သော ကုဇ္ဈာတစ်သိန်းသော စကြား
ဝါဌာတိုက်လုံးသို့ ထွန်းလင်းရွှေ့နှင့်ပရောင်ခြည့်တော်တို့ဖြွန်း
ကျက်နိုင်၍ ဖွားတော်မူရာ ကုံကော်ပင်ရင်းတွင် ပွင့်တော်
မူလျက်.... အရပ်တော် အတောင် စေ သက်တော် စေဝဝ နှစ်တိန်းရှုံးတော်မူသည် အရိမေတ္တာယျူမြတ်စွာဘုရားရှင်
အား.... လူ၎ါန်းသမူပူဇော်ရန် စိတ်ရည်သနလျက်....
ဌာပနာအပ်ပါသည်ဘုရား....မသမာသူများ....တွေ့နှင့်
ပြင်နိုင်ခြင်း မရှိစေလိုပါ ဘုရား.... ဤနှစ်းစဉ်ရတနာ
များအား မသမာသမူ ယူဆောင်ခြင်းပြုပါက.... ကုန်း
သေး....ရေသေး.... လေသေး.... ဘေးအပေါင်းကျရောက်
ပြီး.. ဖြစ်လေရာ ဘဝအဆက်ဆက်တွင်....လူမပီသသော်၊
ချိုင့်သော ဘဝပေါင်းများစွာ....ဝင့်ကြွေးခံ၍ ငရဲရှစ်ထပ်
တွင်.. အကြော်ကြော်ကြော်လည်ကုန်လျက် ကာယဆင်းခြောင်း
ဒုက္ခ..စိတ်ဆင်းခဲ့ခြင်း ဒုက္ခများ.... ခံစားရသူ ဖြစ်ပါစေ
သား..အရှင်ဘုရား....’

ရှင်နောင်းတို့ ကျိုန်စာတိုက်ထားလျက် နှစ်းစဉ်
ရတနာများစောင့်ရောက်ရင်း ထိုအရပ်တွင်နေကြလေ၏။
ရာသီအလီလီပြောင်း နေ့ နှီး ဆောင်း ဥတုသုံးလီ အချိန်
စက်ဝန်းအရ သုံးနှစ်ခန့် အေးချမ်းစွာနေကြရာမှ သစ္ား
ဖောက် ငယ်ကျွန်းတစ်ယောက်ကြော်မှု ဖြတ်သွားတ်များ
ရောက်ရှိလာခဲ့လေသည်။

‘ရှင်နောင်း.. မြှုပ်ကိုပေါ်၍ လွှတ်ရာပြေးလေ
ရော.. မောင်မောင်တို့ တားဆီးထားပည့်ပ..သီလဝ တပ်
ပေါင်းစုံ၍ ရန်သူကို ရွှေ့ချုပ်ချုံးတိုက်နိုက်လေး.. လျှောက်
ချည်းကျွန်း.. အလုံ မလဲစတမ်းပေ’

မီးပေါက်လက်နက်များသာလွှန်သည် ဖြတ်သွား
တပ်ကို ပိုလ်မင်း ဗြို့ကြော်ဆွေတို့ မခုခံနိုင်ပေ။ အိမ်ခြေတဲ့
တိုက်များလည်း မီးလောင်သင့်ချော်။ မီးကျော်တစ်ခုက
ပိုလ်မင်းရင်ကို ခွင့်သွားသည်ကို ခင်နောင်းမြှင့်တွေ့လိုက်
ရသည်။

‘မောင်မောင်..မောင်မောင် .. ဖွား’

‘သခင်မလေး အမြန်ရှောင်ရားမှ တော်ပေလို့
မည်.. ဘုရားကုန်းတော်ဘက်က ကျော်ပတ်လို့ တောင်ခြေ
အရောက်ပြေးပါလေ’

ရန်သူကုလားဖြူ၏ လုံစွဲပိုဖယ်ရှားရင်း မြှေ့
ဓားချက်က ကုလားဖြူ၏ ရင်ဝသို့ တစ်ဆုံးထိုးသွင်း
လိုက်၏။

‘သေကြေစမ်း.. အမျိုးယုတ်တွေ’
‘နိုင်း’

မြှေ့၏ ကြံးပါးသံက ဆုံးခန်းမတိုင် အဝေးပစ်
ပီးပေါက်လက်နက်ကျော်တစ်တောင့်က မြှေ့၏ နောက်
ကျော့မှ ရင်ဝသို့တိုင် ဖောက်ထွင်းဝင်ရောက်ခဲ့သဖြင့် မြှေ့
ခေါင်းစိုက်ဆိုက်ကြသွားလေသည့်

‘ခွဲ့း’ ရှင်နောင်းမျက်လုံးများ မီးဝင်းဝင်းတောက်
ပွင့်ထွက်သွား၏။ ကုလားဖြူ၏ သေနတ်ဒင်ရိပ်ခန်ဝင်လာ
သည်ဖြင့်သော်လည်း ရှင်နောင်း ရှောင်မလွှတ်။ ရှင်နောင်း
၏ လက်နှစ်ဖက်ကို ရန်းမထွက်နိုင်အောင် ဖမ်းဆုပ်ခဲ့
လိုက်ရသည်။

‘ဖြန်း’ ပါးတစ်ခြမ်းပူ့၍ ခေါင်းလည်ထွက်သွား
ရင်နောင်းသတိမေ့သွား၏။

‘+ + +.....’

နားမလည်သည့်ဘာသာစကားများနှင့် ရှင်နောင်း
နားမှာ ဆူဝေနေ၏။

‘မှန်ပါတယ် သခင်ကြီး.. ဒါ မိန်းကလေးကို ရှိုက်
နှုက်စစ်ဆေးမေးမြန်းရင်.. နှစ်းစဉ်ရတနာတွေကို ဘယ်မှာ
ဖွောက်ထားတယ်ဆိုတာ သူမှာပြောပြနိုင်ပါတယ်’

နားထဲမှာ သဲသဲကွဲကွဲမကြားရာ။ လက်ခြေများ
တုပ်နောင်ခြင်း ခံထားရ၏။ ဒီအတိုင်းဆို ရှင်နောင်းကို
သူတို့နှုပ်စက်ကြမှာ မလွှေပေး။

‘ဖြန်း..’ ပက်လိုက်သည့်ရေကြားင့် ရှင်နောင်း
ခေါင်းလည်ထွက်သွားသည်။ ကျိုန်းစပ်နေသည့်မျက်နှား
အားယူ ဖွင့်ကြည့်သောအခါ ကုလားဖြူစစ်သားများနှင့်
မြန်မာအလိုတော်ရှိမျက်နှာကိုတွေ့ရ၏။

‘ပြောစမ်း.. နှစ်းစဉ်ရတနာတွေ ဘယ်မှာဖွောက်
ထားလဲ’ မျက်လုံးမှ မီးထွက်မတတ်အကြည့်ဖြင့် ရှင်နောင်း
ကြည့်လိုက်သည်။ သင်းတို့ ဘယ်လိုပဲ စစ်မေးမေး မပြော
ရေးချမ်းပြော။ အရိမေတ္တာယျူ မြတ်စွာဘုရားအတွက် ရည်
စုံထားတဲ့ နှစ်းစဉ်ရတနာတွေ ဒင်းတို့လို့ အမျိုးယုတ်တွေ့
လက်ထဲအရောက်မခံနိုင်ပေ။ ဒင်းတို့နှုပ်စက်တော့မခံ။
ရှင်နောင်းအကြော်လျက် ပိုမိုလျှောက် မိမိ ကိုက်ဖြတ်လိုက်
သည်။ ‘ဟဲ..ဟဲ.. ကောင်မ ..ဘလယ်ဒီ..မှူး ..’

နာလိုက်သည့် ဖြစ်ချင်း။ ဒီးကျေသည့်သွေးတွေက
ပါးတစ်ခုလုံး ငန်ကျိုကျိုမို့ အလိုတော်ရှိုတဲ့ ထွေးထုတ်လိုက်
၏။ ‘ဗိုး’

‘မောင်မောင်ရေး...ရှင်နောင်းလည်း မောင်မောင်းလိုက်ခဲ့မယ်... ဒါပေမယ့်လေ ရှင်နောင်း... သည်

စေတီလေးက မရွှေ့နိုင်ဘူး... မိဖုရားကြီး သီရိမှာလာကို ပေးထားတဲ့ ကတိအရ... နှင့်စဉ်ရတနာတွေကို နောင်ပွင့် မည့် အရိမေတ္တာယျ မြတ်စွာဘုရားကို လျှော့နှံးရှုံးမယ်... ရှင်နှောင်းအမြင်တွေဝေဝါးလာပြီ...မောင်မောင်'

‘ကောင်မ ဒီလောက်ဖြစ်လှတာ...အင့်ဟာ ဗုံး...'

အကန်ခံရသဖြင့် ရှင်နှောင်း ကိုယ်လုံး လိမ့်ထွက်သွား၏။ စေတီကို စိတ်နှင့်ရည်မှန်း ဦးတိုက်ရင်း ရှင်နှောင်း၏ ထွက်သက်သည် ခန္ဓာကိုယ်မှ လွင့်စင်သွားလေသည်။

+++++

‘ဘုရားတည် ဒီယကာ ဗိုလ်မင်း ဂူးနှေ့ဆွေနှင့် ဒါယိကာမ ရှင်နှောင်းတို့နေခဲ့တဲ့ရွာက အခု ဖောင်းလောင်ရွာနေရာပေါ့... သူတို့တည်ခဲ့တဲ့စေတီပြုပျက်ကို ထပ်ပြီးင့် တည်ခဲ့တဲ့စေတီက အခု ရူးမှန်စေတီပါပဲ... ဆရာလေး’

ဘဝဟောင်းက ရှင်နှောင်းငယ်ဟာ... ဥစ္စာစောင့် အဖြစ် သိုက်ကိုတောင့်နေရပြီး... သူ့မောင်မောင် ဗိုလ်မင်း ဂူးနှေ့ဆွေကို တွေ့ရလေမလားလို့... အခုသည်ဘဝမှာ... ဦးကြီးတို့ သမီးလေး မိနှောင်းအဖြစ် စကားမပြောနိုင်ဘဲ ရောက်လာတာ... အခု သူ့အသက် ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်ရှိပြီ... သိုက်ကိုပြန်သွားဖို့ တစ်နှစ်တည်းလိုတော့တဲ့အခါန်မှာ... ဆရာလေးနှင့် တွေ့တာပါပဲ... ဒီကြောင့် ဆရာလေးကို အပူမဖို့ခေါင်လို့ ဦးကြီးတို့က တားနေရတာပါ’

သဲမောင်တွေဝေသွားမီသည်။ နှောင်းက တကယ်ပဲ အတိတ်ဘဝက ရှင်နှောင်းလေလား။ မိမိကကော ဘယ်သူလဲ ဗိုလ်မင်း ဂူးနှေ့ဆွေ ဖြစ်နေသလား။ ခေါင်းခါ ရမိုးလိုက်ရင်း...

‘ကျွန်တော်မယုံဘူး ဦးကြီး... ကျွန်တော်... နှောင်းကိုသိပ်ချိတ်တယ်... နှောင်းဘဝ မပြည့်စုံလည်း ကျွန်တော် နှောင်းကိုလက်ထပ်မယ်၊ ကျွန်တော်တို့ကိုခွင့်ပြုပေးပါနော်’

‘ခက်ပါလား ဆရာလေး... ဦးကြီး ပြောသင့်တာ ပြောပြီးပြီ မဖြစ်နိုင်ပါဘူးကျွန်’

‘ကျွန်တော်လက်မလျှေ့ဘူး... နှောင်းကို ကျွန်တော်ချိတ်တယ်’

‘မမိုက်မစမ်းပါနဲ့ ဆရာလေး...ကဲ့ ဦးကြီးသွားမယ်’

ခွဲ့... ချွဲ့... ချွဲ့...

မြောက်ပြန်လေတစ်ချက်အသုတ်မှာ ရူးမှန်စေတီ၏ ခွဲ့လွှဲသံက ဝေါ်နေသည်။

ဥ္မာ ... ဥ္မာ ... ဥ္မာ...

စေတီ အနောက်တောင်ထောင့် နတဲ့ပင်ပေါ်မှ နွောက် ဥ္မာ ... ဥ္မာ ... မြောက်ပြန်လေတစ်ချက်အသုတ်မှာ ရူးမှန်စေတီ၏ လူပိန္ဒိုးလိုက်သလိုပင်။ ဥ္မာငယ်လို့ တစ်ကောင်တည်း

အဖော်ကွဲလို့ လွမ်းနေရပြီးတော့မှာလား... ချစ်တဲ့ ရှင်နှောင်းရယ်...

+++++

‘ဘယ်လို့ ကိုတိုး.. နှောင်းကို သူ့အမျိုးတွေရှိတဲ့ ရောက်ကို ပိုလိုက်တယ်... ဟုတ်လား... လုပ်ရက်ကဲတယ်များ’

နေအပူထက် ဆယ်ဆကဲလျက် သဲမောင်ပူရချ သည်။ ကျွန်းစိပင်ထောင်အရေအတွက်ကလည်း ပြည့်ခါနီး၍ သဲမောင်တို့ ပြန်ရတော့မည်။ နှောင်းနှင့်မတွေ့ရသည်က နှစ်ပတ်ခနိုရှိလေပြီ။ သည်ရက်အတွင်း လုပ်သမျှလည်း စိတ်မပါ။ အရာရာကိုင်းငိုင်လျက်ရှိသည့်မို့ ထမင်းချက်ကိုတိုးကိုတိုးက စုံစမ်းသိလာခြင်းဖြစ်သည်။

လွမ်းသူကနေ့.. ကြော့သူကအသည်း ဖော်ကွဲကာ မဖြေသာတော့.. ဆွေးမျက်နှာ ဗျာပါဆင့်ရတယ်ကွယ်.. ရင်ထဲက.. လွမ်း.. စခန်းမြှိုင်အလယ်မှာ.. အဖော်မပါဘဲ.. တစ်ယောက်တည်း ကိုယ့်ဘဝ ဘာမှမရေရာတယ်.. ချက်ပါ လေးလိုက်ယ်.. လေမှာပဲပျော်တော့ အသည်းနှင့်အောင်.. ချစ်ခဲ့ရတဲ့ ငယ်ချို့ပြီးကိုလေ.. အောက်မေ့တယ့် သတိရတယ်.. ငယ်ချို့ပြီးကိုလို့..

တော့အုပ်ကိုပြုကြီး၏ အသံဝါကြီးဖြင့် သီဆိုသံက နှောင်းကိုလွမ်းမိနေသော သဲမောင်အဖို့ပို့၍ ဆွေးစေသည်။

သဲမောင်တို့ စခန်းသိမ်းခဲ့လေသည်။ နှောင်းပြန်ရောက်မလာခဲ့ပေါ့။ ဝေးကြော်ပြီလား နှောင်းရယ်။

နှောင်းကို ဘယ်လို့ရှာရမလဲမသိ။ သဲမောင် အမြောက်ပြန်ရောက်တော့ မေ့မြှို့မြှို့မှန်းနိုင်ငံသစ်တော်ကျောင်း ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲဖြေဆိုထားသည်မှာ အောင်မြင်ကြောင့်း သင်တန်းတက်ရန် အမိန့်စာက ကြော်လှုံးနေသည်။

သဲမောင် သင်တန်းတက်ရန် ရွေးချယ်ခံရသဖြင့် ပျော်သော်လည်း အပြည့်အဝမပျော်နိုင်၏။ သင်တန်းမတက်မိ နှောင်းနှင့်တွေ့ချင်သေးသည်။ သဲမောင်တို့ အတူနေနိုင်ရေး ရှေးရေးကိုအစိတ်ချုပ် ဆွေးနွေးလိုသေးသည်။ ထိုကြောင့် လည်း ဖောင်းလောင် အပေါင်းအသင်းများနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိသော ကိုတိုးကြီးကိုအကူအညီတောင်းပြီး နှောင်းရဲ့သတင်းကို မျှော်လင့်တောင့်စားမီသည်။

‘ဟာ.. ကောင်လေး မင်းကောင်မလေး နှောင်း.. ပြန်ရောက်နေပြီတဲ့’

ကိုတိုးကြီးသိက မင်းလာစကားသည် သဲမောင်ရင်ဖို့ပျော်ရွင်စော်။ ကိုတိုးကြီးအကူအညီနှင့်ပင် ဖောင်းလောင်ရောက်အောင် ကားကြော့ လုည်းကြော်ပြီး ခြေလျှင် တစ်ဖုံးဖြင့် ဖောင်းလောင်ရွာကို လှမ်းလာခဲ့၏။

ချစ်ရတဲ့နှောင်းကို အရမ်း မြင်ချင်တွေ့ချင်လှပြီ

အချို့ရယ်။

လွမ်းတယ် ... နောင်း..

+++++

တစ်နေတာ လုပ်ငန်းခွင်သိမ်းကာနီးဆို မိုးရွာ
လာပြီ။ ဖော်ပိုးသည် အေးလှ၏။ လူကိုချမ်းတုန်စေသည်။
ကန်တော်ကြီးရေဝေမှာ စိုက်ပျိုးထားသော ထင်းရှုံးစိုက်
ခင်းများကို သဲမောင်တို့ သစ်တော့ကျောင်းသားများ လက်
တွေ့လုပ်ငန်းခွင်အဖြစ် ပေါင်းရှင်းရ၏။ တော့လုပ်ငန်းသုံး
ပေါင်းရှင်းစားက လေးလံလှသည်။

‘နှီး နှီး.... တန်းဖြုတ်မယ်....’

‘ဝေး.... ဟေး.... ဟေး’

တာဝန်ယူး၏ လုပ်ငန်းသိမ်း ခရာသံက နားဝင်ချို့
လှသည်။ လက်မှုလက်ပတ်နားခိုက်ညွှန်တော့ သုံးနာရီထိုးပြီ။
သဲမောင် ဦးခေါင်းအမေ့ တော့ဆောင်းဦးထုပ်မှစီးကျလာ
သည် ရေစက်ရေပေါက်က ပါးစပ်ထဲစီးဝင်သွားရာ ငန်ကျိုး
ငန်ကျိုးပြုင် ပါးလှ၏။ လုပ်လက်စာလုပ်ကို ရုပ်လိုက်ပြီး
ချုံဘားမှာထားရှုံးသည် စစ်သုံးဘေးလွယ်အိတ်နှင့် ရေား
ကောက်ယူကာလွယ်လျက် တန်းစီးရန် အပြေးအလွှားသွား
မိ၏။ ချမ်းလွှုပြီး အဆောင်ပြန်ချင်ပြုလေး။

တန်းစီးရှုံးလှစစ်ကာ သင်တန်းကျောင်းကားပေါ်
သို့ section အလိုက်တက်၍ သစ်တော့ကျောင်းပြန်လာ
ကြသည်။ မိုးစိုအဝတ်များကို ရိုက်ဖွံ့ဖြိုးလှန်းကာ ရေချိုး
ပြီး အဆောင်အိပ်ရာပေါ် လွှဲလျက် နေးတွေးစေရန်
သဲမောင် စောင်ခြုံထားမိသည်။

အလွမ်းရယ်ဆင်.... ရှစ်တိုင်းဝါးခွင်က.... မာန်
ပင်ခုပျိုး.... ရွှေ့ပိုးရယ်.... မည်လိုက်ပါနဲ့ ဖော်ကွဲသူ
မျက်ရည်လေးတွေ ပဲလို့ဆင်း.... နှင်းငွေရည်လို့.... ရင်
မှာမအေးနိုင်တော့ ပိုလို့သတိရနေပြန်တယ်.... ချုံသူ
ရယ်.... ချုံသူရဲ့.... အလွမ်းမျက်ရည်.... ကြွောက် စိုးလာ
တော့....

ဒါလီကြော့ သည်းညာရယ်လေ.... အကြောင်းရယ်
မည်.... ဝေးလေပြီ ချုံဦးခင်ရဲ့ ပြန်ခုံံကြမယ့် ရက်တွေ
ကိုမျှော်လင့်နေတယ်.... မျှော်လင့်နေတယ်.... မောင့်ချုံဦးသူ
ငယ်ကျမ်းဆွေရေ့....

ရွှေ့နေဆဲ မိုးနဲ့အပြုံး ကျောင်းသား မွန်လှရွှေ့၊
အလွမ်းသီချင်းက ထိမိလှ၏။

ရွှေ့ပိုးရယ် မည်လိုက်ပါနဲ့ .. ဖော်ကွဲသူ မျက်ရည်
လေးတွေ ပဲလို့ဆင်း.... နောင်းကို လွမ်းမိလို့ ဖော်ကွဲသူ
သဲမောင်မှာ မျက်ရည်လည်လာမိတယ်ကျယ်။

နောင်းနှင့် နောက်ဆုံးတွေ့ခဲ့ရတဲ့ နောက်ကို
သတိတရရှိမိတယ်။

ကိုတိုးကြီးရဲ့ကောင်းမှုကြောင့် သဲမောင်နှင့် နောင်း
တွေ့ဆုံးနေကြ ရှုံးမှန်အနောင်တောင်တော် နားပင်
အောက်မှာတွေ့ခွင့်ရခဲ့၏။ တစ်ဦးလက်ကိုတစ်ဦး ဆုပ်ကိုင်
ရင်း လွှတ်တွေ့ကိုသွားလားစီးမိမိတိတ်နဲ့ တင်းကြပ်စွာပွဲ့
ဖက်ထားမိသည်။ သန်ခါးနှံမွေးမွေးလေးနဲ့ နောင်းပါးပြု
ကိုလည်းအနမ်းပွင့်ချုပ်လွှာများထိတွေ့လျက် နောင်းရယ်....

‘နောင်းနဲ့ သဲမောင်း... ခွဲပြီးမနေနိုင်တော့ဘူး....
ကိုယ့်နောက်ကို အပြီးလိုက်ခဲ့ပါတော့လား’

လက်ဝါးလေးကာပြီး နောင်းက စိတ်ရှုပ်တဲ့အမှု
အယာနှင့် ခေါင်းကုတ်ပြသည်။

‘နောင်း... သဲမောင်နှင့် ခွဲနေနိုင်လို့လား... ဦးကြီးက
ဘယ်တော့မှ သဘောတူမှာ မဟုတ်ဘူး’

ဦးကြောက်တဲ့ အမူအယာလုပ်ပြပြီး သဲမောင်
လက်ကိုဆုပ်ကိုင်၍ နောင်း ထရံလိုက်သည်။

လက်ညိုး နှစ်ချောင်းပူးပြပြီး သဲမောင်ကိုဖက်ပြ
ကာ အဝေးကိုလက်ညိုးထိုး၍ သွားမည့်သလ္ာန်လုပ်ပြု၏။

‘နောင်း... ကိုယ့်နောက်လိုက်မယ်... ဝိုးသာ
လိုက်တာနောင်းရယ်’

ခေါင်းသွားကိုသွားလိုတ်ပြသဖြင့် သဲမောင်လည်း
တွေ့ဝေမနေသဲ နောင်းလက်ကိုခွဲလျက် ကုန်းတော်ပေါ်
တက်လိုက်၏။

‘မိုက်ရှင်းတဲ့ကောင် ကဲကွာ’

သဲမောင်ပါးချိတ်ဆီသို့ လေးလံသောထိချက်
ကြောင့် ခေါင်းလည်သွားပြီး မျက်လုံးမီးဝင်ဝင်းတော့က်၍
နောက်သို့ဖင်တိုင်ကျသွား၏။

‘အီး.... ရူးရူး.... ပါး’

နောင်း၏ ငိုသံက ပိုနာကျင်စေသည်။

‘သားကြီး.... ရုပ်လိုက်....လွန်မယ် လွန်မယ်’

ဒေါသတော်ကြီး လက်သီးနှင့်ထိုးရုံးအားမရ သစ်ကိုင်း
ဆွဲ၍ ရိုက်မည်ပြသော နောင်း၏ အစ်ကိုကို ဦးကြီးကဖက်
ထားရင်း တားလိုက်သည်။

‘ဆရာလေး....ထ....ထ ပြောမရ ဆိုမရ ကလေး
တွေပါလား.... သမီး နောင်းလဲလာ’

နောင်း၏အဖောက် ကြင်နာစွာတွဲထူရင်း နောင်းကို
လက်ဆွဲကာ ကုန်းတော်ပေါ်တက်လာကြသည်။

‘ကဲ.... ဒီရင်ပြင်မှာထိုင်က.... သားကြီးလည်း
ဘာမှမလုပ်နဲ့’

ဦးကြီး၏ရွှေမှာ သဲမောင်နှင့်နောင်း ပဆစ်တုပ်
ထိုင်လိုက်ကြသည်။

‘သမီးလေးနောင်းကို ဆရာလေး တစ်ကယ်ချစ်
တယ်မဟုတ်လား’

‘တစ်ကယ်ချစ်တာပါ ဦးကြီး’

သဲမောင် ခေါင်းလည်းညီတ်ပြရင်း အဖြော်လည်း
ပေးလိုက်သည်။

‘သမီးနှောင်းကကော... ဆရာလေးကို တစ်ကယ်
ချစ်လား’

‘အာဘား ဘား ဘား’ မျက်ရည်လည်လျက်
ခေါင်းလည်ီတ်ပြ ရင်ဘတ်ကိုလဲ နှောင်းက ပုတ်ပြသည်။

အေးလေ.... သမီး တစ်ကယ်ချစ်တယ်ဆိုတာ....
အဘကလည်း သိပြီးသားပါ....ဒီမှာ ဆရာလေး....ဦးကြီး
က ဆရာလေးတို့ချစ်ခြင်းကို မခွဲချင်ပါဘူး... အကျိုးအ
ကြောင်းတော့ ဦးကြီးရှင်းပြပြီးသား... မရနိုင်တော့လည်း
သဲ့ သတ္တာ ကမ္မသကာပေါ့’

သဲမောင် ဦးကြီးမျက်နှာကို အလိမ်အညာ စကား
လားကြည့်မိသည်။

‘ဦးကြီး တစ်ကယ်ပြောတာပါ... ဒါပေမယ့် ဆရာ
လေး.... ဆရာလေးက သင်တန်းတက်ရမယ်လို့ ဦးကြီး
သိထားတယ်... ဒီလို ဝန်ထမ်းငယ်ထက်စာရင်... အရာရှိ
ဘဝမှာဆို.... ဦးကြီး သမီးကို တင့်တောင်းတင်တယ် ထား
နိုင်မယ်... ဆရာလေးတို့ သမီးနှောင်းတို့ ရှေ့ရေးက ပိုမဲ
ကောင်းဘူးလား’

‘မှန်ပါတယ် ဦးကြီး’

ဦးကြီး ပြောသည်မှာ အကျိုးအကြောင်းနိုင်လုံး၍
နည်းလမ်းကျသည်ဟု သဲမောင်ထင်သည်။ အချစ်ဆိုပ်
မွန်နေစဉ်က သဲမောင်နှောက်လိုက်ရန်သာ နှောင်းကိုပြောဖို့
သော်လည်း သာယာသော အိမ်တောင်တစ်ခု ထူထောင်
နိုင်မည် မထူထောင်နိုင်မည် သဲမောင်မယီ။

‘ဒီတော့.... ဆရာလေးသင်တန်းပြီးလို့ ပြန်လာ
ရင်...သမီးနှောင်းနဲ့ ဆရာလေးကို တကယ်ပေးစားမယ်....
ဆရာလေးတို့ ကံရှိသလောက်တော့ ပေါင်းမှားပေါ့....
ကဲ ဘယ်လိုလဲ’

သဲမောင် နှောင်းမျက်နှာကို ကြည့်မိသည်။ ဦးကြီး
က သဘောတူသည်ဆိုတော့ နှောင်းလည်း ပျော်နေသည်။
မျက်နှာလေး ဝင်းပ ပြီးချင်နေ၏။ သဲမောင် ခေါင်းညီတ်
ပြလိုက်သည်။ ‘ဟုတ်ကဲ့ပါ.... ဦးကြီး....ကျွန်ုတ်တော်တို့
သင်တန်းဆင်းတဲ့အခါမှ ဦးကြီး စီစဉ်သလို့ နာခံပဲမယ်’

‘ဟုတ်ပြီလေ.... ဦးကြီးတို့ကလည်း ဆရာလေး
တို့ချစ်သူနှစ်ယောက်ကို ထပ်မံ့တော့ပါဘူး... ဒါပေမယ့်
ဆရာလေး ကတိတ်ခုတော့ပေးရမယ်....’

‘များ....ဘာကတိလဲ ဦးကြီး’

‘သမီးနှောင်း နှင့် ဒီနှော်တွေပြီးချိန်ကစလို့ ဆရာ
လေး သင်တန်းမဆင်းမချင်း.... နှောက်ထပ် မတွေ့ပါဘူး
ဆိုတဲ့ ကတိပဲ’

သဲမောင်တွေဝေသွားမိသည်။ နှောင်းလက်က

သဲမောင်ကို အားကိုးတကြီးဆုပ်ကိုင်လျက်။ နှောင်းမျက်ဝန်း
မှာ စိုးထင့်မှု အထင်းသား။ ချုပ်သူနှင့် ဝေးရမှာကြောက်
သည် ရုပ်သွင်း။

‘ဆရာလေး.... ဦးကြီးတို့နေရာက စဉ်းစားပေး
ပါ... ချို့ယွင်းချက်နဲ့ သမီးပျို့လေးတစ်ယောက်ကို တွေား
သူတွေ မေးငြောမျိုး ဦးကြီးမလိုချင်ဘူး.... ဆရာလေးတို့
ဒီလိုတွေ့နေကြမယ်ဆိုရင်.... အမှားဆိုတာ တစ်နှောက့်
ဖြစ်လာမှာပဲ.... ဦးကြီးသမီးလေးကိုတော့ သူတစ်ပါး
တံတွေးချက်မှာ ပက်လက်မမျေားစေချင်ဘူး ဆရာလေး....
ဒီတစ်ခုတော့ စောင့်ထိန်းပေးပါ’

သဲမောင်လည်း မဝေးချင်။ သို့သော် ဦးကြီးပြော
သည်မှာ သဘာဝကျသည်။ ကျောင်းတက်ရမည့် နှစ်နှစ်
ဆိုသည်မှာလည်း ဖင်လှည့်ခေါင်းလှည့်နှင့်အချိန်ကုန်သွား
မည်သာ။ နေရိပ်လိုချင်လျင် နေ့ပူတဲ့က စောင့်နိုင်ရမည်။

‘ဟုတ်ကဲ့ပါ ဦးကြီး ကျွန်ုတ်တော် ကတိပေးပါတယ်
အခုတော့ နှောင်းကို နှစ်သိမ့်ပါရစော်း ဦးကြီးရယ်’

‘ကောင်းပြီလေ.... ယောက်ဗျားကတိပါ ဆရာ
လေး.... ဆရာလေးပြန်လာချိန် သမီးလေးရှိနေသေးတယ်
ဆိုရင်.... ဦးကြီးဘက်ကလည်း ကတိမဖျက်ပါဘူး.... တစ်
ဆယ့်ငါးမိန်အချိန်ပေးမယ်... ပြီးရင်တော့ ဆရာလေး
ပြန်ပါတော့.. လာ....သား..ဦးကြီးတို့ အရှင်ခံတန်ဆောင်း
ကစောင့်မယ်.... ဆရာလေး’

‘နှောင်း’

မျက်ရည်စိုးပါးနှင့် နှောင်း မေ့ကြည့်လာ၏။

‘သဲမောင်တို့ ဘာမှ ပြုင်ဆင်ရသေးဘူး... နှောင်း
ကို တင်တောင်းတင့်တယ်နှင့်ထားချင်တာ.... သဲမောင် ဆန္ဒ
ပါ.... ဒါလည်း နှောင်းကို သိပ်ချုပ်လွန်းလိုပါ နှောင်းရယ်’

‘ရူး.... ဟင့်ဟင့်’

နှောင်း သဲမောင်၏ရင်ခွင့်ထဲတိုးဝင်၍ ငိုချေပြီ။
နှောင်း၏ ဆံစလေးသပ်တင်၍ နယူးလေးကို သဲမောင်
ငွေ့နမ်းလိုက်သည်။ ခေါင်းဘယ်ညာရမ်းပါရင်း သဲမောင်
ပါးပြုင်သို့ နှောင်း၏ အနမ်းတစ်ပုံင့်ကြွောက်လာသည်။
သဲမောင်မျက်နှာကိုစောင့်ကြည့်ကာ လက်ညုံးပြီး နှုတ်ခမ်း
ကိုထိ၍ လက်ညုံးတစ်ချောင်းထောင်ပြု၏။

‘တကယ်ပါ နှောင်းရယ်.... သင်တန်းဆင်းတာ
နဲ့ နှောင်းရှိရာ သဲမောင်အရောက်လာပဲ့မယ်.... နှောင်း
သာ သဲမောင်ကို စောင့်နေပေးပါ’

နှောင်း၏လက်နှစ်ဖက်ကို ဖြည့်ညှစ်ဆုံးကိုင်၍
သဲမောင်ကတိပေးလိုက်၏။

‘လာ နှောင်း.... ဘုရားရှေ့မှာ သဲမောင် သွား
ဆိုပြုမယ်’

၈၅

ကျုပ်းသွေးသတိရှင်း (၁၀)

ချမှတ်း (၅)

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၈) ရက်နေ့ရောက်လျှင် ကျွန်တော်တို့သူငယ်ချင်းများ (၁၉၉၂ ဆင်း) အားလုံး သစ်တော်ဦးစီးဌာနမှာ အလုပ်ဝင်ရောက်တာ လုပ်သက် (၃၀) နှစ်ပြည့်ဖြေပေါ့။ အတိတက် ပြန်လည်တူးဆွဲရရင် သစ်တော်ပညာနှင့်ပတ်သက်လို့ အစပျိုးခဲ့တာ နှစ် (၄၀) နှစ်ထဲရောက်ခဲ့ပြုလို့ ပြောလို့ရသလို တစ်ချို့သူငယ်ချင်း (၁၉၉၂ အဝင်)တွေက (၄၁) နှစ်ထဲ ရောက်ပြုလို့ ပြောလို့ရ ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ အခြောပညာအဆင့်မြင့်တန်း (၁၀) တန်းအောင်စဉ်က ယခုခေတ်လို့ နိုင်ငံခြား ပညာသွားသင် တာတွေ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်မရှိသေးသလို လူအတော်များ များကလည်း ငွေကြေး ပြည့်စုံအောင် မကြွယ်ဝကြပါဘူး။ ထိုခေတ်က ထိ (၁) စောင် (၂) ကျပ်ဖြစ်ပြီး ပထုမဆုက ငွေကျပ် တစ်သိန်း ဖြစ်ပါတယ်။ နယ်မြေ့တွေမှာ ငွေကျပ် တစ်သိန်းပိုင်ဆိုင်ရင် သူငွေးလို့ သတ်မှတ်ကြတဲ့ အချိန်ပေါ့ခင်များ။ ကျွန်တော်ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝန်ထမ်းဆိုတော့ ကျွန်တော်ကို ပြောပြတာ မှတ်မိပါသေးတယ်။ မီးရထားဌာနမှာ ပထုမတော့ ရေနွေးငွေးအင်ဂျင်နဲ့ ရထားစက်ခေါင်းတွေကို အသုံးပြုရတော့ စက်ခေါင်းတွေ မှာ မီးထိုးရတာ (ထင်း၊ ကျောက်မီးသွေးများနဲ့) ရေထည့်ရတော့ ဆောင်ရွက်ရပါတယ်။

နောက်ပိုင်းမှာတော့ ဒီဇယ်စက်ခေါင်းတွေကို

တို့လိုပေါ့။

၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်တို့ (၁၀) တန်းအောင်ကတော့ သက်မွေးပညာလိုင်းတွေအပြင် မိမိကြိုက်နှစ် သက်ရာ ဘာသာရပ်လိုင်းတွေကို တိုက်ရိုက်လျောက်ရပါတယ်။ လိုင်းလျောက်များလို့ မရသလို ယခုခေတ်လို့ သတ်မှတ်အမှတ်ဖို့ရင် တက္ကသိုလ်ချင်း ပြန်လည်ပြောင်းတက်လို့ မရတဲ့ခေတ်ပေါ့ခင်များ။ ၁၉၈၁ ခုနှစ် (၁၀) တန်းအောင်မြင်သူများကတော့ ဒေသကောလိပ် (၂) နှစ် တက်ပြီးမှ (၃) နှစ်စာ ရမှတ်ပေါင်းပြီးလိုင်းလျောက်ရပါတယ်။ လိုင်း တိုက်ရိုက်လျောက်လို့ရတာကတော့ (၁၉၉၂) ခုနှစ် အောင်မြင်သူများကစတာပါ။

ကျွန်တော်တို့ (၁၀) တန်းအောင်စဉ်ကတော့ မြို့ပေါ်မှာရော နယ်တွေမှာရော ဆေးတက္ကသိုလ်နှင့် စက်မှုတက္ကသိုလ်က ဦးစားပေးလျောက်ကြပါတယ်။ ဆရာဝန်လုပ်မယ် အင်ဂျင်နီယာလုပ်မယ်ပေါ့ခင်များ။ သစ်တော်ပညာကတော့ သိသုအနည်းငယ်ပဲရှိပါတယ်။ ကျောင်းတက်မှ သူငယ်ချင်းတွေကို မေးကြည့်တော့ တရာ့က (၆) နှစ်တက်ရမှာမူ့ အစိုက်တွေ၊ ဆရာမတော့ သိကျွမ်းသူတွေက လျောက်ခိုင်းလို့ ဒုတိယိုးစားပေးကို လျောက်လိုက်တာပါဘာ။ ဘာမှန်းမသိပါဘူးပေါ့။

ကျွန်တော်တို့ (၁၀) တန်းအောင်တဲ့နှစ်က စက်မှုတက္ကသိုလ်က အနိမ့်ဆုံးအမှတ် (၄၀၅ မှတ် ကျား) ဆုံး

တော့ ကျွန်တော်တို့လို (၄၀၂) မှတ်၊ (၄၀၃) မှတ်၊ (၄၀၄) မှတ်နဲ့ အောင်တဲ့သူတွေက သစ်တော့တွေ ဝင်ကြပါတယ်။ Roll One ကတော့ကိုကြိုးရွှေ့ပါ။ သူကတော့ (၄၀၆) မှတ်နဲ့ဝင်ပါတယ်။ ကျောင်းတက်ပြီးမကြာဖိမှာပဲ သူငယ်ချင်း အချို့က သတ်မှတ်ချက်မပြည့်မိလို တစ်ခြား ဝိဇ္ဇာ သိပုံလိုင်းတွေ ပြန်ပြောင်းတက်ရပါတယ်။ မိဘနှစ်ပါးမှာ တစ်ဦးက နိုင်ငံသားမဖြစ်သေးလိုပါ။ မှတ်မိသလောက်တော့ ကိုကြိုးရွှေ့ ကိုလှုပ်ငါး၊ ကိုတင်မောင်လွှင်၊ ကိုစိုးသိန်းတို့ပါပဲ။ သစ်တော့ဝင်ခွင့်ရတဲ့သူတွေထဲက ဆေးစစ်တာ မ အောင်ရင် စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်တို့ စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်တို့ကိုလည်း ပြောင်းတက်လို့ရပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ကို သစ်တော့ပညာကို တိုက်ရှိက် ဝင်ရောက်တဲ့ လူ (၄၆) ယောက်ရှိပြီး ရှေ့နှစ်အောင်တဲ့ အထဲက ပြန်ဝင်တာ ရှေ့တန်းကကျေတာနဲ့ဆို လူ (၅၀) ကျော်လောက် ပထမနှစ် တက်ကြပါတယ်။ တချို့လည်း ရေဆင်းမှာတက်ရတော့ ပျော်ပြီး ကျောင်းပြန် ပြောင်းသွားတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သစ်တော့ပညာကို ဘုမ်သီး ဘမ်သီး သင်ကြားလာကြတာ ၁၉၉၂ ခုနှစ် နှစ်ကုန်တော့ လူ (၅၀) ကျောင်းဆင်းကြပါတယ်။ သစ်တော့ဘွဲ့တွေရတော့တာပေါ့။ သစ်တော့ဦးစီးဌာနကလည်း (၂) လကျော်လောက်ကြာတော့ ဘွဲ့ရေလျှောက်ထားသူအားလုံးကို တော့ အုပ်ကြီးရာထူးနဲ့ အလုပ်စတင်ခန့်ထားပါတယ်။ ထိုအချိန်က သစ်တော့ဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ဆရာကြီး ဦးစီးကြည် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းတုန်းက ကျွန်တော်တို့ ဆရာဆိုတော့ ဆရာရှုံးခန်းကို အကြောက်အလန်မရှိ ဝင်ကြပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ကျောင်းတက်တော့ ပထမနှစ်ကို စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်ရဲ့အဆောင်တွေမှာနေရသလို စာသင်တော့လည်း စိုက်ပျိုးရေး ကျောင်းသား/သူတွေနှင့် အတူတက်ရပါတယ်။ ယခုအထိလည်း စိုက်ပျိုးရေးက သူငယ်ချင်းတွေနှင့် gathering လုပ်တုန်း၊ ဆရာကန်တော့ ပွဲတွေသွားတုန်း၊ ကြံ့ရောင်ကြံ့သလို ဆုံးကြတုန်းပါ။ ကျောင်းသားဘဝ ဘာမ်သီးအချိန်မှာ ပြုစွာတော့ရှောက်ပေးတဲ့ အဆောင်မှူး၊ ဆရာဦးကျော်သိန်းအပါအဝင် စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်က ဆရာ၊ ဆရာမများရဲ့ကျေးဇူးကို ယခုအထိ မဖော်နိုင်သေးပါခင်ပျေား။

ကျွန်တော်တို့ကျောင်းတက်စဉ်က သစ်တော့ပညာ ဌာနပဲရှိသေးပြီး တက္ကသိုလ်မဟုတ်သေးပါ။ ကျွန်တော်တို့ နောက်ဆုံးနှစ် (၁၉၉၂ ခုနှစ်)မှ Institute of Forestry (သစ်တော့တက္ကသိုလ်) ဆိုပြီးဖွင့်တာပါ။ ဒါကြောင့် အမြတ်စိုးဆရာနည်းပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းတက်နေဆဲ ၁၉၈၆ ခုနှစ်မှာ ဆရာဦးမြင့်ဆွေ (၁၉၈၄ ဆင်း)၊ ဆရာ

ဦးခင်မောင်လွှင် (၁၉၈၀ ဆင်း)၊ ဆရာဦးသန်းမြင့် (၁၉၈၁ ဆင်း)တွေက ဉာဏ်တွေးလျက် မဟာသိပုံသွားတက်ကြပါတယ်။ ဆရာဦးရွှေသိန်း (၁၉၈၀ ဆင်း)နဲ့ ဆရာ ဦးတင်ထွန်း (၁၉၈၈ ဆင်း)တို့လည်း ဉာဏ်တွေးလျကေနေ မဟာဘွဲ့ရကြပါပဲ။ တက္ကသိုလ်ကဆရာတွေကတော့ ကျောင်းဆင်း အဆင့်ကောင်းသွားတွေမှ ခန့်အပ်ပြီး မဟာသိပုံဘွဲ့ရရှိရေးအတွက် နိုင်ငံခြားတွေကို စေလွှာတော်ပေးတဲ့အတိအစ်ရှုပုံရပါတယ်။ ဆရာတွေထဲမှာလည်း တချို့က သရုပ်ပြကစိုင်တဲ့ ဆရာတွေရှိသလိုလို ဌာနကနေ ၁၉၈၀ လာလွှုတဲ့ ဆရာတွေရှိပါတယ်။ ဆရာကြီး ဦးစီးကြည်၊ ဆရာဦးတင်မောင်အုန်း၊ ဆရာ ဦးမြင့်ဆွေ၊ ဆရာ ဦးခင်မောင်ဇော်၊ ဆရာ ဦးသသန်း၊ ဆရာ ဦးထွန်းညီတို့လိုပေါ့။ အချိန်ပိုင်းအနေနဲ့တော့ သစ်တော့သုတေသနက ဆရာတွေက ကျွန်တော်တို့ဆရာတွေပေါ့ပဲ။ ဆရာ ဦးမန်းကိုကိုကြိုး ဆရာ ဦးစီးစီးကြည်၊ ဆရာဦးတော်ဝင်း၊ ဆရာ ဦးစီးကြည်၊ ဆရာဦးတော်ဝင်းကြည်၊ ဆရာ ဦးစီးတော်ထွန်း၊ ဆရာ ဦးစီးမြင့်တို့နှင့် ဆရာ ဒေါက်တွေးသလိုပေါ့။ ဆရာတွေအယ်လုပ်ကြောင်း၊ ဂျာမနီ စကော့တာလန်း၊ အက်လန်၊ ဉာဏ်တွေးလျှောက်ထားသလိုပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ နောက်ဆုံးနှစ် (၁၉၉၂ ခုနှစ်)မှာ တက္ကသိုလ် စွမ်းတော့ ဆရာဦးအောင်ကြင်က ဌာနမှူးဖြစ်သွားပါတယ်။ တက္ကသိုလ်မှာတူန်းကတော့ ဆရာ ဦးတင်ထွန်း၊ ဆရာ ဦးသသန်းမြင့်တို့နှင့် စာမသင်လိုက်ရပါ။

ဆရာ ဦးခင်ဇော် (၁၉၈၄ ဆင်း)က ဆရာအယ်လုပ်ဦးဖြစ်သလို တတိယန်းနှစ် (၁၉၈၆)မှာ ဝန်းသို့၊ ကာသာဖက်ကွင်းဆင်းတာလည်းပါတော့ ကျောင်းသားများက ဆရာဦးကိုခင်ကြပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့တက္ကသိုလ်တက်တော့ ၁၉၈၈၊ ၁၉၉၈၊ ၁၉၉၉၊ ၁၉၉၁၊ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွေမှာ တက္ကသိုလ်တွေ ရက်တို့ ရက်ရှည်တွေ ပိတ်ပါတယ်။ ကျောင်းပိတ်တာတွေကြာတော့ ကျောင်းသားအချို့လည်း အိမ်ထောင်ကျသလို၊ တချို့လည်းစီးပွားရေးလုပ်တတ်ကုန်ကြပါတယ်။ သစ်တော့ကျောင်းသားတွေရဲ့အသက်ဟာ ကွင်းဆင်းတာပဲ။ တတိယ

နှစ်ကွင်းဆင်းတော့ ကျွန်းသင်းသတ်တာတွေ လုပ်ရသလို နယ်နိမိတ်ပြင်တာတွေလည်း ဆရာတီးစေအယ်လိဒါးက သင်ပေးပါတယ်။ ဆရာကတော့ ပညာရော၊ ကွင်းပိုင်း ရော ကျမ်းကျင်သလို အုပ်ချုပ်ရာမှာလည်း သမာသမတ်ရှိ လုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခုအချုပ်အထိ ဆရာရဲ့ ရူးသား ဖြောင့်မတ်မှာ ပညာတော်မှာ စိတ်စောတ်ဖြူစိုဝင်မှုတွေကို သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ တွေ့တိုင်းပြောဖြစ်သလို ဒီလိုဆရာ သမားများအား ဆရာတော်ခွင့်ရသည့်အတွက် ဂဏ်ယူမ ဆုံးဖြစ်ရပါသည် ခင်ဗျား။

ကွင်းစစ်ဆေးတဲ့နှစ် (၁၉၆၆) ခုနှစ်မှာကတော့ ကျွန်းတော်တို့တွေ အတော်ပျော်ကြပါတယ်။ ကျွန်းတော်တို့ အတန်းသားတွေဟာ တစ်နှစ်တည်းသာပြောကြတာ။ အ သက်ကွာခြားချက်ကတော့ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် မတူကြပါဘူး။ (၁၀)တန်းကို နှစ်ချင်းပေါ်အောင်တဲ့သူ များသလို (၁) နှစ်ကျု (၂) နှစ်ကျု (၃) နှစ်ကျု တွေလည်းပါပါတယ်။ (၁၉၆၀) ခုနှစ် မွေးတဲ့သူကနေ (၁၉၆၇) ခုနှစ်မွေးတဲ့သူအထိပါကြပါတယ်။ ဒီကြားထဲမှာ ထူးထူးခြားခြားကတော့ ကိုကျော်ညာထိုပါ။ ကျောင်းစတက် တုန်းကတော့ ကိုခေါ်မောင်သိန်း နာမည်နဲ့ပါ။ သူကတော့ (၁၉၆၀) ဖွားဆိုတော့ အခုခို (၆၃) နှစ်ရှိပါပြီ။ (၁၀)တန်း ကျသလားဆိုတော့ မကျပါခင်ဗျား။ (၈) တန်း အောင်ပြီး (၆) နှစ်လောက်ကျောင်းထွက်ပြီးမှ ကျောင်းပြန်တက်တာ လိုဆိုပါတယ်။ သူကတော့ လူကြီးလုပ်ရမဲ့အတာပါဟန်တဲ့ ပါတယ်။ အခုတော့ သစ်တော်ဖက်စပ်မှာ အထွေထွေ မန်နေဂျာ (General Manager) လုပ်နေလော့။

သစ်တော်ကျောင်းသားဆိုရင် အရက်သောက်ရ မယလို ရှေးနောင်တော်ကြီးများရဲ့ ဆိုရိုးစကားရှိနေတော့ တတိယနှစ်လောက်ရောက်တဲ့အချိန်မှာ အရက်အတော် များများသောက်တ်နေကြပါပြီ။ ထိုစဉ်ကတော့ ကောက် ညှင်းအရက်တို့ ဘီအီးအရက်တို့လောက်ပေါ့ခင်ဗျား။ အ မြည်းကတော့ တစ်ခါတလေ ကောက်ညှင်းပေါင်းတို့ ပါး ဖောင်ရှုးခြားကိုတို့ပေါ့။

တတိယနှစ်ကွင်းဆင်းတဲ့အချိန်မှာ ဝန်းသိမြှေ့နယ် ဦးစီးမှူးဦးမိုလ်မောင်ပဲ့ရှဲအစီအမံနဲ့ ကျွန်းတော်တို့ကျောင်းသား များနေဖို့ ရင်ကွဲတဲ့ ဆရာတွေနေဖို့တဲ့ အလုပ်သမားနေဖို့ တဲ့များကို ဆောက်ပေးပါတယ်။ ကျောက်ဖျော်ကြီးပိုင်းထဲမှာ ပါ။ အင်ဖက်မိုး အင်ဖက်ကာပြီ။ အိမ်သာကျင်းကိုတော့ ကျောင်းသားများက တူးရပါတယ်။ ညဖက်မီးလင်းဖို့ကိစ္စ ကတော့ အောက်လင်းစာတ်မီးတွေယူသွားပြီး လေထိုးတာ မီးစာလဲတဲ့ အလုပ်တွေကိုတော့ ကိုသိန်းရိုင်က လုပ်ပါ တယ်။ ဆရာ မကြားအောင်ကျောင်းသားများက ညဖက် ဖော်ရှိကိုကြပါတယ်။ twenty-one ရိုက်ကြတာပါ။ ငယ်စဉ်

ကတော့ ကိုမောင်မောင်နိုင်၊ ကိုအောင်ကျော်စိုး၊ ကိုအောင် နိုင်၊ ကိုအောင်မော်လိုးတို့က စာတွေကြီးစားကြပါတယ်။ စာတော်ရင် မိန်းကလေးတွေက အလေးပေးတယ်လို့ ထင် တဲ့အောင်ကိုး။

နောက်ဆုံးနှစ်မှာတော့ ကိုရဲအောင်က အဆင့် (၁)၊ ကိုမိုးသူ က အဆင့် (၂)၊ ကိုအောင်မော်လိုးက အဆင့် (၃) နဲ့ဆင်းပြီး ကျွန်းတော်က အဆင့်(၂၀)နဲ့ ဆင်းပါတယ်။

ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ကိုတော့ စာသင်နှစ် တစ်လျှောက်လုံး ကိုမြင့်ကြုံင်ကို ခန့်ပါတယ်။ အသက်ကြီး တာရယ်၊ သန်မာတာရယ်ကြောင့်ပါ။ ကျွန်းတော်တို့ ဆန် (၁)အိတ်ထမ်းရင် ကိုမြင့်ကြုံင် က ဆန် (၂) အိတ်ထမ်းပါ တယ်။ သူပညာရေးသမိုင်းကြောင်းကလည်း မှတ်တမ်း ထားလောက်ပါရဲ့။ အစိုးရစစ် (၄) တန်း၊ (၈) တန်း၊ (၁၀)တန်း ကို တစ်ခါတီကျေလော့။

ကျွန်းတော်တို့အတန်းမှာ တောာအကြောင်း၊ တောင် အကြောင်းအသိစုံကတော့ ကိုငွေးဝင်းပါပဲ။ သူ့အဖော လည်း သစ်တော်ဝန်ထမ်းဆိုတော့ နို့ပို့အခံကိုက ကျမ်း ကျင်ပြီးသားဖြစ်သလို မြန်မာပြည်ကိုလည်း မြောက်ဖျားက နေ တောင်ဖျားတိုင်အောင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးလေ ရဲ့။ သူက အဟောအပြောသာမကောင်းတာ။ ကွင်းလုပ် ငန်းဆုံး ကျွန်းတော်တို့အတန်းမှာပထမတမ်းပါပဲ။ ကိုငွေးဝင်း က သစ်တော်တာကြော်ဆိုလိုလဲမှာ ဆရာလည်းလုပ်ဖူးလေတော့ ကျွန်းတော်တို့အတန်းက ကိုသန်းနိုင်(ဖြစ်ကယ်)ရဲ့သမီး၊ ကိုအောင်နိုင်ဝင်းရဲ့သား၊ ကိုအောင်မော်လိုးရဲ့သား၊ ကိုမြင့်ကြုံင် သားတို့ရဲ့ ဆရာဖြစ်ခဲ့လော့။ ဦးလေးလေး လိုပဲ ပြောရလေမလား။

စတုတော်နှစ် (၁၉၆၈) ခုနှစ်ရောက်တော့ ပေါ် ခေါင်း ပေါ်လုံးမှာ ပင်ကျပ်နှစ်ခြင်းကို လက်တွေ့ကွင်း ဆင်းရပါတယ်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်လောက်ကစိုက်ထားတဲ့ သက် ငယ်စိုက်ခင်းပါ။ တောထဲ ပင်ကျပ်နှစ်ပြီး ပြန်လာတော့ ချက်စားမဲ့ ကြက်ဖတွေထဲက ကြက်ဖဲ (၂) ကောင်ရွေးပြီး ကြက်တို့ကိုသလို ဆရာလည်းလျှင်လည်းလို ဖဲရိုက်ကြပါ တယ်။ တစ်ရက် ဆရာတီးအောင်ကြင်ဝင်ဖမ်းတော့ ဖဲ့စိုင်း လည်း နိုင်တဲ့တော့တာပါပဲ။

ဒါနဲ့ကျောင်းသားတွေက ကျင်းတွေတဲ့ပြီး လောက်စာလုံး(၃) လုံးနဲ့ လိမ့်ကာ ကိုဖီးရိုက်သလို ကတား ကပ်နှင်တယ်။ (၂) ပေါ် (၃) ပေါ် စသည်ဖြင့် အော်က တော့ ဆရာတီးအောင်ကြင်က ဖဲရိုက်တယ်ထင်ပြီး လာ ကြည့်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ လောက်စလုံးလိမ့်နေတာ တွေ့သွားတယ်။

ပြီးတော့ ဆရာကပြောတာ 'ငါ သစ်တော့

ကျောင်းသားတွေကွင်းဆင်းလိုက်တာ နှစ် (၂၀) ရီပြီ။
မင်းတို့အတန်းကကောင်တွေလို မတွေ့ဖူးပါဘူးကွာ ' တဲ့

ပင်ကျပ်နှစ်ပြီးတော့ ပေါက်ခေါင်းကနေတစ်ဆင့်
ပြည့် ပြည့်တစ်ဖက်ကမ်း ပန်းတော်းမှုတစ်ဆင့် ကြံးခင်း၊
ကြံးခင်းမှုတစ်ဆင့် ပုသိမ်သွားပြီး ပုသိမ်ကနေတစ်ဆင့်
လျော့ပြာမှာ ကောင်းကင်ကြီးနဲ့ သစ်ထုတ်တော်ကို လေ့လာ
ရပါတယ်။ ကျွန်ုတ်တို့ကောင်းသားထဲက ကိုလှမျိုးအောင်
က သစ်ပင်တက်တဲ့ သံဆုံးဖိန်း၊ သစ်ပင်ပတ်တဲ့ ကြိုး
အကုအညီနဲ့ ကည်ပင်ကြီးတက်ကြည့်ပါသေးတယ်။ (၂၅)
ပေါ့ ပေါ့ (၂၀) လောက်ရောက်ပါတယ်။ ငယ်စဉ်ကတည်း
ကသိချင်၊ တတ်ချင်စိတ္ထုတဲ့သူငယ်ချင်း။ ယခုအာရုံးမှာ
တော့ ဌာနမှာအရေးပါတဲ့ လူတစ်ယောက်ဖြစ်နေပါပြီ။
ပညာဖက်မှုလည်း လိုက်စားလိုက်တော့ မဟာသိပုံဘွဲ့
လည်း ရရှိထားသူတစ်ဦးပါ။

ပွဲမနှစ်မှာ ကွင်းမဆင်းလိုက်ရပါ။ ဆွဲမနှစ်
(၁၉၉၉) ခုနှစ်မှာတော့ လယ်ဝေး၊ သစ်ပုံတ်ပင်မှာ ပင်ကျပ်
နှစ်ပြီး တောင်ကြီး၊ ပင်းတယ်ဖက်ကို လေ့လာရေးသွားရ
ပါတယ်။ အပ်ချုပ်သွားက ဆရာတီးခင်မောင်ဇော် (၁၉၇၄
ဆင်း)ဖြစ်ပြီး ဦးဖော်စီး (၁၉၉၁ ဆင်း) လည်းပါတယ်။
မကြာသေးမိုက ဆရာဇော် ကွယ်လွန်သွားသည့်အတွက်
ကျွန်ုတ်တို့အနေဖြင့် အစားထိုးမရနိုင်တဲ့ ဆုံးရှုံးမှုတစ်ခု
လို ခံစားရပါတယ်။

လုပ်သက်နှစ် (၂၀) ပြည့်လုပြည့်ခေါင်အချိန်မှာ
သူငယ်ချင်းတစ်ချို့လည်း ဌာနမှာ မရှိသလို တချို့လည်း
ပင်စင်ယူသွားကြပါပြီ။ တချို့သူငယ်ချင်းတွေကတော့ ဘွဲ့
ပြီးကတည်းက အလုပ်မဝင်ကြပါ။

တစ်ချို့ကလည်း လူ့လောကကနေ တစ်ဘဝ
တစ်ခန္ဓာချုပ်ဖြို့မှားကြပါပြီ။ ကွယ်လွန်သွားကြတဲ့
သူငယ်ချင်းများဖြစ်ကြသော ကိုညွှန်သောင်း၊ ကိုနေပျိုး၊
ကိုမျိုးမင်းသန့်၊ ကိုနေထွေကြုံးအောင်၊ ကိုသန်းဆိုင်
(မိတ္တိလာ)၊ ကိုသန်းထွန်းပြီး၊ ကိုကောင်းသွန်း၊ ကိုအောင်
ကျော်၊ ကိုဝင်းမင်းသွန်း၊ ကိုအောင်ထွန်းတို့အား သတိ
တရှုံးနေသလို လူလားမြောက်အောင်ပြုစုပေးခဲ့သော
သစ်တော့တက္ကသိုလ်မှ ဆရာများ၊ စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်
မှ ဆရာများ၊ အဆောင်များများ၊ သစ်တော့ဌာနမှာ
အကြိုးအကဲဆရာများ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအားလုံး
ကျေးဇူးအထူးတင်ရှုပါကြောင်း လုပ်သက်နှစ် (၂၀) ပြည့်
အမှတ်တရအနေဖြင့် ဂုဏ်ပြုတင်ပြုအပ်ပါသည်။

+++++

၈၁မှုက်နှာ (၂၀)မှ အဆက် ➤

နှောင်းလက်ကိုဆွဲယူ၍ စေတိရှေ့တွင် သဲမောင်
ဒုံးတုပ်လိုက်သည်။ နှောင်းက နံဘေးတွင် ပုံပုံလေး ပဆစ်
တုပ်ထိုင်ချကာ ရူးမှန်စေတိအား သုံးကြိမ်းပိုးတိုက်၍
'အရှင်ဘုရား တပည့်တော် သဲမောင်သည်.... နှောင်းကို
အသက်ထက်မက ချစ်ခင်မြတ်နှုပါသည် ဘုရား....
နှောင်းကို အခြေတင့်စွာ ထားနိုင်ရေး သစ်တော့သင်တန်း
တက်ရောက်နေစဉ်ကာလတစ်လျောက်လုံး ဖောက်ပြန်
ခြင်းမရှိအောင် စောင့်ထိန်းပါမည်ဘုရား.... နှောင်းမှလွှဲ၍
မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမှ ချစ်ခင်မြတ်နှုပ် မဟုတ်
ပါ.... ဤ သစ္စာမှန်ကန်ပါက နှောင်းနှင့် ယခုဘဝတွင်
မက.... နှောင်ဘဝအဆက်ဆက် စိတ်နှလုံးချမ်းမြှေ့စွာ
အတူတက္က ပေါင်းသင်းပါရစေ အရှင်ဘုရား'

သဲမောင်၏ သစ္စာစကားဆိုပုံကို နှောင်းကင်း
ကြည့်နေသည်။ သစ္စာဆိုပြီး နှောင်းလက်ကိုဆွဲ၍ 'ယုံတော့
နော် နှောင်း.... ဦးကြိုးတို့ စောင့်နေတယ်....သဲမောင်တို့
သွားရအောင်'

နှောင်းကပြီးလျက် ခေါင်းညိုတ်ပြသဖြင့် အရှင်းခံ
တန်စောင်းရှိ ဦးကြိုးထဲ နှောင်းလက်ကိုဆွဲလျက် အပ်လိုက်
သည်။ 'သွားတော့နော်.... နှောင်း'

ဦးကြိုး၏ လက်ကိုကိုယ်လျက် လှည့်ကြည့် လှည့်
ကြည့်ဖြင့်ပါသွားရင်း လွှေခါးအဆင်းမှာ လက်ပြသွားလေ
သည်။

နေလုံးမှာ ဂျိုယာကျွန်း အနောက်ယွန်းချေပြီး
အနီးရောင်းဆည်းဆာတွင် ပျိုင်းတစ်အုပ်က အိပ်တန်း
တက်ရန် ပုံသန်းလာကြော်။

'တို့လည်း ပြန်ကြရအောင် သဲမောင်ရာ'
ပခုံးပေါ်သို့ လက်တစ်ဖက်လာတင်လျက်
ကိုတိုးကြုံးမှ ပြောလာ၏။

အခုတော့ဝေးကြရပြီ နှောင်းရေး
အလွမ်းမျက်ရည်.... ကြွောက္ခိုလာတော့.... ဒါလီ
ကြော့သည်းသွားရယ်လေ....အကြောင်းရယ်မည်.... ဝေး
လျှော့ချစ်ဦးခင်ရဲ့ ပြန်ဆုံးကြမယ့် ရက်တွေကို မျှော်လင့်
နေတယ်.... မျှော်လင့်နေတယ်....မောင့်ချစ်ဦးသူ ငယ်
ကျွမ်းဆွေရေး....

သဲမောင်မျက်ဝန်းထဲ မျက်ရည်စိုးလာမိသည်။
အကြောင်းရယ်မည်တော့ သွားပေါ်ဦးတော့ နှောင်းဒါလီရေး
ငယ်ကျွမ်းဆွေရေး ပြန်ဆုံးကြမယ့်ရက်ကို မျှော်လင့်ရင်း
စောင့်နေပေါ်ဦးတော့ကွယ်။

'သို့ချစ်လို့ သို့လွှမ်းပိတယ်.... နှောင်းရယ်'

ပြော . မပြောချင် . မနှစ်းခင်

သုတေသနလေး

‘ဆရာရယ် ဆရာတဗ္ဗာလည်းလုပ်ပုံ ဆရာပဲ စဉ်းစား ကြည့်ပါ။ ကျွန်မမှာ သူ့ခဲ့နမော်နမဲ့ အလေးမထားပဲ လုပ်တာတွေ ဘာလုပ်လုပ် ချော်တောင့် အရာရာနဲ့ အကြောင်းကြောင်း ဖြစ်တာတွေ ခါးစီးခံလာရတာ ဒါ ကလေး တစ်သက်မကတော့ဘူး...’

‘ဟဲ့.... နှစ်းခင် နိုင်ယောကျိုး ငါးတဗ္ဗာလည်း ဖော်တာထားတော့၊ ပါက ဘာတွေစဉ်းစားရမှာလဲ၊ အိမ်ပေါ်ရောက်အောင်တက် အေးဆေး ထိုင်၊ အဖြစ် သနစ် အကြောင်းခုံလည်း ပြောပါဟယ်’

လတစ်လ၊ လဆန်းရက်တစ်ရက်၊ မနက်စောင်း ခြိုင်း တံ့ခါးဝက် ကလေး ခါးထစ်ခွင်ချိုင်လာပြီး အိမ်ဝရောက်မီအော်ကြီးဟန်ကျယ်ပြော ဝင်လာတဲ့ ကျွန်တော့ရဲ့က ရုံးဝန်ထမ်း ဖော်ရဲ့ အေး မနှစ်းခင်၊ ကျွန်တော့အပြောကြောင့် အိမ်ထဲဝင် ထိုင်ခုံမှာထိုင်၊ ကလေးကို ရင်ခွင်မှာထား ပြောတာက-

‘ဟုတ်.... ဟုတ်ကဲ့ပါဆရာ၊ သမီးက အတိုင်း ခင်းချင်တာ ခါးဖြတ်ပြောမိသွားတယ်၊ ဆရာတဗ္ဗာလည့်က သမီးကို မရခင် ရည်းစားဘဝ သမီးက ခါးသေးရင်ချို့ ပဒ္ဒမှာနဲ့ဆိုပဲ၊ ခါးလေးလှုပ်ကာ လမ်းလျှောက်ရင် တွေ့ကောင်လေးတွေကြည့်တာ သဝန်တို့သတဲ့ နောက် သမီးကို ရကာစ ခါးလှ ဝမ်းဝ စေရမယ်တဲ့၊ သမီးမှာတော့ သူ့အပြောတွေနဲ့ လောကကြီးခါးစောင်းတင်မိရော၊ ဟင်း... အခုံများတော့ ပြော မပြောချင်ပါဘူးဆရာ၊ သူက သမီးကို လိပ်ခါး အား-င် လို ဖြစ်နေပြီပြောတယ်ဆရာ’

‘နှစ်းခင် နှင်ပြောချင်တာ ဒါပဲလား မိဘနဲ့ သား သမီး လင်နဲ့မယား၊ ညီအကို မောင်နှုပ ဆွေမျိုး အကြား ဆိုတဲ့ ကြားသုံးကြား ပါမပါ ပါရစွေး’

‘သမီးမှာတော့ မယားဝတ္ထုရားကို ခါးဝတ်ပုဆိုး အဲ.... လုံချုပ်လိုမြေအောင်နေတယ်၊ သူကသာ ခရု ခါး တောင်းကြိုက်ဖမ်းတာ၊ ဘာလုပ်လုပ် ခါးတောင်းကြိုက်’

တွေး -င်တွေးနဲ့’

ကျွန်တော့အဖြစ်က အားနာလို ခါးပါမဟုတ်ဘဲ အားနာပြီး နားပါလို နားပူအောင် နားထောင်ရတော့-
‘က မလိမ်ခါး.... အဲလေ ပါပါယောင်ကုန်ဖြီ နှစ်းခင် လိုရင်းအမြန်ပြောပါဟာ’

‘မနေ့က လတာထုတ်တယ် ဆရာ၊ ဉာက အိမ်ပြန် လာတာ တော်မှုပါမလာဘူးဆရာ၊ ဘာသုံးပဲစိုလဲ မေးတော့ ဘာမှမမသုံးပါဘူးတဲ့၊ ဘယ်မှာထွက်ကျလဲ မေးတော့ မသိဘူးတဲ့၊ ဉာက သူ့ကို ပြန်ရောက်ကတည်းက မေးနေတာ ဆရာဆီးထွက်မလာမိတိပဲ၊ အဲဒါ....’

‘အေး.... အေး ဖော်ရာ ဉာကပြန်ရောက်တော့ သောက်စား မူးရူးလာ လား၊ ဘယ်ချိန်ပြန်ရောက်လဲ’

‘မမူးပါဘူး ဆရာ၊ ဉာက ကိုးနာရီလောက် ပြန် ရောက်တယ်’

‘နှစ်းခင် နှင်က ဖော်ကို ဘယ်လိုတွေ ထင် လိုလဲ’

‘သမီး မသိအောင် သူ့လစာ သူအမျိုးတွေ မေးပစ်တာလား၊ တော်မှုပါမဟုတ်တရုတ်တွေ သုံးပစ်တာ လား၊ ဒါမှမဟုတ် မယားငယ်ရှိလိုများလား.... သမီးမသိ တော့ဘူးဆရာ၊ သူ့လစာ တစ်ပြားမှ မပေးတာတော့ အသေအခြာပါဆရာ၊ သမီး သူ့ကိုမေးတာ ပြောတာတွေ ကိုလည်း နှင်က ယောင်းမ ခါးထိုး ရှာသလို ငါ့ကို ပြဿနာမရှာနဲ့ပြောပြီး အခု အိမ်ကနေ မပြောမဆို ထွက်သွားတယ်၊ သူ့ဖုန်းဆက်တာလဲ ဖုန်းဝင်တယ် မဂိုင်ဘူး ဆရာ’

‘အရင်လတွေကရော အခုလိုဖြစ်လား’

‘မ.... မဖြစ်ဖူးပါဘူးဆရာ၊ တစ်ညာလုံး ဆူဆူပူး လုပ်မိတဲ့ သမီးကြောင့်ဆိုတော့’

‘အင်း ဒါဆို နှင်က လတာမရတာကြောင့် လား၊ ဖော် အိမ်ကထွက်သွားတာကြောင့်လား’

‘စိတ်ပူတာတော့ အကုန်လုံးတွက်ပါဆရာ’

‘နှစ်းခင်ရေ နှစ်းခင်.. ဆရာဝင်ခွင့်ပြုပါဆရာ’ ဆိုတဲ့ အသုံးအတူ ဖော်တစ်ယောက် ကျွန်တော့အိမ်ထဲ ဝင်လာတယ်၊ ကျွန်တော့နဲ့နှစ်းခင်းခင်တို့ ဖော်ကိုကြည့်ပြီး ဘာကာစ စကားပြောရပဲ ကြည့်နေစဉ် ဖော်တစ်ယောက် ခါးပတ်နဲ့တွေ့ချိတ်ထားတဲ့ အိတ်ထဲက ပါးထောင်တန်ပိုက်ဆုံး အထပ်လိုက်ထုတ် နှစ်းခင်လက်ထဲ ထည့်ရင်း-

‘ရော့.... နှစ်းခင် မနေ့ကထုတ်ခဲ့တဲ့လစာ၊ ဒီ လတာငွေကြောင့် တစ်ညာလုံး နားပခံသာနဲ့ မအိပ်ရဘဲ တရားခံစစ်သလိုလဲ ခံပြီးပြီ ဆရာဆီးလျှိုးလည်း ဘာတွေ တိုင်တော့နေပြီလဲမသိ၊ နှင်နော် ဟင်း’

‘က... က... ငါအိမ်ပေါ်မှာတော့လင်မယား ရန် မဖြစ်ကြပါနဲ့ ဖော်... မင်းပိုက်ဆံက ဘယ်လိုတွေ ပြန် ရလာလဲ’

‘မနောက ရုံးအလုပ်တွေ ဖော်ဆက်သလို လုပ်နေ ရတာ.. နောကလယ်မှာ လစာထူတိပြီး ရုံးစားပွဲ အံဆွဲထဲ အမှတ်မထင် ထည့်မိတယ်ဆရာ၊ ရုံးဆင်းချိန် အိမ်အပြန် ပိုက်ဆံနဲ့မှန်း အံဆွဲထဲ မေ့ကျွန်းခဲ့တာကို လမ်းမှာထွက်ကျခဲ့သလားလို့ ကိုယ့်ကိုယ်လည်းအပေါ်ဖြစ်၊ နောက် ဘယ်မှာကျွန်မှန်း စဉ်းစားမရဖြစ်ပြီး စောစောလေးက မှုသတိရလို သွားယူလာတာပါဆရာ’

‘တစ်ညွှန်း ပိုက်ဆံထားခဲ့တဲ့နေရာ သတိတရ စဉ်းစားပရတဲ့ မင်းအဖြစ်ကို အုံထွေပါ ဖော်ရရယ်’

‘ဆရာဆီလာပြီး မန်ကိုစောစော နှစ်းခင်ရဲ့ ထင်ရာ မြင်ရာပြောဆိတာ ပြောမှားဆိုမှားရှိရင် ခွင့်လွှတ်ပေးပါ ဆရာ....’ လို့ ဖော်ရာကတောင်းပန်စကားဆိုပြီး....

‘ခွင့်ပြုပါပြီး ဆရာ.... က .. နှစ်းခင် ကလေးချိ သွားကြစိုး’

ဖော်ရာ အခေါက် မျက်စောင်းထိုးကြည့်ရင်း နှုတ်ခမ်းရုလျက် နှစ်းခင် ကလေးချိ ပြန်သွားပြီး

နှစ်းခင်ရဲ့ ဆရာပဲ စဉ်းစားကြည့်ပါပြီး.... ဆိတဲ့ စကား ကျွန်းတော်သိ ကျိုးခဲ့ပြီ

ခါးနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဥပမာတွင်တွင်ပေး ပြောတတ်တဲ့ မနှစ်းခင်၊ အိမ်ထောင်တစ်ခုရဲ့စရိတ်တွေကို လင်လုပ်စာ ဝင်ငွေတစ်ခုအပေါ်အမှုပြု ကုန်ရွေးနှစ်းကို အံတုနေရင်း နောင်ပြင်ရန်ခေါ်သည့် အိမ်ထောင်မှုဘဝကို စီးတဲ့ရေး ဆည်သည့်ကန်သင်းပြုနေတဲ့ မနှစ်းခင်။

ရုံးအလုပ်တွေကြား အိမ်ထောင်ဦးစီးဘဝန် မလစ်ဟင်းအောင် ခါချဉ်ကောင်မာန်ကြီး တောင်ကြီးဖြီ မည့်ကြံ ခါးက မသန်နဲ့ ကြိုးစားရှုန်းကန်နေတဲ့ ရုံးဝန်ထမ်းလေး မောင်ဖော်။

ခေါ်ကာလ အခြေအနေအရ ရုံးအလုပ်လုပ်ရင်း မိသားစု၏ အချို့အရေးအရာ လစ်ဟာတ်တဲ့ဖော်ရွှေ့ လင့်တစ်မျက်နှာတစ်ရွာထင် မှန်သာဝေစားချင်တဲ့ နှစ်းခင် တို့အဖြစ်က လင်နဲ့မယား လွှာနဲ့သွား သဘောအတိုင်း တစ်ခါတရုံး အခန့်မသင့်တော့ ဖွတ်တိုက်မှု၊ ကိုက်မှုရှိတာ ဓမ္မတာပါ။

ကျွန်းတော်ရုံးရောက်ချိန်မှာ မောင်ဖော်ရာ ကျွန်းတော်ဆီလာပြီး သူ့အနေနဲ့ ပုံမှန် ရုံးအလုပ်လုပ် ရုံးပိတ်ရက် မိသားစုကိုအချိန်ပေး အေးအေးချမ်းချမ်းနေချင် လည်း အပိုဝင်ငွေရအောင် ရုံးပိတ်ရက် ဆိုင်ကယ်အငါး မောင်းကြောင်း၊ အိမ်ဝန်းကျင်သီးပင်စားပင်စိုက်စားလို့ ပိုလျုံရင်ရောင်းကြောင်း၊ အခုလိုကာလမှာ ရုံးအလုပ်တွေ

များလို့ မိသားစုအချိန်မပေးဖြစ်ကြောင်း၊ ကိုယ့်ကိုကိုယ် လည်း ကျွန်းမာရေးအတူးဂရုစိုက်နေရပေါ်ကြောင်း၊ သူတို့ လင်မယားဘဝပေးအခြေအနေက သုည်ကစရတာကို နှစ်းခင်က စိတ်ရည်သည်းခံ နားလည်မှုနည်းကြောင်းနဲ့ သူတို့ရှင်သွေးလေးကို သူ့ဘဝထက် အဆင့်အတန်းဖြင့်မြင့် ဖြစ်စေချင်ကြောင်း သူ့ဘဝသူ့ဆန္ဒတွေ ရင်ဖွင့်တင်ပြတယ်၊ တစ်ဆက်တည်း-

‘အော်... နှစ်းခင်ရွှေ့မှု မပြောချင်တာ အခုပြောရ ပိုးမယ်’

‘အေး.... လက်စနဲ့ ပြောပါပြီး’ လို့ ကျွန်းတော် ကစကားဆက်ပေးလိုက်တော့-

‘လစာထူတ်ရက် ရုံးမှာတစ်နေကုန်မပေး ပင်ပန်း တာကို အိမ်ပြန်ရောက်လည်း နှစ်းခင်က တစ်ညွှန်း တကိုကျိုလုပ်တော့ သူကို ဆံပင်ဆွဲ အံသွားတွေပါ ပြုတဲ့ အောင် ပါးကိုဘယ်ပြန်ညာပြန် ရိုက်ချင်မိတယ်၊ ရိုက်ပိ လည်း ကိုယ့်ပဲ စိတ်မကောင်းဖြစ်မှာလေ၊ မခံချင်စိတ်နဲ့ အတွေးထဲမှု ရိုက်ချင်လည်း ကိုယ်ချစ်လို့ ယူထားတဲ့မိန်းမ ဘယ်ရိုက်ရက်မှာလဲဆရာ၊ ရိုက်ချင်စိတ်ကိုလျှော့လိုက်တော့ ရုံးစားပွဲ အံဆွဲကို စဉ်းစားမိတယ်၊ လစာထားမိတာ ကို သတိတရဖြစ်သွားရတယ်’

‘အဲတာနဲ့ပဲ မန်ကောင်စာ ရုံးလာ၊ အံဆွဲက လစာယူ နှစ်းခင်ကို ပြန်ပေးတယ်ဆိုပါတော့’

‘ဟုတ်ပါတယ် ဆရာ’

‘မင်းက နှစ်းခင်ရွှေ့မှုမှု မပြောချင်တာ အခု ပြောပြတော့ ဆရာလည်း သိရတာပေါ်လေ၊ နှစ်းခင်ကား ကြောင့် စဉ်းစားမိတာတွေ ဆရာပြောတာကိုလည်း နှစ်းခင်ကို ပြန်ပြောပြစေချင်တယ်’

‘ဘာများလဲ ဆရာ’

‘သမ္မာအာမိဝါဖြစ်တဲ့ အလုပ်ဟူသမျှ ရှင်ရှိပါ ကြောင်း၊ မိသားစု ကျွန်းမာရေး ဂရုစိုက်ဖို့ ကျွန်းမာခြင်း ဟာ လာသံကြီးတို့ပါးဖြစ်ကြောင်းနဲ့

ရောက်တဲ့ရုပ်မှာ ပျော်အောင်နေ

တွေ့ကတဲ့လူနဲ့ တည်းအောင်ပေါင်း

ရတာလေးနဲ့ ဝအောင်စား

ရှိတာလေးနဲ့ လူအောင်ဝတ်

ပြောင်းလဲနေတာက အနိစ္စ

သည်းမခံနိုင်တာက ဒုက္ခ

ကိုယ့်သဘောအတိုင်းမဖြစ်တာက အနတ္ထ

ပြုင်လာလျှင် အရှုံးပေး

နှုလုံးအေးတဲ့ ဆေး ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း

နားလည်အောင် ရှင်းပြရင် အားလုံး အဆင်ပြောသွားမှာပါ။

ဘဏ္ဍာ

တရား

နှင့်

ပတ်

ဝန်း

ကျင်

အောင်ကြောယ်

နိုင်ငံတကာ ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာဥပဒေသည် လူသားများအပါ အဝင် သက်ရှိသတ္တဝါများနှင့် အပင် များတည်ရှိရာထိဝအဝန်းကို ကြီးမား သောယိယွင်းပျက်စီးမှုများမှ ကာကွယ် ရန်ရည်ရွယ်သည်။ ယင်းသို့ ယိယွင်းပျက်စီးမှုများသည် မိုးအဝန်းကို လက် ရှိနှင့် အနာဂတ်လုပ်ငန်းစဉ်များကို အန္တရာယ်ပြနိုင်သည်။ အဆိုပါ ရည် မှန်းချက်သည် အခြားကျသောမေးခွန်း အချို့ကို ထွက်ပေါ်လာစေသည်။ မိုးအဝန်းကို အဘယ်ကြောင့် ကာကွယ်ရ သနည်း။ မည်သူ့အကျိုးစီးပွားအတွက် ကာကွယ်ရသနည်း။ မိုးအဝန်းကိုကာ ကွယ်ရန် မည်သူ့တွင် ဥပဒေကြောင်း အရ တာဝန်ရှိမှုများသည် မည်သည် အခြား အကြောင်းရင်းများအပေါ် မူတည် သနည်း။ ထိုမေးခွန်းများကို ဖြေဆို

ရာတွင် နိုင်ငံတကာ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ စရိတ်လက္ခဏာများ၊ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်ရာ အခြားများဖြစ်သော သိပ္ပါယဉ်၊ ဘေးကောဇာ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ သဘောသရုပ်မှန်များကို နားလည်သိရှိရန်လိုအပ်သည်။

ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အခြားအတိုင်းများ

ကျင့်ဝတ်နှင့် လောကအမြင်ဆိုင်ရာအယူအဆများသည် ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာဥပဒေကို နားလည်သဘောပေါက်မှုနှင့် ယင်းတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအပေါ် စိန်ခေါ်မှုများအတွက် အလွန်အရေးပါသောအချက်များဖြစ်သည်။ သဘောဝတော်များနှင့်လူသားတို့၏ ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုဆိုင်ရာ အတွေးအမြင်များ သည် ဘာသာရေးယုံကြည်မှုများ၊ လူ့ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာတန်ဖိုးများ၊ အတွေးအခေါ် အယူအဆနှင့် ယဉ်ကျော်မှုများလေလွှဲထုံးစံများမှ ပေါက်များလာခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအမြင်များသည် သဘောဝတော်၏ မူလပင်ကိုတန်ဖိုးများအား စိုးမိုးခြေယ်လှယ် ထုတ်ယူအသုံးခြင်းမှသည် လုံးဝည်သုံး နားလည်သိရှိ တန်ဖိုးထားခြင်းအထိ နယ်ပယ်ကျယ်ပြန်ပြီး လက်ရှိရာဥပဒေပြဌာန်းချက်များကို နားလည်ရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ဆန်းသစ်သောချိုးကပ်မှုများ ဖန်တီးရေး တို့အတွက် လွန်စွာအရေးပါကြောင်းတွေ့ရသည်။

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ရင်းမြှုပ်များ

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးအတွက် အတွေးအမြင်ဆိုင်ရာအခြားအတိုင်းမြှုပ်များ သည်။ ဂျို့ခို့ခုရစ်ယာန်ဘာသာရေးရုံးရာအစဉ်အလာများတွင် လွန်စွာ ကွဲပြား ခြားနားသော ချိုးကပ်မှုနှစ်ခုကိုတွေ့ရသည်။ ရေးယခင်က အများလက်ခံခဲ့သောအမြင်အရ ဘုရားသာခင်ဖန်တီးတော်မူခဲ့သော သက်ရှိအရာအားလုံးအပေါ် လူသားတို့က စိုးမိုးခြေယ်လှယ်ခွင့်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်း အဓိပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များက ယင်းအယူအဆကို ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဖွင့်ဆိုချက်များအရ ဘုရားသာခင်သည် လူသားတို့အား ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပြခြင်းမဟုတ် လူသားတို့အနေဖြင့် ဘုရားသာခင်ဖန်တီးသော အခြားသက်ရှိများအပေါ် စိုးမိုးအုပ်ချုပ်ပြီး အကျိုးရှိအောင်အသုံးချက် အခွင့်အရေးပေးခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ အုပ်ထိန်းသူ သို့မဟုတ် တာဝန်ခံသူသာ ဖြစ်သည်။ ကဗျာပေါ်ရှိ အရာအားလုံးကို ဖန်တီးသူ ဘုရားသာခင်ကသာ ပိုင်ဆိုင်ပြီး လူသားများအနေဖြင့် ထိုအရာများကို လေလွင့်ပြန်းတီးအောင်၊ ပျက်စီးအောင် ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိခဲ့။

အခြား ပြဌာန်းချက်များတွင်လည်း အလားတူ လူသားများသည် ကဗျာ မြေနှင့် ယင်း၏အရင်းအမြင်များကို ပိုင်ဆိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားရှိသည်။ သာကေအားဖြင့် ခရစ်ယာန် ဓမ္မဟောင်းသမ္မာကျမ်းလာ ဆာလမ်းကျမ်းတွင် “the earth is the Lord's and the fullness thereof; the world, and they that dwell there in. For He hath founded it upon the seas, and established it upon the floods” ဟု တွေ့ရသည်။ ထိုအတူ ရေလွှမ်းမြို့မြို့ဆိုင်ရာ သမ္မာကျမ်းလာပုံပြင်တွင် ဂိတ်းအုပ်ဘုန်းတော်ကြီး နှဲအား ကိုပေးသည့်အမိန့် သက်ရှိအရာအားလုံးကို ကယ်တင်ရန်အတွက် "to keep seed alive upon the face of the earth" ဟု လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ဂျို့ ဥပဒေအရ စစ်ပွဲကာလအတွင်း ငါ်များကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ရန်၊ သစ်ပင်များကိုကာကွယ်ရန်နှင့် လူတို့၏ စွန်းပစ်မှုများအပေါ် စဉ်းကမ်းသတ်မှတ် ထိန်း

သိမ်းရန် ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်။

Thomas Aquinas ၏ Summa Theologica (၁၉၄၅) တွင်လည်း သဘာဝတရားအပေါ် လူသားတို့၏ စိုးပိုးခြယ်လှယ်မှုတွင် အသုံးချရနိန့် ကမ္မာအရင်းအမြစ် များကို စီမံခန့်ခွဲရန်သာဖြစ်ကြောင်း၊ လူသားပျိုးဆွယ်တစ်ခု တည်းအတွက် တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်စွာ စိုးပိုးခြယ်လှယ် ခွင့်မရှိကြောင်း ငြင်းဆိုထားသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် နောက်တိုင် ရိုလ (၁) ရက်နေ့ ကျင်းပသော ကမ္မားပြို့များရေးနေ့တွင် ဒုတိယမြောက် ပုဂ္ဂရဟန်းမင်း ရွှေ့ပေါ်လှ က ကျွန်ုပ်တို့၏ မျက်မှောက်ကာလတွင် ကမ္မားပြို့များရေးကို ဖြမ်းခြားက် နေသောအရာများမှာ လက်နက်ပြိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခများနှင့် နိုင်ငံပြည်သူများအကြား စဉ်ဆက်မပြတ် ပေါ်ပေါက်နေသည့် တရားမျှတူမှ မရှိခြင်းများသာ မဟုတ် တော့ပေ။ သဘာဝတရားအပေါ် အလေးထား ရှိသေးလေး စားရန်ပျက်ကွက်မှုများ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကိုအဓမ္မ ထုတ်ယူမှုများနှင့် လူသားတို့၏ဘဝနေထိုင်မှု အရည်အ သွေး စဉ်ဆက်မပြတ်ကျဆင်းနေမှုများလည်းပါဝင်ကြောင်း သိသာစွာတွေ့မြင်နေကြရပြီဖြစ်သည်ဟုမိန့်ကြားခဲ့သည်။

၁၉၈၃ ခုနှစ်တွင် မွတ်စလင်ရေးရာကျော်းကျင်သူများက အစွဲလာမ်ဘာသာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေးတို့အကြား ဆက်နွယ်မှုကို လေ့လာခဲ့ကြသည်။ ရလာ်အနေဖြင့် အစွဲလာမ်ဘာသာသည် စက်ဝါး၊ သက်ရှိလောက်၊ လူသားများနှင့် ယင်းတို့အကြား အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်မှုတို့အပေါ် ဘက်စုံရှုမြင်သော အ မြင်ကိုခြုံရှုသည့် ဘဝနေထိုင်မှုကို ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်ကြောင်း ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။ စကြေဝါးသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အပြန်အလှန် အမှို့သဟဲပြုနေသောအရာများ၏ အစွဲအပေါင်းဖြစ်ပြီး လူသားများသည် ယင်းအရာများတွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းပါဝင်သည်။ သို့သော လူသားတို့သည် သဘာဝတရား၏ အခြားသော အစိတ်အပိုင်းများနှင့် ထူးခြားသော ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုရှိသည်။ ယင်းမှာ ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့အကြား ဆက်နွယ် ပတ်သက်မှုဖြစ်သည်။

အစွဲလာမ်အယူဝါဒအရ ဒိုဝင်ဘာန်း၏ အခြေခံသဘောတရားမှာ အလွှာအရှင်မြတ်၏ ကြီးကျော်မြင့်မြတ်သော ပညာညွှန်ကြုံဖြင့် လူသားတို့အား ကမ္မာမြေကို အမွှံခံရန် အပ်နှင်းခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ထိုကြောင့် လူသားတို့သည် စကြေဝါး၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်အပြင် အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်မြတ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရသည် အကျိုးဆောင်များလည်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ လူသားတို့သည် ကမ္မာမြေကို စီမံခန့်ခွဲသူ မန်နေဂျာသာဖြစ်ပြီး ပိုင်ရှင်များမဟုတ်၊ အမွှံခံရရှိသူများမဟုတ်၊ ကြိုက်သလို သုံး

နိုင်သူများမဟုတ်သလို ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ရထားသူများလည်း မဟုတ်ပေ။ လူသားသည် မိမိအကျိုးစီးပွားရေးကို ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက် ကမ္မာမြေကိုအသုံးချရနိန့် စနစ်တကျ စိမ်ခန့်ခွဲရန် အမွှံခံအဖြစ်သားခြင်းခံသူသာဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် လူသားသည် ကမ္မာမြေကို ရှိသားစွာထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက် ကြပ်မတရန်တာဝန်ရှိသည်။ လူသားတို့၏ ကမ္မာမြေအပေါ် ပြုမှုဆောင်ရွက်မှု မှန်သမျှသည် ရှိသားဖြူစင်မှုတည်းဟူသော ဂုဏ်ပိုင်ကပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်သည် အကန့်အသတ်အတွင်းသာ ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ အတွေးအမြင်အရ လူသားမျိုးဆက်တိုင်း မျိုးဆက်တိုင်းသည် အနာဂတ် မျိုးဆက်သစ်တို့၏ အကျိုးစီးပွားရေးကို ထိနိုင်ပျက်စီးခြင်းမရှိဘဲလျက် သဘာဝဝန်းကျင်ကို အသုံးပြုခွင့်ရှိသည်။ ထိုကြောင့် အစွဲလာမ်ဘာသာတရားတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်အရင်းအမြစ်များအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းတို့သည် မွတ်စလင်တိုင်းမဖြစ်မဖော်လိုက်နာရမည့် ဘာသာရေးတာဝန်ဖြစ်သည်။ အချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော မွတ်စလင်ရေးရာကျော်းကျင်သူများအား အခွဲအပြောင်းပေါ်လွင်သည်။ ရွှေ့ရသည်။

ရှေးဟောင်း ပုဂ္ဂစ်မှုများအား အရ ဘုရားရန် တွင် အိန္ဒိယအင်ပါယာကိုရှိဖိုးအပ်ချုပ်ခဲ့သော အာသောကဘုရင်၏သားတော်လက်ထက်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် အားထုတ်ခဲ့သည်။ မွတ်စလင်းတစ်ခုတွင် ဖော်ပြချက်အရ အဆိုပါမင်းက-

လေတွင်ပျုသန်းသော ငါက်များအပါအဝင်တိရှိရန်များအားလုံးတို့သည် သင်တို့နှင့် အလေးတူမြေကို ကမ္မာ၏မည်သည်အပိုင်းတွင်မဆို နေထိုင်သွားလာကျက်စားရန် အခွင့်အရေးတူညီစွာရှိရန်သည်။ ကမ္မာမြေကြိုးသည် လူသားများနှင့်အတူ သက်ရှိသတ္တဝါအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ အသင်လူသားတို့သည် မြေကမ္မာကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်တော်မြတ်ကို အပေါ်ခဲ့သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ထိုမင်းသိမ်းသားရေးရဲ့ ထို့ကြောင့်သူများသာ ဖြစ်သည် ဟု အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ထိုမင်းသိမ်းသားရေးရဲ့ ထို့ကြောင့်သူများအား ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ထိုမင်းသိမ်းသားရေးရဲ့ ထို့ကြောင့်သူများအား ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်သူများအား ဖြစ်သည်။

မြတ်ပုဂ္ဂ၏တပည့် သဘာဝကမ္မားဖြစ်ကြသည့် ရဟန်းသံယာများ လိုက်နာကျင့်ဆောင်ရွက်သော ဂိန်းတော်အောင် တော်အရ ရဟန်းသံယာများအနေဖြင့် သစ်ပင်မချက်တစ်ခုကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။

မြတ်မန်တ်ရခြင်း၊ အသက်စိဝရှိသော (ပါ)မျိုးရုံးပါဒ် ပြန် ပွားဆိုင်သော အသီးအရှုံး အစောအဆန်များကို ကျိုးယကာရ ကတိုက သင့်တင့်မျှတအောင် စီမံပြီးမှသာ ဘုံးပေးရခြင်း စသည့် ပညာတ်ချက်များသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်း သိမ်းကာကွယ်ရေးရှုထောင့်မှ ကြည့်လျင် လွန်စွာ မွန်မြတ် လှသည်။ ရဟန်းသံယာတော်များ ထိန်းသိမ်းကျင့်ကြံရ သည့် ၁၀ ပါးသော သီလတွင် ပါကာတိပါတာဟူသော သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရောင်ရှားသည့်ကျင့်ဝတ်အောင် သက်ရှိ သတ္တိပျော်များအား ညုံးပန်း နှုပ်စက်ကလုမပြောရန် ပညာတ် ချက်မှာ ထင်ရှားသည်။ ယင်းသို့ ထင်ရှားသော ပညာတ် ချက်အပြင် အထက်တွင် ဖော်ပြပါရှိသာကဲ့သို့ အသက်စိဝ ရှိသော အသီးအနှံများကိုပါ ကာကွယ်ပေးခြင်းမှာ သဘာဝ တရားကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးရည်ရွယ်ချက်ကို မည်မျှ အလေးထားကြောင်း ဆိုဖွယ်ရာမရှိချော်။ အလေးတူ မြှေ့နှုံးရှာကျွေးလက်စလေ့ထုံးတစ်းများအနက် တောင်သူလယ် သမားများ လိုက်နာကျင့်ကြံသည့် တစ်တောရှင်းလျှင် တစ်ပင်ချွန်ရမည်။ ‘တစ်ပင်ချွန်ရမည်’ ဟူသော အလေ့အထကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ကဗ္ဗာတစ်ခွင့်ရှု နေရင်းဒေသခံ လူအမျိုးမျိုး၏ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ယုံကြည့်မှုများကို လေ့လာကြည့်လျင် သက်ရှိသတ္တိအားလုံးကို အလေးဂရုပြရမည့် ကျင့်ဝတ် များ၊ တစ်ဦးချင်းမှသည် အဖွဲ့အစည်းအလိုက် ပျက်စီးပြန်း တီးမှုနှင့်ထိုက်နစ်နှုံးမှုများမရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်များပါဝင်လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါဒေသခံတို့သည် ပြောကဗ္ဗာနှင့် ယင်းတို့အကြား ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုအပေါ်ထားရှိသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သဘာဝကို အကြွင်းမဲ့အလေးထားကြသည်။ တစ်နည်း အားဖြင့် လူသားနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ခွဲခြား၍ မရနိုင် ကြောင်း၊ စိတ်ထဲတွင်အလိုလို ခံယူမှတ်သားထားကြပြီး ဖြစ်သည်။ မြောကဗ္ဗာသည် လူသားတို့၏ ဖြစ်တည်မှုနှင့် သူတို့၏ ယုံကြည့်မှု စလေ့ထုံးစံ၊ ရှိုးရာအစဉ်အလာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့အတွက် အရေးပါသော အခြေခံဖြစ်သည်။ မျက်များကိုကဗ္ဗာတစ်ဝန်းတွင် ဒေသအသီးသီး တိုင်းပြည် နိုင်အသီးသီး ကွဲပြားနားကြသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ကြသည်။ လူတစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ အစုအဖွဲ့အလိုက်ဖြစ်စေ၊ ဘာသာ ရေးဆိုင်ရာ ယုံကြည့်မှု အယူဝါဒ အမျိုးမျိုး ကွဲပြားနားကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ မည်သည့်ဘာသာ အယူဝါဒကို ယုံကြည့်ကိုးကွယ်ကြသည်ဖြစ်စေ၊ သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာ တရားအလိုက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အဆုံးအမ များကိုကြည့်လျင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အား ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေးကို အလေးထားကြောင်း တွေ့ရမည်ဖြစ်။

ပါသည်။ ဤသို့ ကွဲပြားနားခြင်းမရှိသော အဆုံးအမ များကို ကွဲပြားနားသော ဘာသာတရားများတွင် ထူး ခြားစွာ လေ့လာတွေ့ရှိရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ သဘာဝ တရားနှင့် လူသားတို့အကြား မည်သည့်အခါမျှ ခွဲခြား၍ မရသော ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုပင်ဖြစ်သည်။

ကဗ္ဗာပြောပေါ်ရှိလှသားတိုင်းသည် မိမိတို့ ယုံကြည့် ကိုးကွယ်ရာဘာသာအလိုက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင် ရာ အဆုံးအမများကို သိရှိနားလည်အောင် လေ့လာသင့်ပေ သည်။ ယင်းသို့ သိရှိနားလည်သည်နှင့်အမျှ ထိုအဆုံးအမ များအတိုင်း အလေးထားလိုက်နာကျင့်ကြအားထုတ်ခြင်း ဖြင့် ရေရှည်တည်တဲ့သောသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ရရှိကြ မည်ဖြစ်သည်။ ထိုအကျိုးရလာအိသည် လက်ရှိ မျိုးဆက် များအတွက်သာမက အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်များအတွက် ပါ အရေးပါသောကျွေးဇးတရားဖြစ်သည်။ ယနှစ် ကဗ္ဗာ တွင် နိုင်အသီးသီး မိမိတို့၏ရေမြေတော်တော် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင့်ကိုထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် ဥပဒေအမျိုးမျိုး ထုတ်ပြန်ပြောန်းကြသည်။ အဆိုပါ ဥပဒေများနှင့်အညီ လိုက်နာကျင့်ကြရမည့် နိုင်သူ နိုင်သားများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင့်နှင့် ပိမိတို့အကြား ထူးခြားသော ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုကို သိရှိနားလည်ကြမှုသာ ဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာရာတွင် ပိမိတို့ရောက်မည်ဖြစ်သည်။ သို့ ဖြစ်ရာ မိမိတို့ကိုးကွယ်ယုံကြည့်အားထားရာ ဘာသာအ လိုက်ပတ်ဝန်းကျင့်ဆိုင်ရာအဆုံးအမများကိုအဖြစ်ခြေခံ၍ လိုက် နာရမည့် စလေ့ထုံးစံများ၊ ကျင့်ဝတ်များနှင့် တာဝန်များကို ရေးဦးစွာဆောင်ရွက်ကြရန်လိုအပ်သည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင့်ကို လေးစားအားထားသောစီးပွားရေး ခံယူချက်တို့ရင်ဝယ်ကိုနှေ့ဖြောင်းပြီးဖြစ်ရာ ဥပဒေအရ ပြုဌာန်းချက်များကို လိုက်နာရန် ခံယူးတော့မည်မဟုတ်ပေါ်။

ဆရာ မောင်ကြော်

‘ဒေဝါတာကျွေး၏ သင်ခန်းစာနှင့် အခြားဆောင်းပါများ’ တာသူ၏
စာရေးသူ၏ ခွင့်ပြုချက်ပြင်ဖြစ်ပြီးဖြစ်ပါသည်။

သုက္ခဝင်ရို့သား ရွှေများ ရွှေဘား

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလယ်ပိုင်း
ဒေသများသည် ပိုးနည်းခြောက်သွေ့
ရော့ဖြစ်သည်။ တည်နေရာအနေအ
ထားအရေတွေ နိုင်ငံ၏နှစ်ပုံးသားရပ်စွဲ
နေရာဖြစ်သည်။ ဤနေရာ ဤအရပ်
ကို အညာဟုခေါ်ဆိုကြသည်။

အညာဒေသ။ ဤအညာ
ဒေသမှာ ပိုတင်းနေထိုင်ပြီး အသက်
မွေးကြသူတွေကို အညာသားအညာသူ
ဟုခေါ်ဆိုပည်တ်ကြသည်။ အညာမှာ
ပိုးနည်းသည်။ နိုင်ငံရော့ယာ အခြား
နေရာများနှင့်ယဉ်လျှင် ပိုမိုပြင်းသော
ရာသီဥတုရှိသည်။ သဘာဝပါက်ပင်
သစ်တောသစ်ပင်များ ရှိသော်လျှေားလည်း
မြင့်မားထွားကြိုင်းသနစွမ်းချွန်စိ အထိ
ထိဖြင့် ချက်အုပ်ညွှန်ရောင်မြိုင်းမောင်
ပြည့်ကြပ်သည့် သစ်တောသစ်ပင်
အုပ်များကိုတော့ တွေ့ရခဲ့လှပေမည်။
မြေဆီလွှာကလည်း စိုက်ပျိုးရေးအ
တွက်ကောင်းလှသောအခြေအနေမျိုး
မဟုတ်။ သို့သော် ဒေသနှင့်ကိုက်ညီ
လိုက်လျောသောသီးနှံမျိုးများကို ပိုမိုတို့
အသက်မွေးမှုအတွက် စိုက်ပျိုးထုတ်
လုပ်ကြသည်။ ဒေသနှင့် ကိုက်ညီလိုက်
လျောသောတိရှိစွာမျိုးများကိုမွေး
မြှုကြသည်။

သဘာဝတရားမှပေးသော
ရေး မြေ ရာသီဥတုနှင့် လိုက်စက်ညီ
စွာပင် ကျင်လည်လှပ်ရှား အသက်မွေး

ကြသည်။ အခြားဒေသ ရေကြည်ရာမြေကိန္ဂရာတို့ကို ရှာဖွေရွှေပြောင်းကြသူတွေရှိ
သလို ပိုမိုအညာ၊ ပိုမိုဒေသ၊ ကန်ရေနောက်နောက် မြေကြောက်တို့ဖြင့်ပင်
ပျော်မြေကြသူတွေလည်းမနည်း။ ကျေးလက်ရော၊ ဖြူပြတိပါ အညာဒေသမှာ
လိုက်လျောညီတွေနေနေကြသည်။

အညာဒေသမှာ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းနည်းလို့ ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းတာလည်း ဖြစ်
သည်။ သို့သော် ထုတ်လုပ်မှုတစ်မျိုးတည်းဖြင့်သာ ကြီးပွားတိုးတက်ရာတော့
မဟုတ်။ ကြယ်ဝှုပါး ပြည့်စုံပျော်ရွှေစရာသည် အခြားသောကဗျာများမှလည်း
ဆောင်ကျေးပေးနိုင်ကြပေသေးသည်။ ဒါပေမဲ့ ကန္တာရပော့ယာထက် စိမ်းပြုခိုအေး
စစ်ကတော့ ပိုလိုသာ လိုလားတောင့်တအပ်စရာဖြစ်ပေသည်။ မြေကိနေစွဲ
အတွက်ရေကြည်စေရာသည်။ ရေကြည်စွဲအတွက် သစ်တောသစ်ပင်တို့ဖြင့်
စိမ်းစိုသာယာပိုစေရာသည်။ ခြောက်သွေ့မြေကျော်ပြန်လာပြီး ကန္တာရအခြေ
မရောက်စွဲ လက်ရှိရှိ သည့်ထက်ပိုခြောက်သွေ့ပြီးညံ့တဲ့အခြေမရောက်စွဲ
စိမ်းလန်းသောပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူ့ဘောင်အသိကိုအဝန်းကိုသာယာစွဲအ
တွက် နည်းလမ်းကောင်းများဖြင့် ကြံဆောင်ကြရာသည်။ ထိုအတွက် ဤမြန်မာ
ပြည့်အလယ်ပိုင်း အညာသူ အညာသားတို့ပိုတင်းနေထိုင်ရာအညာမြေကို စိမ်း
လန်းစိုပြည်စေရန် သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီး
ဌာနမှ အားထုတ်လုပ်ဆောင်နေပါသည်။ အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး
ဦးစီးဌာနသည် ဤတာဝန်ကို အစိကလုပ်ငန်းရုပ်အဖြစ်ဦးတည်ချက်ထားကာ
စီမံချက်များရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်လျက်ရှုပါသည်။
အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန၏ ဝန်ထမ်းအသီးသီးတို့တွင်

အရာရှိပိုင်း၌ အရပ်ဒေသအစုံမှပါဝင်ကြပြီး ပါရဂ္ဂဘွဲ့၊ မဟာဘွဲ့နှင့် ဝိဇ္ဇာ/သိပ္ပါဘွဲ့ရပညာတတ်များ ဖြစ်ကြပေ သည်။ အမှုထမ်းအများစုတို့မှာမူ ဝင်ပေါက်ရာထူး လုပ် သား၊ တောက်ပိ စသည်တို့မှစတင်ခန့်ထားခဲ့ကြပြီး ဒေသခံ လူငယ်လူရွယ်တို့အများဆုံးဖြစ်ကြသည်။ တစ် နည်းအားဖြင့် အညာသား အညာသူတို့သာဖြစ်ကြသည်။

ဌာနမှာ ခန့်ထားတာဝန်ထမ်းဆောင်ကြရပို့ တော့လည်း အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစို့ပြည်ရေးဦးစီးဌာန၏ လုပ်ငန်းရေးယာနပ်ပယ်များမှာ အညာတစ်ခွင့်၌သာဖြစ် သည်။ ထိုကြောင့် တစ်မြို့မှုတစ်မြို့၊ တစ်နယ်မှုတစ်နယ် ပြောင်းရွှေတာဝန်ထမ်းဆောင်ရမှုများ ရှိခဲ့ကြသော်လည်း ပိမိကျွမ်းကျင်ကြရာ အညာမှာသာဖြစ်နေကြသည်။ မြင်ဖူး တွေ့ဖူးနေကြ သာာဝဝန်းကျင်အနေအထားမျိုးနှင့် သစ်တော့သစ်ပင်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ ကြပ်တီးပြေားနောက်ရေရှးမြေတွေကို သူတို့သိကြသည်။ မြောက် မြားမြေကိန်းနှင့် မြေက်နံမြေကိရိုင်းတို့ကို သူတို့ကောင်းစွာ ကျွမ်း ဝင်ကြသည်။ ဒေသတိ၊ ဖျောက်ဆိတ်၊ ရှား၊ ကန္တာစိမ်းနှင့် မဲလော့၊ ယူကာလစ်သစ်မျိုးတို့ကို ဆွေဖျိုးရင်းတွေပယာ နီး စပ်ကြသည်။ နိုးရိုင်ကလေးဖြန်းဖြစ်းပြီးပြီး တစ်ခါတရုံ မှသာ သည်းသည်းမည်းမည်းရှားပြီး သဲချောင်း ရေပြည့်လုံး သည် ရှားပါးပါးရေကို သူတို့တွေ ကောင်းစွာတိန့်ထားထား တတ်ကြသည်။ နေ့မရောက်သေးသည့် ဆောင်းဦးရာသီမှာ ပင် လမ်းဘေးတစ်လျောက်နှင့် သာာဝတောကျို့လေး များ၌ မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေကြသည့် ရွှေကြော်တော့နှင့် မြေက်စပ်တော့တွေကို တွေ့ဖူးနေကြ။ နေ့အပါးမှာ လေပွေ ရှင်းတွင် သစ်ရွှေကြောက်တွေ ဖုန်မှုန့်တွေနှင့် ပုံတက် ငွေ့ပဲ မြင်ကွင်းများကို နည်းနည်းလေးမှ မစိမ်းကြ။ ခေါင်း ရွှေက်၊ ပခုံးထမ်း၊ လှည့်းကြမ်းနဲ့ရေပုံးသယ်ကြသည့် စလေ့ များမှာ ရိုးရာမပျက် သူတို့အတွက် မထူးဆန်းမြင်ကွင်းများ။

နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းဖြစ်လာတော့ တာဝန်ကျအရပ်ဒေသ တွေမှာသာ များစွာသောအခါန်တို့ကို ကုန်လွှန်စေရသည်။ နိုင်ငံအလယ်ပိုင်းဦးနည်းရပ်ဝန်းဒေသ၏ အပြင်ဖက်ရေးယာ များသို့ အခြားသော လူမှုရေး ကျွမ်းယာရေးနှင့် ဘုရားဖူးအလိုင်း ဒေသနှုန်းရေးလုပ်ရုံးတို့ ရောက်ရှိနိုင်မှုသည် အခါန်အရရော့၊ ငွေ့ကြေးသုံးစွဲနှင့်မှုအရရော့ နည်းပါးကြ ပေသည်။ ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရွှေ ကိုယ့်အညာမှာပဲ ကျင်လည် ကြရင်း အသက်တွေကြီးလာကြသည်။ ဝန်ထမ်းငယ်တွေ ကို လုပ်ငန်းစွဲဝင်သင်တန်းများ၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင် ရေးသင်တန်းများပေးပြီး လက်တွေ့ကွင်းဆင်းလေ့လာမှု များကိုလည်း စနစ်တကျအစဉ်များရေးခွဲပြီး လုပ် ဆောင်ပေးနေပါသည်။ သို့သော် စိမ်း/စို့ဌာန၏ လက်တွေ့ကွင်းဆင်းရေးယာများမှာလည်း မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း

မိုးနည်းရပ်ဝန်းဒေသများသာဖြစ်သည်။ အပူပိုင်းသစ်တော စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း၊ သာာဝတောကျို့များထိန်း သိမ်းခြင်း၊ ထင်းအစား အခြားလောင်စာတိုးမြှေ့င့် သုံးစွဲရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရေရရှိရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်း တို့သည် အပူပိုင်းနှင့်အတွင်းသာဖြစ်သည်။ အညာမှာပဲဖြစ် သည်။

သည်ရက်ပိုင်းအတွင်းမှာ တောက်ပို့ လုပ်ငန်း ခွင့်ဝင်သင်တန်းပို့ချသောကြားပေးရသည်။ မိမိဌာန၏ အဓကျိုးတည်ရည်မှုန့်ချက်များ၊ ထိရည်မှုန့်ချက်များ ရရှိ ရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ မျှော် မှုန့်ချလဒ်များတို့ကို သင်တန်းသားတို့၏ စိတ်အာရုံတွင် ထင်ထွင်ရှားရှား ဖြစ်လာစေရအောင် စကားလုံးတွေ၊ စာတိပုံတွေ ဝေဝေဆာဆာဖြင့် ပရိုဂျက်တာထိုးပြီး သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့သည်။ လက်တွေ့ကွင်းဆင်းလေ့လာရေး ခရီးစဉ်ကိုတော့ စံပြောမှုလိုက်ခင်းနှင့်တကွ ငါးအနီးဝန်းကျင်တွင်ရှိနေသော စ.ထ.ထ.ရ လုပ်ငန်းအစုံကို သေသေ ချာချာကြပ်မတ်မှုဖြင့် ရှင်းလေးပြသနိုင်ခဲ့သည်။ အားရဖွယ် လုပ်ဆောင်နိုင်မှုတစ်ခွဲတော့ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော် တကယ် တမ်း သည်လောက်နှင့်တော့ ကျေနှုန်မနေသင့်သေး။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစို့ပြည်ရေးဦးစီးဌာန၏ ရည်မှုန့်ဦးတည်ချက်များတွင် သာာဝပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်နှင့် ကန္တာရဖြစ်ထွန်းမှု တားဆီးကာကွယ်ရန်တို့ အရေးပါစွာ ထည့်သွင်းထားသည်။ ကောင်းမွန်သောသာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိတ်တာ သည်လိုမျိုး တွေပါဆိတ်တာကို သင်တန်းသားများအား မျက်တွေ၊ လက်တွေ၊ ထို့တွေခံစားဖူးစေလိုမျိုး တို့အရပ်ဒေသက သစ်ပင်သစ်တော့တွေက သည်လိုမျိုး၊ ရာသီဥတုက သည်လိုမျိုး၊ ရေအရင်းအမြှုပ်တွေက သည်လိုမျိုး၊ ပတ်မှုလောက်ကြသေးဆိတ်တာကို အချိန်အတိုင်းအတာ တစ်ခုထိပေးပြီး လေ့လာသုံးသပ် အတုယူကြစေလိုသည်။

ငွေတစ်မတ်နဲ့ ပါးကြော်းခေါင်းကိုင်တယ်ပဲပြောပြော စိတ်ထဲရှိသူမျှ ဖြစ်ချင်တာတွေတော့ နည်းနည်းဖွင့်ဟာချင ပါသည်။ သည်ရွှေမှာမွေး၊ သည်ရွှေမှာကြီး၊ သည်ရွှေမှာ ဝန်ထမ်းဖြစ်၊ သည်ရွှေမှာ လေ့လာသင်ယူရင်း သာာဝပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းကို ဖော်တီးပုံဖော်ကြီးစားရယူနေကြသည်။ သည်ရွှေညာသူရွှေညာသားဝန်ထမ်းငယ်းများကို လည်း သာာဝခရီးသွားလေ့လာရေးများ၊ သင်ယူရေးများ

ကျယ်ပြန့်စွာလုပ်ပေးချင်သည်။ Dry Forest တွေကိုချည်းသာ ကွင်းဆင်းလေ့လာမနေကြစေလို့၊ Evergreen Forest တွေကိုလည်းကောင်း၊ ပဲခူးရီးမမှ ချက်ပြတ်ရောရောတော့များကိုလည်းကောင်း၊ ရှုံးပြည်နယ်/ ချင်းပြည်နယ်တို့မှ တောင်ပေါ်အမြှတ်စိုးတော့များနှင့် မြက်ခင်းတော့များကိုလည်းကောင်း၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မှ ဒီရေရောက်တော့များကိုလည်းကောင်း သွားရောက်ပြသလေ့လာစေလို့သည်။ REDD Programme နှင့် ကမ္မားကားမွန်ရွေးကွက်အကြောင်းကိုလည်း သေချာရှင်းပြ လေ့လာကြစေလို့သည်။ အစိမ်းရောင်းစီးပွားရေးဆိုတာ ဘာတွေလဲလို့ စာတွေသာမက လက်တွေ့ကိုပါ ဘယ်နေရာ ဘယ်အရပ်မှာ ဘာတွေဘယ်လိုလုပ်ဆောင်နေကြသလဲကို ပြသချင်သည်။

သစ်တော့သစ်ပင်မခုတ်ရဘဲ ဝင်ငွေရှာသည် သဘာဝအခြေခံခရီးသွားလုပ်ငန်းတွေကိုလည်း လက်တွေ့လိုက်ကြည့်ခံစားစေချင်သည်။ ရွှေစက်တော်၊ ငလိုက်စသည်တို့၏ ဆင်စာန်းတွေအပြင် အိမ်နီးချင်း ထိုင်းနိုင်ငံမှ Chiang Mai, Phuket, Pattaya, and Koh Samui ဆင်စာန်းတွေမှာ သဘာဝအခြေခံခရီးသွားလုပ်ငန်းတွေကို ပြသချင်သည်။ မွန်ဂိုလီယားအတွင်းပိုင်းမှ Kubuqi Desert တွင် ပြလုပ်နေသည့် ကန္တာရမြှုပ်စိုးလန်း စိပ်ညီရေးစီမံကိန်းကို လေ့လာရေးပို့ဆောင်ပေးချင်သည်။

မြန်မာပြည်၏နှုန်းသားရပ်ဝန်း အပူပိုင်းအေသီမ်းလန်းစိပ်ညီရေးဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများကို စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းသင်တန်းများတွင် ရွှေညာသူ ရွှေညာသား တော့ကြပ်/ တော့ခေါင်း ဝန်ထမ်းများအား ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရွား မြစ်ညုံးအပြင်ဖက် အတော်ခေါပလှမ်းလှမ်းအထိ ရောက်ရှု မြင်သိမော် သဘာဝခရီးသွားများ ဖြစ်စေလို ပါသည်။ သူငယ်ချင်းတရှုံးက ပြောကြသည်။ မင်း စိတ်ကူးယဉ်တာတွေများနေပြီ။ များလျှင်လည်းများပါစေတော့ ကျွန်းတော်ကတော့ မလျှော့။ မြင့်မြင့်မှန်းပြီး အပေါ်စီးကြည့်ချင်နေဆဲ။

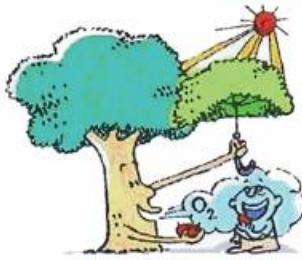
က စိတ်တူသူများ တို့အညာသားတွေကို ခရီးစံပို့ဆောင်တွေဖြည့်ကြပါစိုး။

ကျော်စွဲမှု

ဘုရားကျော်းကန်းတွေမှာ သစ်ပင်စိုးရင်း
ကျော်လည်း ရှု အပူချိန်လည်း ကျွဲ့

သစ်ပင်တွေက လူတွေကို
အစား ဆေးပါး လေသုံး
ရေသာနှင့်တွေပေးတယ်။

သစ်ပင်တွေက
နည်းလျှော့စုံနဲ့ ဇော်
လိုန်းသိမ်းပေးတယ်။

ကျွန်းနိုင်အောက်ဆိုင်ကြောင်း
အထိပ်သင့်ခံရတဲ့ ကမ္မားမြှုပ်းကို
သစ်ပင်စိုးပြီးပဲ ကယ်တင်နိုင်စတော့မယ်။

ဥတ္တရာသီ
တော်ကိုဖြော်ပါ။

APK

သစ်တော်ဦးနည်း (၃) နည်း

(က) တောင်ယာနည်း

(ဂ) ဌာနဆိုင်ရာနည်း

(၁) ဌာနဆိုင်ရာနှင့် တောင်ယာရောနောသောနည်း

(၁) တောင်ယာနည်း

သစ်တော်ဦးစီးဌာနမှ သတ်မှတ်ပေးထားသော ခွင့်ပြုရောင်ယာတွင် ယာခုတ်လိုသူများကို သီးနှံရောနောကာ ကျွန်းကို အစေ့(သို့) ငါတ်တက်ဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော အကွာအဝေးအတိုင်း ပန္တက်ရိုက်၍ စိုက်ပျိုးစေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကြိုတင် စရန် ငွေများကို တစ်ကောက်နှင့်ထားဖြင့် သစ်တော်ဦးစီးဌာနမှထုတ်ချေး၍ နှစ်စဉ် ဒီဇင်ဘာလတွင် စိုက်ပျိုးမှုရှင်သန်သော သေပင်ရှင်ပင်နှင့်ကို ရေတွက်ပေးပါသည်။ ရှင်ပင်၏ ရာခိုင်နှင့်အလိုက် သတ်မှတ်ထားသော စုငွေများကို ကြိုတင်စရန်ငွေမှ ပြန်လည်ခုနှစ်၍ ထုတ်ပေးရပါသည်။ အစကနိုင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သောနည်းအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

(၂) ဌာနဆိုင်ရာနည်း

သစ်တော်ဦးစီးဌာနမှ သတ်မှတ်ထားသော ရောယာအတွင်း အလုပ်သမားများကို သတ်မှတ်နှင့်များဖြင့် သစ်တော်ဦးစီးဌာနမှ တည်ထောင်စေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၃) ဌာနဆိုင်ရာနည်းနှင့် တောင်ယာရောနောသော နည်း

သစ်တော်ဦးစီးဌာနမှ သတ်မှတ်ထားသော ရောယာအတွင်း သတ်မှတ်ထားသောနှင့်ထားဖြင့် တောင်ယာခုတ်လိုသူများကို ငွေးတို့၏ သီးနှံဖြင့် သစ်တော်ဦးစီးဌာနမှ ဖြန့်ဝေပေးသော ပျိုးပင်ကယ်များကို စိုက်ပျိုးစေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(ထာဝ်စုံတည်တံ့ဖော် သစ်တော်ဦးဌာန၊ တမ္မာ်နာ ၁၁)

သစ်ပတ္တိကြွေးကြီး
စီမံခိုင်းပြည့်စုံမှု

ခါးနော်ဦး

ကိုယ့်ပြီးဦး (ငြောင်)

ဥပုံငယ်တွန်ကျူး

ခါးနော်ဦး ရောက်ချုပြု ...

မင်းလွင် မြှေခိုးတို့

စိုးမိုးကာ ရှစ်ခြင်းတိုင်း

မြိုင်းမူးပြောရီ ...

ပေါက်ပန်းရယ်နှင့်

လက်ပံ ပွင့် ရဲရဲနဲ့

နွေပန်းချို့ လျမ်းဖွယ့် ...

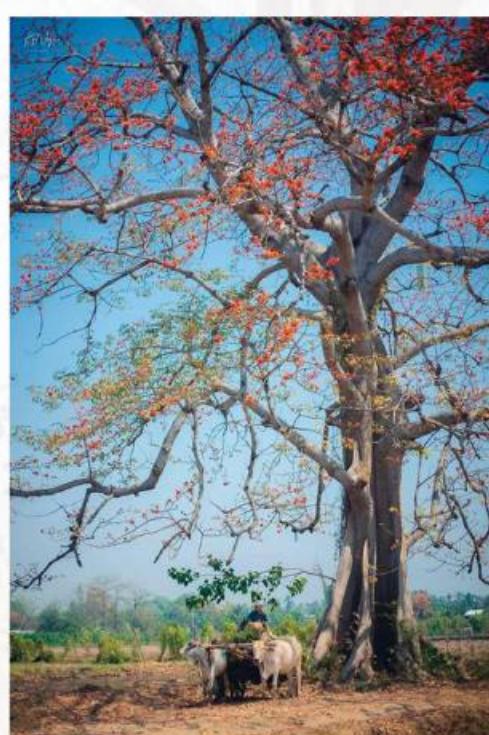
ဟောင်းချက်ကြေး မြေသက်

ခြောက်သစ်ပို့ က အသီအရှိ

သရေစိတွေ အခါဝိပွင့်ပေါ်လို

ရာသီနွောက် ငုံးလင့်ကာ ကျွေးမို့၊ ချွေးမှု့၊ သံနှုံး

တူးပို့ သံနှုံး ...

An Old Forester Looks Back. Eleven –Integrated Water Resource Management

By

U Sein Thet, B.Sc (For), M.Sc (ANU), MIFA.

Director (Retired), Ex-Chairman, FREDA.

Myanmar, a country of varied ecological manifestation, is basically an agricultural country. The three major drainage systems, Ayarwady, Chindwin and Thanlwin, flow through the length of the country with Sittaung in between Ayarwady and Thanlwin. Most of the rivers beginning from forested mountainous watershed run from north to south. The river systems are the lifeline of the country as main communication and transportation networks. Watershed degradation is fairly widespread, while abundance and stability still prevail in most part of country. Accelerated soil erosion from degraded uplands adversely affects people and ecosystems in the lowlands. Consequently, economic losses at the national level due to effects of watershed degradation inevitably occur.

The terrain of Myanmar ranges from the river flood plains of the south to mountainous watersheds in the north and west, and extensive plateau area of Shan State in the east. The three major drainage systems based on rivers Ayarwady, Chindwin and Thanlwin flow through the length of the country with Sittaung in between Ayarwady and Thanlwin. Most of the rivers run from north to south. In Myanmar, most rivers begin from forested mountains watershed, follow courses through the towns and villages and empty into the seas. Small rivers and streams that feed them flow from the East and West with different drainage patterns. Improper land use such as steep-slope farming without soil conservation measures, unscientific downland cultivation, shifting cultivation without proper fallow, overgrazing or uncontrolled grazing has resulted in degradation of

land and other water shed resources. This problem is very serious in Chin State, Shan State, Kayah State and Kachin State where steep lands are common. The major handicap of Myanmar in handling watershed management works is the insufficient manpower at the professional level, the similar adversity which other developing countries has shown that watershed management or soil conservation project can only develop immediately only when trained and experienced personnel are available.

Being an agriculture-based developing country, Myanmar is making an all-out effort to achieve its agricultural development. Agriculture and Forestry plan an important role in the State's Economy. The forests of Myanmar which cover about 48% of the total land area (Forest Reserves - 25% and other woodland Area -23%) of the country play a vital role in timber production and soil stabilization. The hydric erosion-sedimentation cycle in a watershed involves the detachment, transport and deposition of organic and inorganic material on the land surface and in the drainage system. These processes occur on watershed surface in the form of sheet, rill and gully erosion. The detachment and transport of material is a function of the erosivity of flowing water and credibility of the surface material. The erosivity component is a function of the erosive power of flowing water. Factors such as velocity and volume of flow determine the erosivity of flowing water on the land surface. When soil is protected by a vegetative cover, either of grass or forests it suffers little or no erosion. Erosion is a work process, caused

by the falling raindrops and surface run-off. The process begins when raindrops strike the surface of the soil and break down the clods and aggregates. During rainfall, both falling raindrops and flowing water are active in loosening and transporting the loose soil particles. Soil and water conservation are the principal measures that need to be taken to reduce the increasing pressure on scarce land resources increase productivity, generate employment and prevent environmental degradation. Since watershed destruction is one of the most serious threats to water security for the future generation, it is important to have a proper control and monitoring system and specific organizational structure for efficient management. There are no standard methods in Myanmar for safe land and design of erosion control measures. Different planning agencies use different methods and also within one agency, planning and implementation is done with own initiative. One of the main objectives of watershed management is to prevent formation of gullies through control of runoff from higher ground.

Climate change is the most threatening global challenge faced by humanity. Myanmar is one of the vulnerable countries in the world to the adverse impacts of climate change facing threats from extreme weather events, sea level rise, flooding and drought. Myanmar is no stranger to environmental disasters related to climate change. From Cyclone Nargis in 2008 to the recent Landslides, local communities have been adversely affected by climate change. Without action to adapt to these threats, the prospects for the economic development of our population of over 50 million will be hindered and our environment will be degraded. With the largest standing forests on mainland South East Asia, Myanmar currently absorbs more greenhouse gases than it emits, thereby already making a significant contribution to global efforts to tackle climate change.

At present, Myanmar can be identified as a low-stress country concerning with water use, and it is one of the rich-water-resources countries among

the ASEAN countries. According to the present situation of water utilization, Myanmar can share its water resources on annual basis for selling power and distribution of drinking water if there is a consensus for Global Water Partnership or regional partnership. According to Vulnerability and Adaptation (V&A) working group of Myanmar's Initial National Communication (INC), in the vulnerability assessment, six potential climate change impacts are selected such as tropical storm/storm wind, flood/storm surge, intense rain, extreme day temperature, drought and sea level rise. In **water resource sector**, maximum score is (4.5) in Mandalay and Bago Region followed by Ayeyarwady Region and Kayah State. It is minimum (0.7) in Taninthayi Region.

Observed warming over several decades has been linked to change in the large-scale hydrological cycle, such as

- Increased atmospheric water content,
- Altered precipitation patterns (amount and intensity)
- Reduced snow cover and increased melting if ice and
- Changes in volume of timing of runoff

Water basin characteristics in Myanmar are quite variable due to the differences in physiographic features. The three major drainage systems based on rivers Ayeyarwady, Chindwin and Thanlwin flow through the length of the country with Sittaung in between Ayeyarwady and Thanlwin. Most of the rivers run from north to south. Most rivers begin in forested mountainous watershed, follow course through the towns and villages and empty into the seas. Small rivers and streams that feed them flow from the East and West with different drainage patterns. Several departments and divisions under different ministries are involved in water management. Coordination and collaboration among them would be essential for national policy making and improved implementation. There is a need to establish a national coordinating agency for overseeing policy making,

planning, implementation, assessment and monitoring in an integrated manner.

As in other countries, Myanmar is also affected by the change of abnormal weather conditions such as climate change. It is clear that, as a consequence of global warming by greenhouse effect, extension of desertification, degradation of forest cover area, frequent occurrence of extreme events such as floods and droughts in unusual regions and rising of seawater levels, are giving warning signals and alerting us to take necessary precautions to reduce those impacts in time. Since developing countries such as Myanmar generally lack or have insufficient financial, technical and technological resources for mitigation and adaptation projects, programmes and research activities, the developed country Parties and other developed Parities included in Annex II shall also assist the developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change in meeting costs of mitigation and adaptation on projects, programmes and research to those adverse effects, including water resources management.

Taking an integrated approach to developing and managing water resource can advance goals such as reducing poverty, increasing food security, fostering economic growth, and protection ecosystems. It can also more effectively tackle specific water challenges, such as controlling flooding, mitigating the effects of drought, eliminating water-borne diseases, managing transboundary river basins, and addressing increasing competition for water.

An IWRM approach promotes the coordinated development and management of water, land and related resource, in order to maximize the resultant economic and social welfare in an equitable manner without compromising the sustainability of vital ecosystems.

This includes more coordinated development and management of:

- land and water,

- surface water and groundwater,
- the river basin and its adjacent coastal and marine environment, and
- upstream and downstream interests.

For policy-making and planning, taking an IWRM approach requires that:

- water development and management take into account the multiple uses of water and the range of people's water needs;
- stakeholders are given a voice in water planning and management, with particular attention to securing the participation of women and the poor;
- policies and priorities consider water resources implication, including the two-way relationship between macro-economic policies and water development, management, and use;
- water-related decisions made at local and basin levels are in-line with, or at least do not conflict with, the achievement of broader national objectives; and
- water planning and strategies are integrated into broader social, economic, and environmental goals.

Water is a key ingredient in generating rural livelihoods, growing food, producing energy, encouraging industrial and service sector growth, and ensuring the integrity of ecosystems and the goods and services they provide. Countries need to be able to ensure reliable and readily accessible supplies of unpolluted water in order to improve health conditions, reduce child hood mortality, and advance the status of women.

The process creating an IWRM and water efficiency strategy is an opportunity for countries to take a coherent approach to improving how they develop, manage and use water resources to further sustainable development goals and meet development challenges.

ရန်သာမဏေ၏ ရာသီဥတင်ပြုခွဲ့လဲမှုဆင်ရာအား ငွေးမှုများ နှင့် ငွေးကြော်းလိုအပ်သူ၏ ဆင်ရာအား ငွေးမှုများ

ታብዲስ፡ ይመት በኩል፡ ሌሎች ተስፋ፡ የዚህ ትርጓሜ ተስፋ ነው

ကုလသမဂ္ဂရသို့တေပြာင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ကွန်း
ပင်းရှင်း (UNFCCC)၏ (၂၇) ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ
များညီလာခံ COP27 ကို ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၆
ရက်နေ့မှ ၁၈ ရက်နေ့အထိ အိုဂါရ်နိုင်ငံတွင် ကျင်းပခဲ့ပါ
သည်။ အစဉ်းအဝေး၏ နောက်ဆုံးရက်သတ္တပတ်တွင်
ရပ်ကြွင်းလောင်စာသုံးပြီး ကြယ်ဝချမ်းသာနေသည့်နိုင်ငံ
များနှင့် ရာသို့တေပြာင်းလဲမှု၏ ဆီးကျိုးသက်ရောက်မှုများ
ကြောင့် တုန်လှပ်ခြောက်ခြားနေကြသည့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ
အကြား ကာမွန်ညစ်ညမ်းမှုလျှော့ချခြင်းကို အရှိန်ဖြင့်နိုင်
မည်နည်းလမ်းများနှင့် ရန်ပုံငွေရရှိရေးဆိုင်ရာကိစ္စများကို
ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

ကမ္မာဖန်လုပေါင်တာတိငွေ့ထုတ်လွတ်မှ ရုရှိပေါင်း၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းပြင် လက်ရှိအော်နှစ်တွင် ပမာဏအများဆုံး ထုတ်လွတ်နေသည့် တရာတိနှစ်ငံသည် ကာွန်လျှော့ချေရေး ရည်မှန်းချက်များကို တိုးမြှင့် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေး သာမက ဆိုးကျိုးသာက်ရောက်သည့်နှစ်ငံများသို့ အကုအညီ ပေးသည့်အလူရှင်နှစ်ငံတစ်ခုအဖြစ်ပါ ရုပ်တည်ရေးကို လည်း ဆောင်ရွက်ရဖို့ရှိရာ ဖြေအား ၂ ခုကို တစ်ပြိုင် တည်းတွေ့ကြောနေရသည်ဟု စောစဉ်ခွေးနေ့သူများနှင့် လေလာသုံးသုပ်သူများက ဆိုပါသည်။

ယမန်နှစ်က အက်လန်နိုင်ငံ၊ Glasgow မြို့တွင်
ကျင်းပခဲသော UNFCCC-COP 26 တွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ
ပေါင်း ၂၀၀ နီးပါးက ပါရိသဘာတူညီချက်၏ အနှစ်သာ
ရ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ပြစ်သည့် ကမ္မာအပူချိန်ကို စက်မှု
မထွန်းကားမိကာလ အပူချိန် (Pre-Industrial levels)၏
အထက် ၁.၅ ဒီဂရி ဆဲစီးယပ်အတွင်း ထိန်းသိမ်းထားရှိ
ရေးဆိုသည့်အချက်ကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်
ရန် သဘောတူခဲ့ကြပြီးဖြစ်ပါသည်။

ଲଗିବୁଟ୍ଟୁଣ୍ଡ ଠିକ୍କାମାନଙ୍କରେ କାଳିତାରେ
 ୧.୨ ତିରି ପାଇଁଯର୍ଦନକୁ ଆଖିବୀକିନ୍ତୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ
 ଉପରେ ଏହାକେତୁରାବୀର୍ତ୍ତୁଣ୍ଡ ଦୟାପେଇନ୍ଦିଃ ୨୭୦୦
 ଏହାକେତୁରାବୀର୍ତ୍ତୁଣ୍ଡ ପୁରୀରେ ଏହାକେତୁରାବୀର୍ତ୍ତୁଣ୍ଡ ପୁରୀରେ
 ଏହାକେତୁରାବୀର୍ତ୍ତୁଣ୍ଡ ପୁରୀରେ ଏହାକେତୁରାବୀର୍ତ୍ତୁଣ୍ଡ ପୁରୀରେ
 ଏହାକେତୁରାବୀର୍ତ୍ତୁଣ୍ଡ ପୁରୀରେ ଏହାକେତୁରାବୀର୍ତ୍ତୁଣ୍ଡ ପୁରୀରେ

ယခုနှစ် အိဂဲဂ္ဂနိုင်ငံ Sharmel- Sheikh ရှိ
ပင်လယ်နီအပန်းဖြစ်ခန်းတွင် ကျင်းပသည့် UNFCCC-
COP 27 ညီလာခံမတိုင်မီအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအသီးသီးထိ ယမန်
နှစ် COP 26 ၏ Glasgow Pact သဘောတူညီချက်များ
အနက်မှ စာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုလျှော့ချရေးသဘောတူညီ
မှုများကို သိသိသာသာ အရိုက်မြှင့်၍ အကောင်အထည်ဖော်
ဆောင်ရွက်သွားကြရန် တောင်းဆိုထားပြီးလည်း ဖြစ်ပါ
သည်။

သို့သော်လည်း ထွေတော်းလျှန်င့် မက္ခာဆီကိုနိုင်ငံ
တို့မှာအပ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ စီးပွားရေးအင်အားနည်းသည့် နိုင်ငံ
အနည်းငယ်ကသာ တောင်းဆိုချက်အပေါ် စိတ်ဝင်တစား
ရှိခဲ့ကြပါသည်။ သိပ္ပံပညာရှင်များ၏ လေ့လာတွေရှိချက်
အရ ကမ္ဘာအားချိန်သည် စက်မှုမထွန်းကားပါကာလ၏
အထက် J.၅ ဒီဂရီခဲ့စီးယပ်သို့ တိုးမြှင့်လာပါက ကမ္ဘာ
ရာသိပ္ပံတုစန်ဖောက်ပြန်ပျက်စီးသွားစေရန် လုပောက်
သည်ဟုဆိုရာ လက်ရှိ ကမ္ဘာနိုင်ငံများ၏ စိတ်ဝင်တားပါဝင်
မူအခြေအနေက ကမ္ဘာအားချိန်ကို J.၅ ဒီဂရီခဲ့စီးယပ်
အထိ ဆက်လက်ပုံစွဲးစေပည့်အခြေအနေသို့ ရောက်
ရှိစေရန် တွန်းပို့နေသလို ဖြစ်နေပါသည်။

UNFCCC - COP27 ညီလာသွေးဟန် ဒါဂိမ်နိုင်ငံ Sharmel- Shelkh ပင်လယ်နှုအပန်းပြေစာနှု International Convention Centre

ညီလာခံ၏ကုလအလယ်ပိုင်းမှ စတင်၍ အငြင်းပွားမှုအချို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။

‘ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ଅପ୍ରକଟିତ ହେଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ଅପ୍ରକଟିତ ହେଲା’

တာဝန်ကျေပြီးပြီလို အထင်ရောက်နေကြပြီး အခြားဘက်က တစ်စုံခု ထပ်လုပ်ပြန့်ကိုပဲ စောင့်ဆိုင်းနေကြတယ်၊ လို ညီလာခံသို့ တက်ရောက်လာသူ ကမ္မာတော်ရှင်း တိရှာန်များရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (WWF) ပြင်သစ်ရဲအကြီးအကဲ Pierre Canet က ပြောဆိုလိုက်ပါတယ် (ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများက စာတ်ငွေထုတ်လွှတ်မှုလျှော့ချေရန် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအနေဖြင့် ပိုမိုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆ တိုက်တွန်းလျက်ရှုပြီး ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများဘက်ကမူ စက်မှုထွန်းကားခြင်းစာတင်သည့် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်၂၀၀၁ခုနှစ်မှ စတင်၍ ယနေ့ဖွံ့ဖြိုးပြီး စက်မှုနိုင်ငံများသည် စာတ်ငွေထုတ်လွှတ်မှုအများဆုံးပြုခဲ့ကြသည်ဖြစ်၍ ယနေ့ကမ္မာ အနှံခံစားနေရသော ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများအတွက် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများက ငွေကြား/နည်းပညာများ ပိုမိုစိုက်ထုတ်ပြေရှင်းပေးသင့်သည်ဟု ပြန်လှန်ပြင်းဆိုတိုက်တွန်းမှုများကို ဆိုလိုပါသည်)။

ရွှေဆောင်ညို့နိုင်းသည်နိုင်ငံများက အဆိုပြုထားသည့် နိုင်ငံအလိုက် ရန်ပုံငွေထည့်ဝင်ပေးရမယ့် ပမာဏသတ်မှတ်ချက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် နိုင်ငံအသီးသီးမှဝန်ကြီးများ နောက်ဆုံးရက်သတ္တပတ်တွင် ညီလာခံသို့ရောက်ရှုခဲ့ကြပါတယ်။ အရေးကြီးသည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်၍ မှတ်တမ်းတင်ထားနိုင်ရေးကို အာရုံစိုက်လာကြပြီး မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းဆုံးဖြတ်ချက်များ ချုပ်နိုင်ရန် ဘုံသဘောတူညီချက်များရနိုင် မရနိုင်ဆိုသည်ကို စောင့်ကြည့်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာအားလုံးကို မဖြေရှင်းရသေးဘူး ဟု ရာသီဥတုဆိုင်ရာ တွေးခေါ်ပညာရှင်းအဖွဲ့ E3G (E3G သည် ကာဗွန်နည်းပါးသည် အနာဂတ်ကမ္မာအဖြစ်ပြောင်းလဲရန် ကြိုးပမ်းနေသည့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ပညာရှင်များအဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်) မှ အကြီးတန်းလေ့လာသုံးသပ်သူ Alden Meyer က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

(ကိုးကား။ ၁၉.၁၁.၂၀၂၂ ရက်နဝ္တထုတ် THE GLOBAL NEW LIGHT OF MYANMAR တွင်ပါဝင်သည့် UN climate talks enter home stretch split over money (AFP) သတင်းဆောင်းပါးကို ဆီလျှော်အောင် ဘာသာပြန်ဆိုပါသည်)

စာမျက်နှာ (၄၆) မှာဆက်

Some countries may choose to begin by considering the various ways in which water resources development and management have the potential to advance or hinder development goals. Others may choose a more targeted approach and focus on specific water-related problems that are hampering development.

National Integrated Water Resources Management (IWRM) and water efficiency strategies and plans are an opportunity to enhance the equal participation, representation, and rights of women in the water sector. This includes creating policies and laws that institutionalize the equitable participation of men and women, fostering the development of institutions and organizations that are gender-sensitive and that have sufficient expertise in gender analysis and mainstreaming, and establishing budgeting processes that ensure steady and secure resources to support the necessary structures and programs.

As a developing country, Myanmar is in great need of financial and technical support and assistance for its development programmes and pursuit of environmental conservation and protection. Apart from international assistance however, financial and technical means of pursuing environmental conservation and protection can be sought from measures carried out in the domestic arena. Some of these measures include the use of economic and market instruments and incentives to encourage the integration of environment into development such as using the polluter-pays-principle or the natural-resource-user-pays concept applied in many countries including developing countries.

ကမ္မာမျက်နှာပြင်ရဲ ၇၀% က ရေးခြေပွဲသောက်သုံးနိုင်တာ။ ၃% ပဲရှုတယ်။

APK

နေဂတ်ကျော့မှုအသက်

പെരിയ്യാനിഭിർ:

သရဖိပင်များသည် အီနှိပ်ယ
နိုင်ငံအရှေ့ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်
ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းတစ်လျှောက်၊
ဘင်္ဂလားဒေါ်ရှို့နိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်
အန်ဒမန်ကျွန်းများ၌ ပေါက်ရောက်
ကြသည်။ ပူအိုက်စွဲတိစိသော ရာသီ
ဥတုရှိသည့် ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းတစ်လျှောက်ရှို အမြဲ့မိမိုး
သစ်တော့များ၌ သဘာဝအတိုင်း အလေ့ကျပေါက်ရောက်
ကြသည်။ အောက်မြန်မာနိုင်ငံ၌လည်း အလှအပနှင့် ရန်း
မွေးကြိုင်သည့် သရဖိပန်းများအတွက် စိုက်ပျိုးထားကြ
သည်။ တန်သံ့ရိုတိုင်းအတွင်းရှို အမြဲ့မိမိုးလန်းသည့်
သစ်တော့များ၌ သဘာဝအတိုင်း အလေ့ကျအများဆုံး
ပေါက်သည်။ ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းတစ်လျှောက်ရှို မြော်
ကော်မူန်ထက်သန်ပြီး မြော်ထုနက်၍ အမြဲ့စွဲတိစိသည့်
မြော်းကို ကြိုက်နှစ်သက်သည်။ ပင်လယ်ကမ်းစင်အနီး
သဲတစ်မျိုးတည်းသာရှိသောနေရာများ၌လည်း ပေါက်
ရောက်တတ်ကြသည်။ သရဖိပင်များ သဘာဝအလောက်
ပေါက်ရောက်ကြသည့်မှုရင်းဒေသ၏ရာသီဥတုမှာ အရိပ်
အာဝါသအောက်၍ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်မှာ အရိပ်အာဝါသ အောက်
တွင် ၄၅ - ၆၀ ဒီဂရီ ဟရင်ဟိုက်အတွင်းဖြစ်ပြီးနှစ်စဉ်
ရွာသွန်းသည့် မိုးရေချိန်မှာ ၁၀၀ - ၂၀၀ လက်မ အတွင်း
ဖြစ်သည်။

ပြသလာန်

သရဖိပင်သည် အမြစ်မီးလန်းလှပသည် အလတ်
စားအပင်ကြီးမျိုးဖော်သည်။ သရဖိပင်သည် ပုန်းညက်ပင်
နှင့် အလွန်တူပြီး ပင်စည်ဖြောင့်မတ်သည်။ အချေယ်ရောက်
သည့်အပင်ကြီးများမှာ ၅၀ - ၆၀ ပေ အထိ ပြင့်ပြီး
ပင်စည်မှာ ရင်စိုးလုံးပတ် ၆ ပေခန့် အထိကြီးသည်။
အချေက်များမှာ ပုန်းညက်ရွက်ကဲ့သို့ ချောမှတ်ပြောင်လက်
လျက်ရှိကြသည်။

အချက်များအလျားမှာ ၄ -၆ လက်မအထိ
ရည် သည်။ အနားသီသာ၍ထူပြီး သားရေကဲ့သို့ မာကျာ
သည်။ အချက်များမှာ ရည်စိုင်စိုင်ဖြစ်ပြီး ရွက်လယ်
ကြောမကြီးမှ အပြင်ထွက်နေကြသည့် ရွက်ကြောင်ယူများ
ကို ထင်ရှားစာ တွေမြင်ရသည်။

ଲେଖକଙ୍କ ପରିଚୟ ଓ ମାନ୍ୟତା ପାଇଁ ଏହାର ପରିଚୟ ଦେଇଛି ।

ပန်းပွင့်များမှာ ညာတံတိ၍ အပွင့်များမှာလည်း
ကျသည်။ အပွင့်ကလေးများမှာ ကုံကော်ပွင့် အငယ်စားနှင့်
ခိုင်ဆင်တူပြီး ဝတ်ဆံများမှာ အဝါရောင်ဖြစ်၍ ပွင့်ဖတ်
များမှာ အဖြူရောင်ဖြစ်သည်။ ပန်းပွင့်များမှာ အလွန်သင်း
ပုံမှန်ကြိုင်သည် ရန်ရှိသည်။ မြန်မာအမျိုးသမီးများ ပန်း
ဆင်ရန်အထူးနှစ်သက်ကြသည်။

မျိုးဆက်ခြင်း

အသီးများမှာ အလုံးဖြစ်ပြီး မေလ သို့မဟုတ်
 နှစ်လတွင် ရင့်မှည့်ကြသည်။ ရင့်မှည့်ကြောက်ကျသည် အသီး
 များကို ချက်ခြင်းကောက်ယူပြီး ပျီးထောင်ရသည်။ အငောင်
 ဆံတွင် အဆိပါသဖြင့် ကြာရည်စွာ သိမ်းဆည်းထား၍ပုရ
 ပေါ်။ အချိန် အနကည်းအတွင်း ပေါက်ရောက်မှု ရာစိန်နှင့်မှာ
 လျင်မြန်စွာ ချက်ခြင်းကျဆင်းသွားတတ်သည်။ ရင့်မှည့်
 သည်အသီးများကို လင်းခွဲများ စားသောက်ပြီး အဝေးသို့
 ကိုက်ချိသွားသဖြင့် ပျီးဆက်ပြန်ပွားခြင်းကိုဖြစ်စေပါသည်။
 စိုက်ပျီးရန်အတွက်လည်းအခက်အခဲ မရှိပေါ်။ ရင့်မှည့်သည်
 အသီးများကို ချက်ခြင်းကောက်ယူ၍ ပျီးထောင်လျင် အပောင်
 ငယ်များရရှိပြီး အလွယ်တကူစိုက်ပျီးနိုင်သည်။

သစ်သား

သရဖိသားမှာ အညီရောင်ဖစ်ပြီး အသင့်အတင့်
မာကျောသည်။ အသားမှာ အကြောသိပ်သည်းကျွမ်းလျှော့
လျှက်ရှိသော်လည်း ပြုပြင်လုပ်ကိုင်ရန် လွယ်ကူပါသည်။
လေဖြင့် ခြောက်သွေ့သည့်အပါ လိမ့်ကောက်တတ်သော
ကြောင့် သစ်ပေါင်းဖိုဖြင့် တဖြည်းဖြည်း အခြောက်ခံမှသာ
သစ်ခွဲသားကောင်းများကို ရရှိနိုင်သည်။ လျော်စိုင်း၊ အ
ဆောက်အဦးများ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ လွှေချက်တိုင်၊ လှည်း
ထမ်းပိုး စသည်တို့ ပြုလုပ်ရန်အတွက် အသုံးဝင်သည်။
လေဖြင့် ခြောက်သွေ့ပြီးသော သရဖိသားတစ် ကုပ်ပေ
သည် အလေးခိုင် ၄၆ ပေါင် စီးသည်။

ကျွန်းသစ်၏ ဂုဏ်သတ္တိများကို ၁၀၀ စီထား၍
နှင့်ယဉ်လျင် -

Weight အလေးချိန် ပြု၏ Strength as a beam ရက်မ
အဖြစ် နိုင်ခန့်အား ရှု၊ Stiffness as a beam ရက်မ
အဖြစ် တောင့်ခံအား ပြု၏ Suitability as a post or strut
တိုင်/ကျားကန် အဖြစ် တောင့်ခံအား ရှု၊ Shock re-
sisting ability ထုတွက်ခနိုင်အား ဝေရှု၏ Shear capacity
အား သာရှု၊ Hardness မာရည် ၁၀၀။ Retension of
shape ပုံစံညွှန်မှု ၆၅ ဖြစ်သည်။ သရဖိသစ်သည် အသင့်
အတင့် ကြာရည်စွာ အသုံးခဲသည့် သစ်မျိုးဖြစ်သည်။

အက်ပိုအမည်။ Poon tree.

ရှာဗွော်အမည်။ *Calophyllum kunstleri*.

မျီးရင်း၊ Calophyllaceae

မျီးစုံ၊ *Calophyllum*.

မျီးစိတ်၊ *kunstleri*. တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ယခု ရေးသား တင်ပြထားသည့် သရပိုပင်သည် *Calophyllum kunstleri* ဖြစ်သည်။ သရပိုပင်သည် ပုန်းညှက်ပင် နှင့် မျီးရင်းတူပြစ်သည်။ ငှါးမျီးရင်းတွင် ပါဝင်သေသနမျီးများမှာ ပုန်းညှက်ပင်၊ တောင်သက်ပင်၊ မင်းကွော်ပင်၊ တော်မင်းကွော် ပင်၊ မက်သင်ပင်၊ ပရိုပင်နှင့် ကုံးကော်ပင်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

Calophyllum မျီးစုံတွင် မျီးစိတ် ၆ မျီးကို တွေ့ရှိရသည်။ ငှါးမျီးစိတ် ၆ မျီးကုံးကို မြန်မာနိုင်ငံ၌ သရပိုပင်ဟု ခေါ်ကြသည်

၁။ *Calophyllum kunstler* တန်သံရီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မွန်ပြည်နယ်တို့၌ တွေ့ရှိရသည်။

၂။ *Calophyllum amoenum* တန်သံရီတိုင်းဒေသကြီး၌ တွေ့ရှိသည်။

၃။ *Calophyllum parkeri* တန်သံရီတိုင်းတောင်ပိုင်း၌ တွေ့ရှိရသည်။

၄။ *Calophyllum polyanthum* ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ် နှင့် ရရှင်ပြည်နယ်တို့၌ တွေ့ရှိရသည်။

၅။ *Calophyllum venustum* တန်သံရီတိုင်းဒေသကြီး ၏ တွေ့ရှိရသည်။

၆။ *Calophyllum soulattatri* တန်သံရီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအကောက်ပိုင်း၌ တွေ့ရှိရသည်။ ငှါးသရပိုပင်ကို တန်သံရီတိုင်း၌ ပန်းတက္ကပ်ပူးဆုံး ခေါ်ကြသည်။

ဦးဟူစိုးပင်

သရပိုပင်

စာမျက်နှာ - ၄၉ ရီ ➤

